

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Agenda + stukken Technisch Overleg Fosfaatrechten 24 september 2015
Datum: vrijdag 8 maart 2019 11:52:18
Bijlagen: [Bijlage 7 Inbreng Netwerk GRONDig.pdf](#)

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 23 september 2015 14:49

Aan: [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Onderwerp: RE: Agenda + stukken Technisch Overleg Fosfaatrechten 24 september 2015

Allen,
Hierbij ontvangt u een nagezonden notitie van Netwerk Grondig, ter bespreking morgen.
Groet,

[REDACTED]
senior beleidsmedewerker programma mest

Ministerie van Economische Zaken
Directoraat-Generaal Agro & Natuur
Directie Plantaardige Agroketens en
Voedselkwaliteit

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

aanwezig: ma, di, do en vr
afwezig: wo

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 23 september 2015 12:04
Aan: [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]

Onderwerp: RE: Agenda + stukken Technisch Overleg Fosfaatrechten 24 september 2015

Allen,
Hierbij ontvangt u een nagezonden notitie van het NAJK, ter bespreking morgen.
Groet,

[REDACTED]
senior beleidsmedewerker programma mest

Ministerie van Economische Zaken
Directoraat-Generaal Agro & Natuur
Directie Plantaardige Agroketens en
Voedselkwaliteit

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

aanwezig: ma, di, do en vr
afwezig: wo

Van: [REDACTED]

Verzonden: dinsdag 22 september 2015 18:58

Aan: [REDACTED]

Onderwerp: Agenda + stukken Technisch Overleg Fosfaatrechten 24 september 2015

Dames, Heren,

Hierbij ontvangt u de agenda + stukken voor het overleg van komende donderdag.

Ik wil op voorhand mijn excuses aanbieden voor het feit dat vanuit EZ geen gevolg is gegeven aan het actiepunt 7 uit het vorige overleg ('Beschrijven spoor A en spoor B'). [REDACTED]

[REDACTED] Ik ben daarom niet toegekomen aan het uitwerken van actiepunt 7 (overigens heeft de Eerste Kamer nu ook schriftelijke vragen gesteld. Deze heb ik voor de volledigheid bijgevoegd in deze mail).

Tot donderdag.

Groet,

[REDACTED]
senior beleidsmedewerker programma mest

Ministerie van Economische Zaken
Directoraat-Generaal Agro & Natuur
Directie Plantaardige Agroketens en
Voedselkwaliteit

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
aanwezig: ma, di, do en vr

afwezig: wo

Netwerk GRONDig

Inbreng 2^e bijeenkomst Technisch overleg Fosfaat

[REDACTED]

Het koppelen van fosfaat aan de grond middels de gebruiksnormen heeft in de basis een landbouwkundige achtergrond: verschillende gewassen onttrekken verschillende hoeveelheden fosfaat uit de grond. De gebruiksruijnte wordt mede bepaald door het gewas dat wordt geteeld. [REDACTED]

[REDACTED]

Gelet op dat uitgangspunt formuleert Netwerk GRONDig de volgende oplossingsrichtingen:

Toekeennen rechten

De peildatum van 2 juli 2015 [REDACTED]. Dan kunnen extensieve bedrijven hun nog niet gebruikte mestplaatsingsruimte benutten zonder fosfaatrechten te verwerven. [REDACTED] Eigendom en/of pacht van grond geeft recht op het plaatsen van mest of het voornemen om er mest op te plaatsen. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Generiek diergebonden fosfaatrechten toekeennen [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Alternatief voor de generieke korting is: uitruil van productieruimte in varkenshouderij naar de melkveehouderij

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] warme sanering.

Uitwerking:

- [REDACTED]
 - [REDACTED] wanneer onder voorwaarden en geheel vrijwillig, [REDACTED] uitruil van productieruimte in varkenshouderij naar de melkveehouderij plaatsvindt.
 - Er worden productie equivalenten vastgesteld voor melkkoeien, zeugen, biggen en vleesvarkens. [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]

Netwerk GRONDig dringt er op aan bij het ministerie van EZ en de partners van het technisch overleg om dit alternatief voor de generieke korting op korte termijn serieus te overwegen en op te pakken.

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Fosfaatbank

Netwerk GRONDig is voor een gereguleerd systeem om marktwerking te voorkomen.

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Fosfaatrechten na stabilisatie situatie

[Redacted text block]

Kringloopwijzer

Het inzetten van de Kringloopwijzer (KLW) als beleidsinstrument

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Agenda + stukken Technisch Overleg Fosfaatrechten 24 september 2015
Datum: vrijdag 8 maart 2019 11:52:44
Bijlagen: [Agenda overleg 24 september 2015.docx](#)
[Bijlage 1 conceptverslag overleg 7 september 2015.docx](#)
[Bijlage 2 NZO inbreng nav verslag.pdf](#)
[Bijlage 3 Juridisch kader sturingsmogelijkheden fosfaatrechten.docx](#)
[Bijlage 4 Knelgevallen bijdrage LTO.pdf](#)
[Bijlage 5 Voorstel SNM Kringloopwijzer.docx](#)
[Brief EZ Melkveehouderij.pdf](#)

Van: [REDACTED]
Verzonden: dinsdag 22 september 2015 18:58

Aan: [REDACTED]

Onderwerp: Agenda + stukken Technisch Overleg Fosfaatrechten 24 september 2015

Dames, Heren,

Hierbij ontvangt u de agenda + stukken voor het overleg van komende donderdag.

Ik wil op voorhand mijn excuses aanbieden voor het feit dat vanuit EZ geen gevolg is gegeven aan het actiepunt 7 uit het vorige overleg ('Beschrijven spoor A en spoor B'). [REDACTED]

[REDACTED] Ik ben daarom niet toegekomen aan het uitwerken van actiepunt 7 (overigens heeft de Eerste Kamer nu ook schriftelijke vragen gesteld. Deze heb ik voor de volledigheid bijgevoegd in deze mail).

Tot donderdag.

Groet,

[REDACTED]
senior beleidsmedewerker programma mest

 Ministerie van Economische Zaken
 Directoraat-Generaal Agro & Natuur
 Directie Plantaardige Agroketens en
 Voedselkwaliteit

[REDACTED]
 [REDACTED]
 [REDACTED]
 aanwezig: ma, di, do en vr

afwezig: wo

Technisch overleg fosfaatrechten melkveehouderij

Datum: 24 september 2015

Tijdstip: 10:00 tot 12:30 uur

Locatie: Stichting Natuur & Milieu, Hamburgerstraat 28a Utrecht

Genodigden: , (SNM), , (LTO),
, (NZO), , (NMV),
(NAJK), , (Netwerk Grondig)

Namens EZ: , ,

Agenda

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Mededelingen

4. Conceptverslag overleg 7 september 2015

Bijlage 1: conceptverslag overleg 7 september 2015

Bijlage 2: Inbreng NZO n.a.v. conceptverslag

5. Juridisch kader

Bijlage 3: Juridisch kader sturingsmogelijkheden fosfaatrechten

Doel: op basis van het juridisch kader bezien of we tot gezamenlijke conclusie kunnen komen over de mogelijkheden om bij de drie onderscheiden sturingsmomenten (initiële verdeling, overdracht en afoming) te differentiëren naar kenmerken van een melkveebedrijf (voorwaarden te stellen).

6. Initiële toedeling van fosfaatrechten

7. Knelgevallen bij toedeling

Bijlage 4: Knelgevallen bijdrage LTO

Doel: Inventariseren welke knelgevallen er zich in de praktijk voor kunnen doen bij de initiële verdeling van fosfaatrechten, met in acht name van het juridisch kader en de passage uit de brief van 2 juli: "Het stelsel zal voorzien in een nader uit te werken knelgevallenvoorziening om ondernemers te compenseren die onevenredig benadeeld worden door de toepassing van het referentiejaar en de peildatum".

8. Overdracht van rechten?

Verhandelbaar of niet?

Voorwaarden bij overdracht (differentiatie naar kenmerken van een melkveebedrijf)?

9. Afroming

Criteria bij afroming (differentiatie naar kenmerken van een melkveebedrijf of generiek)?

10. KringloopWijzer

Bijlage 5: Voorstel Stichting Natuur & Milieu

11. Vervolgafspraken

Bijeenkomst over Kringloopwijzer

12. Rondvraag**13. Sluiting**

Reactie NZO nav verslag

EZ zal de juridische consequenties van grondgebondenheid in relatie tot toedeling, verhandeling en afroming in beeld brengen. Sectorpartijen geven (on)mogelijkheden van stelsel aan incl nadere uitwerking vanuit hun perspectief (actie EZ, allen).

De scope dient te liggen bij het beperken van de fosfaatproductie. Zowel voor grondgebonden als niet grondgebonden bedrijven geldt dat zij binnen de milieurandvoorwaarden van de Nitraatrichtlijn dienen te blijven. Het sectorplafond van 84,9 miljoen kilogram fosfaat dient niet overstegen te worden.

Bij verhandeling zijn wij van mening dat bijdrage aan grondgebondenheid ingeregeld kan worden waardoor de AMvB grondgebonden groei melkveehouderij kan vervallen. Door koppeling van fosfaatproductie aan fosfaatplaatsingsruimte wordt bijgedragen aan de verdere grondgebondenheid op sectorniveau.

. Op basis van gegevens van CRV (zie stukken vorige keer) is er 3,1¹ mln kg fosfaat meer geproduceerd in 1 januari 2015 t/m 1 juli 2015. Dit is nog een onderschatting van de totale productie, aangezien de daadwerkelijke melkproductie per bedrijf niet is meegenomen.

Hoe langer dieren aanwezig waren in deze periode, hoe meer fosfaat er meegenomen wordt in de toekenning van rechten. Daarnaast geldt ook dat hoe meer dieren er vanaf 1 januari 2015 t/m 2 juli 2015 worden meegenomen in de toekenning van fosfaatrechten, hoe meer overschrijding van het sectorplafond er wordt gelegaliseerd (en hoe meer er gekort danwel afgeroomd moet worden).

De afroming dient naar rato van de groei plaats te vinden bij de bedrijven die gegroeid zijn op het moment van 2 juli 2015 ten opzichte van gemiddelde van 2014.

Alle partijen worden verzocht ook op dit onderdeel een expliciete standpuntbepaling te beschrijven. (actie allen)

Fosfaatplaatsingsruimte staat los van fosfaatproductie. Zowel voor grondgebonden als niet grondgebonden bedrijven geldt dat zij binnen de milieurandvoorwaarden van de Nitraatrichtlijn dienen te blijven waaronder onder het mestproductieplafond.

Bedrijven met fosfaatplaatsingsruimte hebben voordeel ten opzichte van bedrijven die dat niet hebben, deze laatste bedrijven zullen op basis van Meststoffenwet/ Melkveewet dienen te investeren in mestverwerking/grond én rechten.

¹ op basis van deze maandgemiddelden, vermenigvuldigd met een forfaitaire productie (40,6 per koe maal ruim 76000 melkoeien en 21,9 per pink maal 2770 stuks)

Afgesproken wordt dat sectorpartijen elk eisen/voorwaarden formuleert aangaande de inrichting, en het beheer van een herverdelings-/verhandelingssystematiek. (actie: allen)

Momenteel vindt nog uitwerking plaats over de herverdelings-/verhandelingssystematiek. Het basis principe volgt uit Duitse quotumbeurs welke ruim 10 jaar heeft gewerkt. Hierbij al enige toelichting ten aanzien van het basisprincipe. Uitgangspunten zijn:

- iedereen heeft gelijke kansen/ minimalisering van prijsopdrijving
- middelen blijven in sector in plaats van naar handelscircuit
- transparante werkwijze
- eisen aan overdracht kunnen ingebouwd worden
- registratie blijft bij RVO.

De boer die wil handelen in fosfaatrechten levert de betreffende informatie 1 maand voor de komende beurs aan, die vervolgens door de beurs wordt geanonimiseerd. De boer geeft eveneens aan tegen welke prijs hij wil kopen of verkopen. Via de beurs kunnen de prijzen van de afgelopen beurzen worden bekeken, die indicatief zijn voor de prijzen van de fosfaatrechten voor de komende beurs. De beurs zal x aantal keer per jaar draaien. Via de beurs wordt kopende partij gescreend op eis dat voor aankoop van fosfaatrecht ook fosfaatplaatsingsruimte op het bedrijf van de partij is. Enkel die kopers kunnen kopen.

Na sluiting zullen alle aangeboden hoeveelheden fosfaatrechten tegen de laagste prijs worden opgeteld evenals alle gevraagde hoeveelheden fosfaatrechten tegen de hoogste prijs. Daaruit wordt een gemiddelde prijs berekend. Vervolgens komt er alleen een overeenkomst uit als vraag en aanbod met elkaar in overeenstemming zijn, dat wil zeggen, als het verschil tussen beiden minimaal is.

Alle aanbieders die de gemiddelde prijs of minder vragen krijgen de gemiddelde prijs voor hun fosfaatrecht uitbetaald. Daarentegen nemen de kopers die de gemiddelde prijs of meer aanbieden de fosfaatrechten af tegen de gemiddelde prijs. Daarnaast worden de verkopers/kopers die op 3 aaneengesloten beurzen 15 % boven of onder de gemiddelde prijs van 50 cent per kg hebben aangeboden/geboden, voor 2 jaar uitgesloten van het verhandelen van melkquota. Dit stimuleert de boer om op een realistische prijs in te zetten en wordt speculeren op de beurs ontmoedigd.

De beurskosten worden gedragen door de kopers en verkopers van rechten door een prijs per transactie. De kopers en verkopers machtigen beurs om gegevens te gebruiken en tav transacties door te leveren aan RVO.

Beschrijven standpuntbepaling knelgevallen

In de brief van 2 juli is gesteld dat het stelsel zal voorzien in een nader uit te werken knelgevallenvoorziening om ondernemers te compenseren die onevenredig benadeeld worden door de toepassing van het referentiejaar en de peildatum.

De verwachting is dat ondernemers in beroep gaan tegen de toewijzing van fosfaatrechten. Een duidelijke omschrijving van knelgevallen is daarom gewenst. Het beperken van knelgevallen tot overmacht situaties schept duidelijkheid en doet recht aan hetgeen wat in brief is verwoord. Over een overmacht situatie kan worden gesproken in de volgende gevallen:

- ernstige langdurige ziekte van ondernemer of naaste familie,
- dierziekte, en
- natuurramp/brand.

Technisch overleg fosfaatrechten melkveehouderij

Concept-verslag vergadering 7 september 2015

Aanwezigen: [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (LTO), [REDACTED]

[REDACTED] (NZO), [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] ([REDACTED])

Namens EZ: [REDACTED] (vz), [REDACTED] (verslag)

Agenda

Opening

Voorzitter heet iedereen welkom. [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]

Vz. licht doel en werkwijze van dit overleg toe. Het is uitdrukkelijk een technisch overleg dat geacht wordt uitwerking te geven aan (opties voor invulling van) het stelsel van fosfaatrechten als aangekondigd in de brief van Staatssecretaris Dijksma aan de Tweede Kamer van 2 juli jl. Besluitvorming inclusief discussie over de kaders voor dit technisch overleg zal plaatsvinden in Bestuurlijk Overleg met de staatssecretaris van EZ (de Regiegroep).

1. Vaststellen agenda

Toevoegen:

- Spelregels overleg (onder mededelingen)
- Toevoegen punt overdracht/verhandelbaarheid fosfaatrechten (na punt 5d)

2. Mededelingen

- Data, precieze inhoud en stukken van het technisch overleg zijn vertrouwelijk om een open en vruchtbare discussie in het technisch overleg mogelijk te maken. Alle aanwezigen zijn het hier mee eens.

3. Kader stelsel van fosfaatrechten

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

4. Onderdelen stelsel

a. *Initiële verdeling fosfaatrechten*

De leden van het technische overleg hebben enkele vragen/ opmerkingen:

- o [REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]. (actie EZ)
- [REDACTED] Voor het bepalen van melkproductieniveau wordt 2014 als leidraad genomen. De forfaitaire excretietabel is als bijlage opgenomen in de Uitvoeringsregeling meststoffenwet en wordt opgesteld op basis van advies door de Commissie Deskundigen Meststoffenwet en regelmatig geactualiseerd. De meest recente actualisatie dateert van 1 januari 2015.
 - [REDACTED]

b. Grondgebondenheid

[illegible]

geeft aan dat uit een inventarisatie blijkt dat er nog voor circa 4 miljoen kilogram fosfaat aan 'latente' productieruimte zit bij bedrijven die meer dan grondgebonden zijn.

EZ zal de juridische consequenties van grondgebondenheid in relatie tot toedeling, verhandeling en afoming in beeld brengen. Sectorpartijen geven (on)mogelijkheden van stelsel aan incl nadere uitwerking vanuit hun perspectief (**actie EZ, allen**). Afsproken wordt ook dat twee sporen nader uitgewerkt worden: Spoor A conform de beleidsbrief van 2 juli jl. en spoor B grondgebonden rechten (gebaseerd op grond) en niet-grondgebonden rechten (gebaseerd op overschot). EZ zal voor de volgende keer een beschrijving opstellen. (**Actie EZ**)

Enkele organisaties merken op dat naarmate het fosfaatrechtenstelsel zaken regelt die ook geheel of gedeeltelijk grondgebondenheid betreffen de AMvB/Wet grondgebonden groei minder nodig is.

c. Knelgevallenregeling

De leden van het technische overleg hebben enkele vragen/ opmerkingen:

[Redacted text block containing multiple lines of blacked-out content]

Alle partijen worden verzocht ook op dit onderdeel een expliciete standpuntbepaling te beschrijven (**actie allen**).

d. Afoming

Bij alle partijen ontbreekt inzicht in impact van afomingsmodellen: groei van fosfaatproductie, groei fosfaatoverschot en generiek. Deze modellen worden uitgewerkt. <> EZ en sectorpartijen werken uit.

[Redacted text block]

NZO meent dat het uitgangspunt moet zijn dat individuele bedrijven niet onder hun eigen fosfaatproductieniveau van 2014 mogen zakken.

LTO/ [Redacted] geven aan dat voorkeur is af te romen in de tijd zolang het totale fosfaatplafond niet

wordt overschreden.

EZ meldt dat dezelfde spelregels gelden als bij toekennen te weten: rechtsgelijkheid. Afkomen moet het beleidsdoel dienen. Maw indien je één groep meer afroemt dan andere dan moet dat bijdrage aan de realisatie van het beleidsdoel.

e. Verhandelbaarheid

Agendapunt ingebracht door NZO. NZO stelt voor om fosfaatrechten te laten verhandelen via beurssystematiek van Duitsland voor melkquota of ledenobligaties van Friesland Campina. Deze systematiek middelt de hoogste en laagste prijzen uit en voorkomt dat hoogste bidder alle rechten krijgt en het voorkomt speculatie. Geld voor fosfaatrechten zorgt voor geld uitstroom uit sector. Financiering is wel ingewikkeld als de prijs van te voren niet bekend is.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] LTC [REDACTED] menen

dat er ook rechten beschikbaar moeten komen om ontwikkeling mogelijk te maken. Zij denken dat dit bij een bank problemen zal opleveren; je zou op zijn minst iets moeten regelen voor de instroom van rechten, bijvoorbeeld door stoppers te dwingen hun rechten in te leveren.

Voorkomen moet worden dat niet-benutte rechten niet beschikbaar komen voor bedrijven die willen uitbreiden.

Verhandelbaarheid en toedeling bij overheid/ overheden neerleggen leidt al gauw tot 'willekeur'.

Deze rol bij onafhankelijk partij neerleggen is dan ook gewenster. Of EZ dit gewenst acht moet intern besproken worden. **(actie EZ)** [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] NZO vindt dit in principe wel een sympathiek idee, maar vraagt zich ook af hoe dit te zien in context van eerdere discussie over toevoegen van extra beleidsdoelen aan het fosfaatrechtensysteem.

Afgesproken wordt dat sectorpartijen elk eisen/voorwaarden formuleert aangaande de inrichting, en het beheer van een herverdelings-/verhandelingssystematiek. **(actie: allen)**

f. Concentratiegebieden

[REDACTED]

g. KringloopWijzer

[REDACTED]

6. Vervolgafspraken

- Tijdsplan wet is nog niet beklonken, maar haast is geboden aangezien er veel onzekerheid bestaat in de sector.
- EZ wordt gevraagd om inschatting van consequenties t.a.v. overschrijden van voorwaarden van Nitraatrichtlijn en derogatie. [REDACTED]
- [REDACTED]

7. Sluiting

Actiepunten

nr	Wat	wie	Uiterlijk klaar
1			
2			
5	bij RVO.nl checken of ongewone activiteit rond die periode zichtbaar is in het systeem.	EZ	Zsm
6	Nagaan of er gewerkt zou kunnen worden met een gemiddelde over een langere periode om al te grote creativiteit tegen te gaan.	EZ	Zsm
7	Beschrijven spoor A en spoor B	EZ	volgend overleg
8	EZ zal de juridische consequenties in beeld brengen van onderbrengen grondgebondenheid in stelsel (toedeling, herverdeling/verhandeling, afoming).	EZ,	Volgend overleg
9	Inventarisatie knelgevallen	LTO	zsm
10	Beschrijven standpuntbepaling knelgevallen	Allen	
11	Standpuntbepaling aangaande herverdelingssystematiek	EZ	Zsm
12	deelnemers geven nadere uitwerking vanuit hun perspectief aan (de verschillende onderdelen van) het stelsel	allen	Volgend overleg
13			
14	Plannen vergaderingen technisch overleg	EZ	zsm

Sturingsmogelijkheden bij fosfaatrechten voor de melkveehouderij

1. Aanleiding:

Op 2 juli 2015 heeft de Staatssecretaris van Economische Zaken met een brief aan de Tweede Kamer de komst van fosfaatrechten aangekondigd. Doel van de fosfaatrechten is borgen dat de melkveehouderij niet meer dan 84,9 mln. kg fosfaat per jaar produceert. Al doende wordt recht gedaan aan de nitraatrichtlijn, meer in het bijzonder de verworven derogatie.

Tijdens het technisch overleg zijn vragen gesteld over de mogelijkheden om bij de introductie, bij eventuele afoming en overdracht van rechten te differentiëren naar specifieke eigenschappen van melkveebedrijven. Dit memo beoogt ten aanzien van deze vragen meer duidelijkheid te scheppen. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen wat mogelijk is bij (1) de toedeling van fosfaatrechten, (2) het eventueel afomen en (3) de overdracht van rechten.

2. Toedeling van fosfaatrechten

Het peilmoment voor de introductie van fosfaatrechten is 2 juli 2015. Vanaf dat moment nemen we aan dat melkveehouders bewust zouden moeten zijn van het feit dat geen additionele rechten worden toegekend voor productiegroei die ten opzichte van die datum wordt gerealiseerd.

Zolang er geen wet in werking is getreden staat het bedrijven vrij om verder te groeien, ook na 2 juli 2015. Bedrijven die na 2 juli 2015 groeien dienen zich echter wel te realiseren dat de kans groot is dat op enig moment een wet in werking zal treden die zal eisen dat een bedrijf in enig jaar over het aantal fosfaatrechten beschikt dat correspondeert met door zijn melkvee geproduceerd fosfaat en dat de omvang van fosfaatrechten die wordt toegewezen zal corresponderen met de omvang van de melkveestapel zoals die op 2 juli 2015 is geregistreerd.

De introductie van een rechtenstelsel raakt het recht op eigendom. Het recht op eigendom is onder meer neergelegd in het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM). Het gaat dus om een recht dat niet opzij kan worden gezet door een (nationale) wet. In dit verdrag wordt een belangrijk onderscheid gemaakt tussen de regulering van eigendom en de ontneming van eigendom. Regulering van eigendom mag (als uitgangspunt) zonder dat de staat schadeplichtig is, ontneming van eigendom leidt tot een compensatieplicht. Het is met andere woorden zonder schadevergoeding mogelijk om de verplichting op te leggen dat een auto jaarlijks moet worden gekeurd (regulering van eigendom), ook voor auto's die reeds zijn gekocht voordat de bewuste norm gold. Het is echter niet zonder schadevergoeding mogelijk om voor reeds aangeschafte auto's te bepalen dat ze na 10 jaar gesloopt moeten worden (ontneming van eigendom). Het doel is om de melkveehouderij te reguleren, niet om eigendomsrechten te ontnemen. Dit wordt bewerkstelligd door eigendom (meer in het bijzonder melkvee) dat aanwezig was voor het uitbrengen van de brief te respecteren. Voor melkvee dat werd aangehouden voor het uitbrengen van de brief worden dan ook fosfaatrechten afgegeven.

De vorige alinea maakt ook duidelijk waarom het lastig is bij de toekenning van fosfaatrechten te differentiëren. Als differentiatie leidt tot de situatie dat een bedrijf minder rechten toegewezen krijgt dan noodzakelijk is om de productie zoals deze bestond op 2 juli 2015 door te zetten, dan staat dit op gespannen voet met het uitgangspunt dat we geen eigendom willen ontnemen. *De gedachte kan opkomen dat dit ook zou moeten gelden voor koeien die na 2 juli 2015 worden gehouden. Er wordt echter gebruik gemaakt van een uitzondering die mogelijk maakt bij wet terug te grijpen naar een peildatum in het verleden (2 juli 2015) om zodoende anticiperende werking te voorkomen. Dat is ook juridisch de meest wezenlijke betekenis van de brief van 2 juli 2015. Er wordt met andere woorden aangenomen dat bedrijven met ingang van 2 juli 2015 weten welke voorwaarden verbonden zijn aan het houden van melkvee, namelijk dat hier op termijn fosfaatrechten voor nodig zijn.*

3. Afkomen van rechten

Het is mogelijk dat blijkt dat op basis van het peilmoment (2 juli 2015) zoveel fosfaatrechten moeten worden afgegeven dat alsnog het nationale productieplafond wordt overschreden. In die situatie zal het mogelijk noodzakelijk zijn rechten af te romen om de derogatie te kunnen behouden.

Als het doel is de productie te verlagen ligt voor de hand een ieder die bijdraagt aan die productie daar (procentueel) evenveel aan te laten bijdragen. Het maakt gedacht vanuit dit doel niet uit of de kg fosfaat is geproduceerd door een grondgebonden bedrijf, door een jonge boer, door een bedrijf dat hard is gegroeid etc. etc.

Het afkomen van rechten raakt ook het eigendomsrecht. Bij afoming zal moeten worden voorkomen dat bedrijven reeds (fysiek) aangehouden melkvee dienen af te stoten als gevolg van de afoming.

Om dat te voorkomen zal aan bedrijven een zekere tijd moeten worden gegeven om de afoming te verwerken zonder dat daarvoor reeds aangehouden melkvee hoeft te worden afgestoten. Dit kan door bij de omvang van de afoming rekening te houden met de levensduur van aangehouden melkvee.

Het is mogelijk bij de afoming te differentiëren al naar gelang het bewuste bedrijf aan bepaalde eigenschappen voldoet. Deze differentiatie is zoals gezegd niet nodig om het primaire doel (borgen nationale productieplafond) te bereiken. Differentiatie wordt dan dus ook ingegeven vanuit een ander (secundair) doel. Dit doel zal moeten worden verwoord en tevens zelfstandig houdbaar zijn. Hierna worden een tweetal secundaire doelen beschreven.

Meer afkomen van bedrijven die in de periode 201x t/m 2 juli 2015 zijn gegroeid

Groei is legaal. Dat is nu zo, dat was vroeger zo en dat zal ook na de introductie van de fosfaatrechten zo zijn. Bedrijven dienen zich aan de geldende regels te houden, maar als ze dat doen hoeven ze niet te vrezen dat gedrag met terugwerkende kracht strafbaar wordt gesteld. Dat is wel aan de orde wanneer van bedrijven die recent hard zijn gegroeid met een grotere afoming worden geconfronteerd dan bedrijven die dat niet hebben gedaan. Die grotere afoming kan worden aangemerkt als een verkapte straf die met terugwerkende kracht wordt geïntroduceerd. Onder meer de Grondwet borgt dat dat niet mag. In deze vorm zou het dus gaan om een secundaire doelstelling die de rechtmatigheidstoets niet kan doorstaan en dus ook geen plek kan krijgen in het wetsvoorstel.

4. Overdracht van rechten

Geredeneerd vanuit het primaire doel ligt niet voor de hand te differentiëren al naar gelang een bedrijf over bepaalde eigenschappen beschikt. Als het nationale fosfaatplafond moet worden geborgd dan is elke geproduceerde kilo even problematisch, wordt bij afoming elke kilo geproduceerd fosfaat hetzelfde behandeld en maakt het niet uit wat de eigenschappen zijn van degene die een recht overdraagt of verwerft.

Evenals bij de afoming van rechten kunnen secundaire doelen worden nagestreefd bij de fosfaatrechten. Het is dus mogelijk bij overdracht bepaalde verkrijgers te bevoordelen boven andere of juist te benadelen. Het secundaire doel dient echter wel valide te zijn. In die zin spelen dezelfde

overwegingen als bij de afroming. Een verzachtende omstandigheid bij differentiatie bij de overdracht is dat bedrijven niet verplicht afstand moeten doen van rechten.

Bij het differentiëren bij overdracht wekken regels die resulteren in een bonus bij een overdracht naar een wenselijk geacht bedrijf (dus van 1 recht naar 1,5 recht) schijnconstructies in de hand. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] Differentiëren bij overdracht resulteert daarmee waarschijnlijk in hogere uitvoeringslasten. Het is dus de vraag of dit (en mogelijk andere) nadeel opweegt tegen het voordeel om op deze manier grondgebondenheid of een ander doel te bevorderen.

Knelgevallen

Sinds de aankondiging van het stelsel van fosfaatrechten zijn er bij de informatiecentra van LLTB, LTONoord en ZLTO veel mogelijke knelgevallen aangedragen door leden. Samen met VLB wordt bekeken of er een meldpunt en evt. format voor vastlegging kan worden gerealiseerd. De volgende hoofdcategorieën halen we uit de inbreng van leden:

- Categorie 1: Bedrijven in een overmachtsituatie in referentiejaar en/of op peildatum wegens
 - o ziekte bij vee (IBR, BVD, Salmonella)
 - o persoonlijk leed (overlijden partner/kind, ziekte (Parkinson, hernia, anders)
 - o overheidsingrijpen (onteigening)
 - o calamiteiten (oa muizenschade, brand).
- Categorie 2: Bedrijven die net voor of na 1 april 2015 gestart zijn als melkveebedrijf
 - o Na lange aanloop begonnen met een paar koeien
 - o Van andere diercategorie overgestapt naar melkvee
 - o Teruggekomen uit buitenland
- Categorie 3: Bedrijven met onbenutte ruimte voor fosfaatproductie, onderscheiden in:
 - In reeds opgeleverde of ingebruikgenomen stal(len)
 - o Innovatieve stalsystemen of nageschakelde technieken
 - o Maatlat-stal
 - In stallen die zich in verschillende stadia van bouw bevinden
 - Plaatsingsruimte > Fosfaatproductie referentiejaar/peildatum
 - o Veel latente ruimte door aankoop grond
 - o Extensief en zonder derogatie
- Categorie 4: Bedrijven met aangegane verplichtingen/vergunningen:
 - In vergunde stal(len), incl. financiële verplichtingen (NB, Wabo, Omg.verg., melding)
 - In vergunde stal(len), nog geen financiële verplichtingen (lange procedures, oa beschermde dorpsgezicht, monumentaal pand)
 - Overeenkomst aangegaan met de aannemer
 - Ammoniakrechten gekocht vóór 1 juli
 - Problematische overname / problemen met jongveeopfokker
 - Bedrijfsverplaatsingen
 - Omschakeling naar biologisch
 - Bedrijf bijgekocht
 - o Alleen stal gekocht
 - o Stal en land gekocht
 - o Stal, land en geïnvesteerd in weidegang (huiskavel)
 - Financiering net rond
 - Geïnvesteerd in mestverwerking
 - Bezig met innovatieve bedrijfssystemen/technieken

Uitwerking per categorie incl. berekening omvang van benodigde fosfaatrechten vindt thans plaats.

Inschatting stalruimte/ gefinancierde ruimte wordt door Rabobank NL nader uitgewerkt.

Latente ruimte op grond: verhouding grond en fosfaatproductie:

	<= 90%			>90% t/m 100%			>100% t/m 110%		
	P2O5_overschot			P2O5_overschot			P2O5_overschot		
	kg P2O5	aantal bedrijven	%	kg P2O5	aantal bedrijven	%	kg P2O5	aantal bedrijven	%
Groningen	-361690	243	28,0%	-34722	142	16,4%	35628	131	15,1%
Friesland	-989595	792	30,3%	-139220	506	19,4%	136090	479	18,3%
Drenthe	-355068	259	26,1%	-35008	132	13,3%	44345	156	15,7%
Overijssel	-374997	417	14,5%	-57748	307	10,7%	73592	338	11,8%
Flevoland	-18191	13	6,3%	-2264	10	4,9%	2098	11	5,3%
Gelderland	-581077	509	20,0%	-45636	238	9,3%	66895	309	12,1%
Utrecht	-234157	255	24,7%	-23297	130	12,6%	28378	150	14,5%
N-Holland	-450087	351	38,1%	-35341	157	17,0%	32456	130	14,1%
Z-Holland	-311913	299	25,9%	-41752	211	18,3%	38456	190	16,4%
Zeeland	-34933	33	19,1%	-2142	10	5,8%	3034	16	9,2%
N-Brabant	-112662	120	5,7%	-12462	69	3,3%	19330	98	4,7%
Limburg	-77582	68	14,9%	-7036	34	7,5%	5441	27	5,9%
Totaal	-3901952	3359	21,1%	-436628	1946	12,2%	485745	2035	12,8%

Onderzoeksvraag voor **Instituut** **Grondgebonden Melkveehouderij en de Kringloopwijzer in de praktijk**

Natuur&Milieu

15 september 2015

De Kringloopwijzer is een instrument dat kan helpen bij de verduurzaming van de melkveehouderij. Tegelijk zit de crux in de toepassing ervan (rechten, schaal, detail). De Kringloopwijzer (KLW) kan verbeterpunten in de bedrijfsvoering signaleren en zo bij melkveehouders tot bewustwording leiden. Ook kunnen potentieel economische consequenties beoordeeld worden en ontwikkelingen gemonitord.

Het is nog de vraag of de ondernemer specifiek genoeg kan aangeven waar en welke maatregelen hij moet treffen om zijn bedrijf te optimaliseren, oa voor grondgebondenheid. Het (melkvee)bedrijf is tenslotte een dynamisch geheel waar vele factoren een rol spelen. Duidelijk is wel dat op bodemniveau en op gebied van functionele agro-biodiversiteit nog veel winst in de systematiek van de Kringloopwijzer te behalen valt.

De KLW is een balansinstrument en geeft daarmee goed inzicht in de factoren die invloed hebben op de balans. Onderwerpen die nader onderzoek nodig hebben zijn:

- de dynamiek in bodemkwaliteit irt mineralenbenutting en opbrengst
- de rol van functionele agrobiodiversiteit in de optimalisatie van organische stofopbouw, mineralen benutting en invloed op het biologische systeem (natuurwaarde, ziekten/plagen, etc.)
- toepassing in de biologische melkveehouderij, waar bodemmanagement en inputs anders zijn
- eiwit van eigen bedrijf irt mineralenbenutting
- effecten op weidevogels en weidevogelbeheer
- hectare belasting of verliezen extern voer
-

Enkele concrete vragen tav de Kringloopwijzer (KLW) zijn:

- Wat zijn de goede parameters en hoe moeten deze beoordeeld worden?
- Waarvoor is de KLW toepasbaar en waarvoor nog niet (afromen fosfaatrechten, grondgebondenheid, stikstofmanagement, bepaling milieugebruiksruimte, verhandelbare rechten, ..)?
- Is het instrument geschikt voor alle type melkveebedrijven (intensief, biologisch, extensief)?
- Wat voor ontwikkeling is nodig?
- Wat zijn onvermijdbare verliezen en welke zijn vermijdbaar? (algemeen en specifiek voor bv ammoniak)

- Is de kringloopwijzer als beleidsinstrument / juridisch instrument geschikt om de fosfaatproductie in de melkveehouderij te reguleren en de melkveehouderij meer grondgebonden te maken.

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Staatssecretaris van Economische Zaken
Mevrouw S.A.M. Dijksma
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00
fax 070-312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 18 september 2015
betreft Vragen betreffende productiebegrenzende maatregelen in de melkveehouderij
ons kenmerk 157896u

Geachte mevrouw Dijksma,

De vaste commissie voor Economische Zaken heeft met belangstelling kennisgenomen van uw aan de Tweede Kamer gerichte brief van 2 juli 2015¹, waarin u ingaat op de invulling van productiebegrenzing via de Meststoffenwet in het geval onvoldoende garanties zijn dat de zuivelke-
ten erin zal slagen de fosfaatproductie te verminderen, en de uitwerking van alle reële opties-
naast dierrechten-om de fosfaatproductie door de melkveehouderij te reguleren.

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief en hebben een aantal vragen. De fractieleden van GroenLinks hebben kennisgenomen van de brief. Deze brief roept een aantal vragen bij hen op. De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief vooruitlopend op het wetsvoorstel tot wijziging van de Meststoffenwet ter introductie van een productiebegrenzing in de melkveehouderij in de vorm van fosfaatrechten. Zij hebben nog enkele vragen. De leden van de PvdD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief en hebben nog een aantal vragen. De fractieleden van de SGP hebben met enige zorg kennisgenomen van uw brief en hebben ook nog enkele vragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

Voor het behoud van de derogatie betreffende uitstoot van fosfaten, moet Nederland ook werk maken van het terugbrengen van de uitstoot van fosfaten in de melkveehouderij. Uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) blijkt dat aangekondigde maatregelen van de sector onvoldoende zullen zijn. Tevens wordt een verdere toename van de uitstoot verwacht, aangezien het aantal dieren naar verwachting nog zal toenemen. Licht het niet voor de hand om de verwachte stijging van het aantal dieren in ieder geval een halt toe te roepen?

U heeft een drietal varianten uitgewerkt waarin uw voorkeur uitgaat naar het sturen op uitstoot van fosfaat. Kunt u aangeven wanneer u de beperking van de uitstoot daadwerkelijk verwacht,

¹ Kamerstukken II 2014/15, 33979, 98.

datum 18 september 2015

ons kenmerk 157896u

blad 2

mede in het licht van de verwachte toename van het aantal dieren? Hoe zal die toe- en afname er in de tijd uitzien?

Om de derogatie te kunnen behouden, zullen wellicht maatregelen genomen moeten worden wanneer men toch tegen de grenzen (dat wil zeggen de maximale hoeveelheid uitstoot van fosfaten) aanloopt. Welke maatregelen denkt u op korte termijn te kunnen nemen om toch binnen de grenzen te kunnen blijven?

Wanneer men kiest voor sturing door een maximum te stellen aan de uitstoot van fosfaat, kunnen bedrijven die efficiënt werken, bijvoorbeeld door het gebruik van voer dat minder fosfaat bevat, het aantal te houden dieren uitbreiden. Welke gevolgen zou dit volgens u kunnen hebben voor het dierenwelzijn?

Er wordt in uw brief geen onderscheid gemaakt tussen gangbare en biologische veehouderij. Kunt u aangeven in de door u uitgewerkte voorbeelden wat de gevolgen zouden kunnen zijn voor de biologische veehouderij?

Wanneer het systeem van fosfaatrechten wordt gekozen, dan zal er geen prikkel meer zijn om ter plekke aan mestverwerking te doen. Wat vindt u van dit neveneffect? Bent u van mening dat de verwerkte mest gesaldeerd zou moeten worden?

Gaat het in uw voorstel daadwerkelijk over het verdelen van rechten onder melkveebedrijven, of over de hele rundveesector inclusief jongvee? Wanneer het over het melkvee gaat, beseft u dan dat melkveehouders die tot nu toe ook nog hun jongvee in het bedrijf hielden, dit vee zullen uitplaatsen, en er dus een specialisatie zal plaatsvinden, zoals ook al in de varkenssector is gebeurd? Wanneer het voorstel daadwerkelijk over de fosfaatuitstoot van melkvee gaat, hoeveel uitstoot mag de rundveesector (dus ook het jongvee voor de melkveehouderij, en ook de vleeskoeien) dan in zijn totaliteit gaan leveren? Oftewel: als jongvee buiten de sector melkvee ondergebracht wordt, zullen deze dieren dan qua uitstoot van fosfaat ondergebracht moeten worden bij bijvoorbeeld de vleeskoeien?

Wat betekent de verwachte toename van de hoeveelheid melkvee voor de grondgebondenheid? En wat zal die betekenen voor het weiden van de koeien?

Zou het sluiten van de kringloop een positieve uitwerking hebben op de verlangde daling van de uitstoot van fosfaten? Zo ja, heeft u deze maatregel ook in overweging genomen?

En zou het beperken van de invoer van veevoersoja (deze soja kent een hoge fosfaatlast) ook tot een beperking van de uitstoot van fosfaten leiden? Zo ja, heeft u deze maatregel ook in overweging genomen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie

U meldt op 2 juli jongstleden in uw brief aan de Tweede Kamer dat op basis van recente cijfers van het CBS duidelijk is geworden dat het fosfaatplafond overschreden wordt. Wanneer was u hiervan op de hoogte? Was u hier al van op de hoogte tijdens de besprekingen met de Eerste Kamer op 28 april 2015², en het eerdere interpellatiedebat op 17 maart 2015³ en het plenaire

² Handelingen I 2014/15, nr. 30, item 6.

³ Handelingen I 2014/15, nr. 24, item 10.

datum 18 september 2015

ons kenmerk 157896u

blad 3

debat op 15 december 2014⁴ en 16 december 2014⁵? Had u aanwijzingen dat het fosfaatplafond werd overschreden? Zo ja, welke aanwijzingen had u? Zo nee, wilt u toelichten hoe het kan dat u niet eerder op de hoogte was van de cijfers en voorlopige cijfers?

Waarom heeft u niet eerder deze informatie gedeeld en betrokken in het proces en debat over het ontwerpbesluit grondgebonden groei melkveehouderij⁶? Bent u het met de fractieleden van GroenLinks eens dat al veel eerder dan op 2 juli 2015 te voorzien was dat het fosfaatplafond werd overschreden en de afspraken met de melkveehouderijsector en maatregelen op het gebied van fosfaat onvoldoende effect hadden? Wilt u toelichten waarom u deze inzichten niet eerder heeft gedeeld en verwerkt in de aanpak van de fosfaatproblematiek bij de melkveehouderij?

Heeft u overwogen om met het zicht op de realiteit van overschrijding van het fosfaatplafond of de reële dreiging daarvan, scherpere eisen voor grondgebondenheid van de melkveehouderij te hanteren? Zo nee, waarom niet? Heeft u niet eerder voorzien dat het overschrijden van het fosfaatplafond binnen de context van de AMvB grondgebonden groei melkveehouderij, in de vorm waarin die in werking zou moeten treden op 1 januari 2016, het risico in zich draagt dat bij overschrijding van het fosfaatplafond alle bedrijven, die gegroeid zijn sinds de referentiedatum, productierechten zouden moeten inleveren, of het nu om extensieve grondgebonden bedrijven gaat, of om intensieve bedrijven die maar deels grondgebonden zijn? En dat daarmee ook de extensieve bedrijven gestraft zouden worden, ook al produceren zij volledig grondgebonden?

De fractieleden van GroenLinks hebben u tijdens het debat op 28 april 2015⁷ gevraagd om in ieder geval de meest extensieve bedrijven te ontzien wanneer productierechten (in welke vorm dan ook) afgeroomd zouden moeten worden. U hebt toen aangegeven dat u daar niet toe bereid was en dat dit juridisch en anderszins niet mogelijk was. Waarom heeft u niet eerder, bij het ontwerp van de AMvB grondgebonden groei melkveehouderij en uw mededelingen over de maatregelen die u ging nemen, geanticipeerd op de realiteit van het overschrijden van het fosfaatplafond en de juridische mogelijkheid geschapen om bij afroaming differentiatie aan te kunnen brengen tussen extensieve grondgebonden bedrijven en bedrijven die slechts gedeeltelijk grondgebonden zijn?

Ziet u mogelijkheden en bent u bereid om aan de hand van het criterium 'grondgebondenheid' differentiatie aan te brengen in al dan niet afroemen van fosfaatrechten? Kunnen grondgebonden bedrijven (zonder mestoverschot tijdens referentiejaar 2014) vrijgesteld worden van afroaming?

Bent u bereid de fosfaatrechten niet-verhandelbaar te maken, zodat bij het stoppen van een bedrijf deze niet met name worden opgekocht door de meest kapitaalkrachtige bedrijven, lees de meest intensieve en grootschalige bedrijven, maar deze uit de markt kunnen worden gehaald, en eventueel waar dat nodig en verantwoord is, kunnen worden ingezet bij grondgebonden extensieve bedrijven? Kunt u voorbeelden noemen van mechanismen van 'overdraagbaarheid' van rechten in binnen- en buitenland die buiten het economisch verkeer liggen, zoals bij-

⁴ Handelingen I 2014/15, nr. 13, item 3.

⁵ Handelingen I 2014/15, nr. 14, item 3.

⁶ Handelingen I 2014/15, nr. 30, item 6.

⁷ Handelingen I 2014/15, nr. 30, item 6.

datum 18 september 2015

ons kenmerk 157896u

blad 4

voorbeeld de stikstofbanken in de provincies? Kunt u voor- en nadelen van de verschillende mechanismen aangeven? Is het mogelijk de overdraagbaarheid (van fosfaatrechten) te koppelen aan grond? Als de AMvB grondgebonden groei melkveehouderij zo wordt aangepast dat alle uitbreiding 100% grondgebonden is, wat zou dit betekenen voor de overdraagbaarheid van de fosfaatrechten? Is een systeem van overdraagbaarheid dan wellicht niet meer nodig?

Hoe beoordeelt u de effectiviteit van de afspraken die u heeft gemaakt met de zuivelsector? Bent u het eens dat deze afspraken niet werken en niet hebben gewerkt, en dat de overheid dit marktfalen met regelgeving moet corrigeren? Zo ja, welke stappen gaat u zetten?

Hoe beoordeelt u de huidige situatie van de zuivelsector in Nederland en Europa, waarbij bedrijven grote investeringen doen om te groeien, en de melkprijzen dusdanig onder druk staan dat deze investeringen niet kunnen worden terugverdiend en bedrijven ten onder kunnen gaan? Het landbouwbeleid van Nederland en Europa stimuleert schaalvergroting en vergroting van efficiëntie, en het doen van investeringen daartoe. Bent u het eens met de leden van de GroenLinks-fractie dat dit een doodlopende weg is? Bent u het tevens met hen eens dat binnen het Europees landbouwbeleid andere keuzes moeten worden gemaakt, en dat niet de huidige ontwikkelingen in stand moeten worden gehouden, waarbij financiële steun en subsidies die schaalvergroting en intensivering bevorderen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de ChristenUnie-fractie

De melkveehouderij gaat momenteel door een diep dal, zowel als gevolg van exogene factoren (China, Rusland) als van endogene factoren (investeringen in extra dieren/productiecapaciteit anticiperend op het tijdperk na de melkquotering). Hoewel het langetermijnperspectief voor de Nederlandse melkveehouderij zeker niet slecht is, is vanwege de huidige lage melkprijs de situatie voor steeds meer melkveehouders nijpend, zeker voor hen die anticiperend op de afschaffing van de melkquotering, flink hebben geïnvesteerd.

En daar komt, samenhangend met de groei van het aantal dieren, het fosfaatprobleem nog eens bij. De dit jaar dreigende overschrijding van het fosfaatplafond in het algemeen en door de melkveehouderij in het bijzonder vervult de leden van de ChristenUnie-fractie met zorg, zowel met het oog op het milieu als wel met het oog op het belang van het behoud van de voor ons land zo belangrijke derogatie. Een nadere regulering van de fosfaatproductie in de melkveehouderij c.q. wijziging van de Meststoffenwet ter introductie van een productiebegrenzing in de melkveehouderij, is wat de leden van de ChristenUnie-fractie betreft dan ook onontkoombaar. Deze leden hebben gelet op de balans tussen voor- en nadelen begrip voor het feit dat de regering daarbij kiest voor het instrument van fosfaatrechten. Wel hebben zij behoefte aan meer contextuele informatie bij deze keuze, zodat uw visie op een duurzame melkveehouderij en de uitgangspunten bij de toepassing van dit instrument, helder worden.

Daarnaast willen de leden van de ChristenUnie-fractie enige aandachtspunten aan u meegeven bij het opstellen van het wetsvoorstel. De introductie van het fosfaatrechtensysteem zou slecht kunnen uitpakken voor relatief extensieve grondgebonden bedrijven. Het is volgens deze leden dan ook van belang dat u zorg draagt voor een billijk systeem, waarbij recht wordt gedaan aan bedrijven die nu reeds een gezonde balans tussen grond, vee en omgeving realiseren. Deze leden vragen derhalve aan u op welke wijze grondgebonden bedrijven worden 'beloond' bij de

datum 18 september 2015

ons kenmerk 157896u

blad 5

introductie van fosfaatrechten. En op welke wijze wilt u (extensieve) grondgebonden bedrijven ontzien, indien onverhoopt tot afroaming van fosfaatrechten moet worden overgegaan teneinde het sectorplafond niet te overschrijden?

Voorts vragen de leden van de ChristenUnie-fractie of de voorgenomen handelbaarheid van fosfaatrechten, gelet op uw visie op een sterke en duurzame melkveehouderij, een verstandig voornemen is. Leidt handelbaarheid niet tot vergelijkbare taferelen als ten tijde van de melkquotering, waardoor de kostprijs voor de melkveehouder stijgt en veel geld uit de sector verdwijnt naar stoppende bedrijven? Welke alternatieven ziet u of aan welke nadere voorwaarden denkt u?

Aangezien de regering het voorstel tot wijziging van de Meststoffenwet nog in procedure moet brengen, beperken de leden van de ChristenUnie-fractie zich nu tot de gestelde vragen op hoofdlijnen. Zij zien vanzelfsprekend uit naar een meer gedetailleerde behandeling van dit urgente vraagstuk en belangwekkende wetsvoorstel.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie

De leden van de PvdD-fractie waarschuwen al geruime tijd voor de gevolgen van een snel groeiende melkveesector en het loslaten van het melkquotum. Ondanks grote bezwaren vanuit de Eerste Kamer tegen het vrijgeven van uitbreidingen in de melkveesector, ten nadele van veehouders en koeien, zijn adequate maatregelen uitgebleven en is de veehouderij als gevolg van een weinig restrictief overheidsbeleid door het fosfaatplafond geschoten. U kondigt nu noodgedwongen een nieuw wettelijk instrumentarium af om middels fosfaatproductiegrenzen te borgen dat het fosfaatplafond niet verder wordt overschreden. De leden van de PvdD-fractie hebben een aantal vragen over dit voorgestelde instrumentarium.

Volgens het nieuwe instrumentarium krijgt de melkveehouderij fosfaatrechten toegekend. In plaats van een complex stelsel van fosfaatrechten in te voeren, zien de leden van de PvdD-fractie betere en effectievere oplossingen om de melkveehouderij grondgebonden te houden en de productie van fosfaat te verminderen. Een melkveebedrijf wordt gedwongen grondgebonden te blijven door elke uitbreiding te koppelen aan grond. De mogelijkheid die nu aan bedrijven wordt gegeven om te groeien wanneer de fosfaatproductie minder is dan afgesproken, druist in tegen de wensen van de Eerste Kamer.

U verwacht de beschikking over onvoldoende fosfaatrechten te sanctioneren met een geldboete. Volgens ingewijden uit de sector wordt nu al 30 tot 40% van de mest frauduleus verwerkt. Hoe wilt u die controle hierop verscherpen met een onderbezette Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)? Welke lessen heeft u getrokken uit de aanhoudende fraudegevallen, nu u kiest voor het opnieuw inzetten van geldelijke straffen bij overtredingen?

Melkveehouders mogen hun bedrijf volgens het nieuwe instrumentarium intensiveren en vervolgens met een zelf ontwikkeld administratiesysteem, de Kringloopwijzer, 'aantonen' dat zij binnen hun 'bedrijfsfosfaatplafond' blijven. Daarmee zorgt dit beleid voor een sterke intensiveringsimpuls om koste wat het kost te voorkomen dat de overheid constateert dat het 'bedrijfsfosfaatplafond' wordt overschreden. Ziet u een gevaar in mogelijkheden tot romantisch boekhou-

datum 18 september 2015

ons kenmerk 157896u

blad 6

den door de melkveehouders en waaruit put u uw vertrouwen in verdergaande zelfregulering, nu eerdere pogingen tot zelfregulering van de sector niet of volstrekt onvoldoende hebben gewerkt?

Op 7 september jongstleden is bekendgemaakt dat er vanuit Europese Commissie nog eens 500 miljoen euro aan directe steun voor de veesector beschikbaar komt. Hoe strookt dit met het terugdringen van de fosfaatproductie? Kunt u aangeven of u bereid bent afstand te nemen van dit Commissievoorstel?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

Het blijkt dat de fosfaatrechten inmiddels zijn vastgesteld, met als peildatum 2 juli 2015. Echter, het wetsvoorstel is nog in ontwikkeling. U heeft toegezegd het wetsvoorstel zo spoedig mogelijk naar de Tweede Kamer te sturen. Voor de betrokken melkveehouders betekent dit voorlopig dat ze in grote onzekerheid verkeren over de toekomst, met alle gevolgen van dien voor de bedrijfsvoering. Kunt u aangeven wanneer het wetsvoorstel ongeveer naar de Tweede Kamer gestuurd zal worden? Kunt u verder in een stappenplan met tijdpad aangeven welke stappen gezet worden om zo spoedig mogelijk meer duidelijkheid te geven voor de melkveehouderijen?

Kunt u al voor ommekomst van het wetsvoorstel nader duiden hoe u om wilt gaan met bijvoorbeeld het afkomen van fosfaatrechten en de positie van grondgebonden melkveehouders, zodat melkveehouders minder lang in onzekerheid hoeven te zitten?

Kunt u ten slotte aangeven wanneer het wetsvoorstel van kracht zou moeten worden?

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk 16 oktober 2015.

Hoogachtend,

A.M.V. Gerkens

Voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 8 maart 2019 11:53
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Agenda + stukken Technisch Overleg Fosfaatrechten 24 september 2015
Bijlagen: Bijlage 6 input NAJK.pdf

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Met vlag

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 23 september 2015 12:04
Aan: [REDACTED] (SNM); [REDACTED]; [REDACTED]; [REDACTED]; [REDACTED]; [REDACTED];
 [REDACTED]; [REDACTED]; 'Secretariaat Friesland Campina'; 'Secretariaat NMV';
 'Secretariaat SNM'; [REDACTED]; [REDACTED]; [REDACTED];
Onderwerp: RE: Agenda + stukken Technisch Overleg Fosfaatrechten 24 september 2015

Allen,

Hierbij ontvangt u een nagezonden notitie van het NAJK, ter bespreking morgen.

Groet,

[REDACTED]
 senior beleidsmedewerker programma mest

 Ministerie van Economische Zaken
 Directoraat-Generaal Agro & Natuur
 Directie Plantaardige Agroketens en
 Voedselkwaliteit

[REDACTED]@minez.nl

aanwezig: ma, di, do en vr
 afwezig: wo

Van: [REDACTED]
Verzonden: dinsdag 22 september 2015 18:58
Aan: [REDACTED] (SNM); [REDACTED]; Secretariaat Friesland Campina; Secretariaat NMV; Secretariaat SNM);
 [REDACTED]
Onderwerp: Agenda + stukken Technisch Overleg Fosfaatrechten 24 september 2015

Dames, Heren,

Hierbij ontvangt u de agenda + stukken voor het overleg van komende donderdag.

Ik wil op voorhand mijn excuses aanbieden voor het feit dat vanuit EZ geen gevolg is gegeven aan het actiepunt 7 uit het vorige overleg ('Beschrijven spoor A en spoor B'). [REDACTED]

Ik ben daarom niet toegekomen aan het uitwerken van actiepunt 7 (overigens heeft de Eerste Kamer nu ook schriftelijke vragen gesteld. Deze heb ik voor de volledigheid bijgevoegd in deze mail).

Tot donderdag.

Groet,

[Redacted]

senior beleidsmedewerker programma mest

Ministerie van Economische Zaken
Directoraat-Generaal Agro & Natuur
Directie Plantaardige Agroketens en
Voedselkwaliteit

[Redacted]

[@minez.nl](mailto:[Redacted]@minez.nl)

aanwezig: ma, di, do en vr
afwezig: wo

Onderwerp: Invulling stelsel van fosfaatrechten

Datum en tijd: Woensdag 16 december 2015 van 12:30 tot 13:30 uur

Gesprekspartners:

- [REDACTED] voorzitter vakgroep LTO Melkveehouderij, voorzitter LTO Noord, melkveehouder te Langerak;
- [REDACTED] voorzitter bestuur Zuivelcoöperatie FrieslandCampina U.A. en voorzitter raad van commissarissen van Koninklijke FrieslandCampina N.V., [REDACTED];
- [REDACTED] voorzitter bestuur coöperatie DOC Kaas, voorzitter Raad van Commissarissen DOC Kaas BV, [REDACTED];
- [REDACTED] lid Dagelijks Bestuur Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt, portefeuillehouder Melkveehouderij, [REDACTED].

Besprekspunten

1. Hoofdpijnen inzet LTO/NZO/NAJK

- Partijen wil een zo eenvoudig mogelijk stelsel, zonder structuurbeleid. Dus geen grondgebondenheid via fosfaatrechten maar via de AMvB grondgebonden groei melkveehouderij, waarbij wel gezocht wordt naar vereenvoudiging van de AMvB;
- Alleen fosfaatrechten voor melkveehouders (bedrijven die melk leveren), niet voor alle bedrijven met melkvee (waaronder de circa 3.500 bedrijven met uitsluitend jongvee);
- Fosfaatrechten moeten toegekend worden op gemiddeld aantal dieren in 2014 of gemiddelde 2015 (1 januari 2015 t/m 2 juli 2015), niet op aantal stuks melkvee op 2 juli 2015;
- Verantwoording via de KringloopWijzer moet mogelijk gemaakt worden. Dit om verbetering van de mineralenefficiëntie te kunnen belonen (met het houden van meer dieren);
- Indien fosfaatproductie omlaag moet, dan moet afroaming worden uitgesmeerd over periode van 6 jaar. Indien dit sneller moet vanwege gevaar verlies derogatie, dan willen partijen meewerken;
- Verhandeling moet plaatsvinden via een fosfaatbeurs;
- Partijen willen overheidsloket voor knelgevallen (dus geen afgebakende knelgevallenregeling) en 1 miljoen fosfaatrechten reserveren om onder voorwaarde toe te kunnen kennen.

2. Uitgangspunten/visie

Inzet

"LTO, NZO en NAK zetten in op een zo eenvoudig mogelijk stelsel van fosfaatrechten. Daarin past niet dat grondgebondenheid wordt meegenomen in het systeem; dat is geregeld in de AMvB".

Duiding

Partijen hebben ambtelijk aangegeven geen structuurbeleid te willen voeren via fosfaatrechten. Wel hebben zij aangegeven een vereenvoudiging van de sturing op grondgebondenheid via de Wet verantwoorde groei melkveehouderij en de AMvB/het wetsvoorstel grondgebonden groei melkveehouderij te wensen.

3. Reikwijdte en toekenning fosfaatrechten

Inzet

Partijen willen het stelsel van fosfaatrechten beperken tot de melkveehouderij. Daarbij: "Het fosfaatplafond, de huidige productie en benodigde afroaming moeten gebaseerd zijn op dezelfde uitgangspunten".

"Bij vaststellen van de referentie telt de fosfaatproductie die hoort bij het gemiddelde aantal dieren in 2014 of het gemiddelde aantal dieren tussen 1 januari 2015 en 2 juli 2015".

Duiding reikwijdte

- Bij de reikwijdte van het stelsel is aangesloten bij de Wet verantwoorde groei melkveehouderij: alle bedrijven met melkvee, zijnde melk- en kalfkoeien (diercategorie 100), jongvee jonger dan 1 jaar (101) en jongvee van 1 jaar en ouder (102). Zo is het ook aangekondigd in de brief van 2 juli 2015 (33 979, nr. 98). LTO/NZO/NAIK willen het stelsel beperken tot bedrijven die melk leveren aan de zuivelverwerkers. LTO heeft ambtelijk aangegeven dat achterliggende motivatie is dat onder bedrijven met uitsluitend jongvee (circa 3.500 bedrijven) ook bedrijven zitten die geen jongvee opfokken voor de melkveehouderij, maar voor de vleesproductie.
- Door het stelsel te beperken tot melkveehouders bestaat er een groot risico dat melkveehouders er massaal voor zullen kiezen de opfok van jongvee uit te besteden en op de voor hun bedrijf beschikbare fosfaatrechten uitsluitend melkkoeien te houden (één melkkoe staat qua benodigde fosfaatrechten grofweg gelijk aan 2 stuks jongvee van 1 jaar en ouder (diercategorie 102) en aan 4 stuks jongvee jonger dan 1 jaar (categorie 101)).

Duiding plafond

- Het fosfaatplafond, de huidige productie en de benodigde afoming moeten volgens LTO/NZO/NAIK gebaseerd zijn op dezelfde uitgangspunten. De drie genoemde kengetallen zijn allen gebaseerd op berekening van het CBS van de fosfaatproductie in de melkveehouderij en kennen dus dezelfde uitgangspunten. Het CBS hanteert echter een eigenstandige definitie van het begrip 'melkveehouderij' (zie ook de oplegnota bij dit dossier) die niet overeenkomt met de bedrijven die onder de reikwijdte van het stelsel van fosfaatrechten zullen vallen (bedrijven met melkvee).
- Doel van het stelsel van fosfaatrechten is om die reden NIET om te borgen dat het sectorplafond van de melkveehouderij (84,9 miljoen kg) niet wordt overschreden, maar om te borgen dat het nationale fosfaatproductieplafond (172,9 mln. kg.) niet wordt overschreden. Pas op het moment dat het nationale plafond wordt overschreden, dan voldoet Nederland niet meer aan de voorwaarde uit de derogatie. Als het nationale plafond én het sectorplafond melkveehouderij wordt overschreden, dan ligt het in de rede om de fosfaatrechten voor melkvee af te romen.

Duiding toekenning op gemiddelden

- Partijen willen toekenning van het aantal fosfaatrechten baseren op het gemiddeld aantal gehouden stuks melkvee in 2014 of, als een bedrijf daarmee een hoger aantal fosfaatrechten krijgt toegekend, op het gemiddelde over de periode 1 januari t/m 2 juli 2015;
- De introductie van een rechtenstelsel raakt het recht op eigendom. Het recht op eigendom is onder meer neergelegd in het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM). Het gaat dus om een recht dat niet opzij kan worden gezet door een (nationale) wet. In dit verdrag wordt een belangrijk onderscheid gemaakt tussen de regulering van eigendom en de ontneming van eigendom. Regulering van eigendom mag (als uitgangspunt) zonder dat de staat schadeplichtig is, ontneming van eigendom leidt tot een compensatieplicht.
- Als de wijze van toekenning leidt tot de situatie dat een bedrijf minder rechten toegewezen krijgt dan noodzakelijk is om de productie zoals deze bestond op 2 juli 2015 door te zetten, dan staat dit op gespannen voet met het gekozen uitgangspunt dat geen eigendom wordt ontnomen. De conclusie is dan ook dat bij de toewijzing van rechten aangesloten dient te worden op de peildatum van 2 juli 2015. Het hanteren van een gemiddelde over 2014 of een gemiddelde over de periode 1 januari 2015 t/m 2 juli 2015 zal resulteren in veel bezwaar- en beroepszaken van ondernemers die van mening zijn dat hun eigendom wordt ontnomen door een geringere toewijzing dan op basis van de peildatum van 2 juli 2015.
- Advies is daarom om vast te houden aan de datum van 2 juli 2015 voor de toekenning van fosfaatrechten.

4. Verantwoording: De KringloopWijzer

Inzet

“Het is van groot belang dat er duidelijkheid komt of de KringloopWijzer gebruikt kan worden. Daarvoor is noodzakelijk dat er heldere criteria gesteld worden waaraan getoetst wordt of de borging van de data en de berekeningen van de Centrale database Kringloopwijzer in orde is. Vanaf 2016 moeten alle melkveebedrijven de KringloopWijzer gaan gebruiken als managementinstrument”.

Duiding

De KringloopWijzer is door de zuivelsector vanaf 1 januari 2016 verplicht gesteld voor alle melkveehouders als managementinstrument. De KringloopWijzer kan een instrument zijn in het kader van de ‘vrije bewijsleer’ (een melkveehouder die kan aantonen dat de excretie van zijn melkvee lager is dan het wettelijke excretieforfait kan meer melkvee houden binnen de aan zijn bedrijf toegekende fosfaatrechten). In de brief aan de Tweede Kamer van 2 juli 2015 is aangegeven dat de KringloopWijzer pas toegepast kan worden als aan drie criteria wordt voldaan:

1. De systematiek van de KringloopWijzer dient onafhankelijk wetenschappelijk getoetst te zijn. Dit zal uitgevoerd worden door de Commissie van Deskundigen Meststoffenwet (CDM);
2. De systematiek en de database van de KringloopWijzer dient privaat geborgd te worden. De sector is hiervoor verantwoordelijk;
3. Er moet helderheid zijn over welke bedrijven wel en welke bedrijven geen gebruik kunnen maken van de KringloopWijzer.

Er zijn in de sector, bij maatschappelijke organisaties en in de politiek duidelijke voor- en tegenstanders van de KringloopWijzer als instrument voor vrije bewijsleer. Risico van de KringloopWijzer is dat ondernemers ‘creatief’ omgaan met het gebruik en zo massaal (en onterecht) aantonen dat zij meer dieren kunnen houden dan op basis van de wettelijke forfaits. Frauduleus gebruik van de KringloopWijzer kan als een boemerang terugkomen naar sector en overheid op het moment dat uit CBS-cijfers blijkt dat de melkveehouderij teveel fosfaat produceert, terwijl uit de gegevens van de KringloopWijzer zou blijken dat melkveehouders juist minder fosfaat zijn gaan produceren.

5. Reductie van de fosfaatproductie

Inzet

Partijen willen de benodigde reductie (om weer onder het nationale fosfaatproductieplafond te komen) uitsmeren over een periode van 6 jaar, te bereiken door 25% van de fosfaatrechten af te romen bij overdracht van fosfaatrechten. Als afromen bij overdracht onvoldoende effect heeft in een jaar, dan moet aan het begin van het volgende kalenderjaar dit tekort met een generieke korting worden ingehaald. Indien het behoudt van de derogatie om een snellere afroming vraagt, dan is de sector bereid daar aan mee te werken.

Duiding

- Een periode van 6 jaar om weer onder het plafond te komen is veel te lang. Een dergelijke blijf van gebrek aan urgentie kan voor de Europese Commissie aanleiding zijn om de huidige derogatie in te trekken en (vrijwel zeker) geen nieuwe derogatie te verlenen voor de periode van het zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn (2018-2021).
- Bij overschrijding van het fosfaatproductieplafond (nationaal en sectorplafond melkveehouderij) zal Nederland richting de Europese Commissie actie moeten laten zien. Dit betekent een eenmalige (generieke) afroming om onder het plafond te komen. Hierbij dienen bedrijven voldoende tijd te krijgen om de afroming te realiseren zonder dat zij daarvoor gedwongen worden versneld hun dieren af te voeren naar de slacht.
- De gemiddelde levensduur is circa 6 jaar. Dit betekent dat een melkveehouder gemiddeld genomen elk jaar 1/6-deel van zijn melkveestapel naar de slacht afvoert en ververs met nieuwe melkkoeien.

- De door partijen geschetste methodiek is ook veel te omslachtig in de uitvoering. Voor een periode van 6 jaar bij iedere overdracht afkomen plus nog een jaarlijkse generieke 'correctie'-afkoming maakt het stelsel complex.

6. Verhandelbaarheid/overdracht

Inzet

LTO/NZO/NAIK wensen verhandelbaarheid via een beurssystematiek. Kosten en uitvoering privaat.

Duiding

Op hoofdlijnen kan overdracht van fosfaatrechten op drie manieren:

1. Vrije verhandelbaarheid: Vrije markt bepaald de prijs;
2. Overdracht via een fosfaatbank: Toekenning op basis van voorwaarden/bedrijfskenmerken. Fosfaatrechten hebben geen financiële waarde;
3. Verhandelbaarheid via een fosfaatbeurs: Paar keer per jaar beurs waarbij aanbieders en vragers samenkomen. Prijs wordt bepaald op basis van gemiddeld van vraag en aanbod.

U heeft in een eerder overleg over de invulling van het stelsel van fosfaatrechten aangegeven geen fosfaatbeurs te wensen. De fosfaatbank kent veel nadelen. Advies is te kiezen voor vrije verhandelbaarheid (gelijk de productierechten voor varkens en pluimvee en eerder de melkquota).

7. Knelgevallen

Inzet

Partijen willen een beoordeling door de overheid van alle vermeende knelgevallen die zich kunnen melden bij een overheidsloket. Partijen willen dat bij toekenning van de fosfaatrechten er 1 miljoen fosfaatrechten worden gereserveerd "voor een aparte regeling waar bedrijven die ruimte op grond hebben onder nader te bepalen voorwaarden gebruik van kunnen maken".

Duiding overheidsloket voor knelgevallen

- Een overheidsloket waar alle vermeende knelgevallen zich kunnen melden betekent feitelijk een open uitnodiging voor bedrijven om zich te melden (hardheidsclausule).
- Op iedere melding dient apart besloten te worden, waarbij dit besluit open staat voor bezwaar en beroep. Een dergelijke aanpak zal tot een gigantisch uitvoeringslast leiden.
- Geadviseerd wordt uitsluitend in een knelgevallenregeling te voorzien voor overmachtssituaties (ziekte ondernemer, ziekte dieren, brand- of stormschade).

Duiding reservering 1 miljoen fosfaatrechten

- Partijen zien pot met 1 miljoen fosfaatrechten als middel om extensivering te belonen. Kan interessant zijn om versterking van grondgebondenheid een plek te geven, zonder dat er structuurbeleid wordt gevoerd.
- Het reserveren van 1 miljoen aan fosfaatrechten om deze vervolgens onder voorwaarden toe te kennen strookt echter niet met het doel van het stelsel om de fosfaatproductie onder het nationale fosfaatproductieplafond te krijgen.
- LTO/NZO/NAIK pleiten er enerzijds voor om maar liefst 6 jaar uit te trekken om af te romen, maar willen daarnaast ook nog een (zeer) ruime knelgevallenregeling en ruimte om 1 miljoen fosfaatrechten 'uit te delen'.

Onderwerp: Invulling stelsel van fosfaatrechten

Datum en tijd: Woensdag 16 december 2015 van 13:45 tot 14:30 uur

Gesprekspartner:

- Dhr. **Sijas Akkerman**: Hoofd Voedsel Stichting Natuur & Milieu.

Besprekspunten

1. Hoofdpijnen inzet SNM

- SNM streeft naar een volledig grondgebonden melkveehouderij;
- Daartoe moet er ook structuurbeleid gevoerd worden via de fosfaatrechten;
- SNM wil grondgebonden rechten (A-quotum) en niet-grondgebonden rechten (B-quotum) toekennen. Grondgebonden rechten worden ook toegekend aan latente fosfaatruimte;
- Een fosfaatbank is verantwoordelijk voor de verdeling van vrijgevallen fosfaatrechten;
- De fosfaatbank kent uitsluitend rechten toe aan bedrijven die hiervoor fosfaatruimte (grond) hebben. Op termijn is er dus alleen nog A-quotum;
- SNM laat zich niet uit over knelgevallen.

2. Uitgangspunten/visie

Inzet

SNM wil toe naar een volledig grondgebonden melkveehouderij. Het door SNM voorgestelde stelsel stuurt om die reden op het fosfaatproductieplafond door uitsluitend bedrijven die niet grondgebonden zijn af te romen. Grondgebonden bedrijven worden volledig ontzien.

Duiding

- Doel van het stelsel van fosfaatrechten is te borgen dat de nationale fosfaatproductie onder het fosfaatproductieplafond blijft. Het stelsel stuurt daarmee op de *productie* van fosfaat. Grondgebondenheid is niet noodzakelijk om te voldoen aan de doelstelling van het stelsel.
- SNM ziet grondgebondenheid als secundair beleidsdoel. Het stelsel van fosfaatrechten wordt gezien als instrument om de melkveehouderij meer grondgebonden te maken. Volledige grondgebondenheid is voor SNM het einddoel, maar het stelsel van fosfaatrechten wordt niet voor dat einddoel ingezet. Bij overschrijding van het fosfaatproductieplafond worden uitsluitend bedrijven met een overschot afgeroomd. De mate waarin grondgebondenheid wordt gerealiseerd is daarmee afhankelijk van de hoeveelheid fosfaatrechten dat afgeroomd moet worden.
- Anders dan SNM willen LTO/NZO/NAJK juist *geen* structuurbeleid via de fosfaatrechten en houden vast aan de AMvB grondgebonden groei melkveehouderij (waarbij wel de wens bestaat de regelgeving te vereenvoudigen).

3. Reikwijdte en toekenning fosfaatrechten

Inzet

SNM maakt onderscheidt tussen grondgebonden niet-grondgebonden fosfaatrechten. Ondernemers krijgen voor de fosfaatruimte op hun bedrijf (grond in gebruik op basis van de Gecombineerde Data Inwinning (GDI) van 2015) grondgebonden rechten (SNM noemt dit A-quotum). Voor de fosfaatproductie die niet op eigen grond geplaatst kon worden (het fosfaatoverschot op het bedrijf) krijgen ondernemers niet-grondgebonden rechten (B-quotum).

Duiding

- Door fosfaatrechten toe te kennen op basis van de hoeveelheid grond die bij bedrijven in gebruik was erkent SNM alle latente ruimte op bedrijven met melkvee. Inschatting is dat hiermee circa 7 miljoen kilogram aan fosfaatrechten extra in het stelsel komt, rechten waar dus nog extra melkvee op gehouden kan worden ten opzichte van de peildatum van 2 juli 2015.
- In het geval melkveehouders deze ruimte volledig benutten betekent dit een extra afroaming van eveneens 7 miljoen kilogram fosfaat.
- Hoeveel melkveehouders deze latente ruimte inderdaad zullen gaan benutten is niet in te schatten, maar het risico op een fors hogere fosfaatproductie is evident (veehouders kunnen er ook voor kiezen het teveel toegekende A-quotum over te dragen zodat het elders benut kan worden).
- In het voorstel van SNM zit geen mogelijkheid voor ondernemers om B-quotum (niet-grondgebonden fosfaatrechten) om te zetten naar A-quotum (grondgebonden fosfaatrechten) door het verwerven van extra grond.

4. Verantwoording (KringloopWijzer)

Inzet

"Transacties vinden plaats op basis van forfaitair vastgestelde normen voor de fosfaatexcretie (de Kringloopwijzer is nu nog niet geschikt voor de bepaling hiervan)".

Duiding

- SNM is zeer kritisch over de bruikbaarheid van de KringloopWijzer als verantwoordingsinstrument. Volgens SNM biedt de KringloopWijzer aan ondernemers teveel ruimte om extra melkvee te houden, zonder dat er sprake zal zijn van een efficiënter mineralengebruik.
- SNM is daarnaast bang dat de drang om steeds efficiënter te produceren zal leiden tot meer koeien op stal, een eenzijdiger voedingspatroon (meer maïs), meer gezondheidsproblemen bij melkkoeien door het opstallen, etc.
- De KringloopWijzer is door de zuivelsector vanaf 1 januari 2016 verplicht gesteld voor alle melkveehouders als managementinstrument.
- De KringloopWijzer kan een instrument zijn in het kader van de 'vrije bewijsleer' (een melkveehouder die kan aantonen dat de excretie van zijn melkvee lager is dan het wettelijke excretieforfait kan meer melkvee houden binnen de aan zijn bedrijf toegekende fosfaatrechten).
- In de brief aan de Tweede Kamer van 2 juli 2015 is aangegeven dat de KringloopWijzer pas toegepast kan worden als aan drie criteria wordt voldaan:
 1. De systematiek van de KringloopWijzer dient onafhankelijk wetenschappelijk getoetst te zijn. Dit zal uitgevoerd worden door de Commissie van Deskundigen Meststoffenwet (CDM);
 2. De systematiek en de database van de KringloopWijzer dient privaat geborgd te worden. De sector is hiervoor verantwoordelijk;
 3. Er moet helderheid zijn over welke bedrijven wel en welke bedrijven geen gebruik kunnen maken van de KringloopWijzer.
- De KringloopWijzer zal zich eerst moeten 'bewijzen' voordat de uitkomst ervan door ondernemers als verantwoording gebruikt kan worden in het stelsel van fosfaatrechten.
- Tot die tijd worden ondernemers afgerekend op basis van wettelijke forfaits.

5. Reductie van de fosfaatproductie (afromen)

Inzet

In het geval er afgeroomd moet worden om de fosfaatproductie onder het productieplafond te krijgen wil SNM uitsluitend afromen op B-quotum (overschotsbedrijven). Grondgebonden bedrijven worden niet gekort. Afroaming moet in 2016 of 2017 plaatsvinden tot het niveau van het sectorplafond van 84,9 mln. kg.

Duiding

- Door uitsluitend af te romen op B-quotum worden de niet-grondgebonden bedrijven verantwoordelijk gemaakt voor het realiseren van de benodigde krimp van de fosfaatproductie. Het realiseren van het doel van het stelsel van fosfaatrechten (borgen dat de fosfaatproductie binnen het productieplafond blijft) wordt hiermee 1-op-1 gekoppeld aan de realisatie van grondgebondenheid in de melkveehouderij.
- Een afroming die alleen ziet op bedrijven met een fosfaatoverschot op bedrijfsniveau is een ingrijpende maatregel die een forse impact kan hebben op de economische situatie op de betreffende bedrijven.
- Stel bijvoorbeeld dat er 5 miljoen kilogram fosfaat afgeroomd moet worden om onder het productieplafond te komen, dan betekent dit dat bij overschotsbedrijven het equivalent van circa 125.000 melkkoeien moet verdwijnen (of bijvoorbeeld 100.000 melkkoeien en ruim 60.000 stuks jongvee).
- Dit terwijl ook niet-overschotsbedrijven bijdragen aan de totale fosfaatproductie en dus aan de overschrijding van het productieplafond.

6. Verhandelbaarheid/overdracht (fosfaatbank)

Inzet

- SNM ziet bij voorkeur overdracht via een fosfaatbank. Indien een fosfaatbank niet tot de mogelijkheden behoort, dan kiest SNM net als LTO/NZO/NAJK voor de fosfaatbeurs.
- De fosfaatbank wijst vrijgevallen fosfaatrechten allereerst toe aan bedrijven met latente ruimte.
- SNM wil een overgangsregeling voor jonge boeren die een bedrijf hebben overgenomen, mits hun bedrijf binnen een bepaalde tijd grondgebonden kan worden.
- Afromen bij overdracht is mogelijk, waarbij bedrijven met een groter fosfaatoverschot per hectare meer inleveren. Grondgebonden bedrijven worden ontzien.

Duiding

- SNM maakt niet concreet hoe onbenutte fosfaatrechten in de fosfaatbank komen (wanneer is er sprake van 'onbenut' en heeft de fosfaatbank het recht om fosfaatrechten in te nemen).
- SNM deelt aan latente ruimte tweemaal fosfaatrechten toe. Bij de initiële toekenning ontvangen bedrijven met latente ruimte hier al A-quotum op. Vervolgens komen bedrijven met latente ruimte als eerst in aanmerking bij de herverdeling van rechten door de fosfaatbank. SNM maakt niet duidelijk hoe voorkomen wordt dat bedrijven tweemaal op dezelfde latente ruimte fosfaatrechten krijgen toegewezen.
- SNM geeft bedrijven met latente ruimte dus voorrang bij de herverdeling via de fosfaatbank, maar schrijft ook "eerst grond hebben of kopen, dan pas kan je rechten krijgen". Deze toevoeging betekent feitelijk dat de fosfaatbank uitsluitend rechten kan toekennen als een bedrijf ook na toekenning van de extra rechten nog grondgebonden is. Voor veel bedrijven die nu niet grondgebonden zijn en die willen groeien betekent dit een forse en vaak onmogelijke investering in grond.
- SNM stelt dat afromen bij overdracht tot de mogelijkheden behoort en wil daarbij bedrijven met een groter fosfaatoverschot per hectare meer laten inleveren dan bedrijven met een relatief klein fosfaatoverschot per hectare. Dit strookt echter niet met het voorgaande. Immers, volgens SNM komen bedrijven pas in aanmerking voor extra fosfaatrechten als ze volledig grondgebonden zijn.

Onderwerp: Invulling stelsel van fosfaatrechten

Datum en tijd: Woensdag 16 december 2015 van 13:45 tot 14:30 uur

Gesprekspartner:

- Dhr. Sijas Akkerman: Hoofd Voedsel Stichting Natuur & Milieu.

Besprekspunten

1. Hoofdpijnen inzet SNM

- SNM streeft naar een volledig grondgebonden melkveehouderij;
- Daartoe moet er ook structuurbeleid gevoerd worden via de fosfaatrechten;
- SNM wil grondgebonden rechten (A-quotum) en niet-grondgebonden rechten (B-quotum) toekennen. Grondgebonden rechten worden ook toegekend aan latente fosfaatruimte;
- Een fosfaatbank is verantwoordelijk voor de verdeling van vrijgevalen fosfaatrechten;
- De fosfaatbank kent uitsluitend rechten toe aan bedrijven die hiervoor fosfaatruimte (grond) hebben. Op termijn is er dus alleen nog A-quotum;
- SNM laat zich niet uit over knelgevallen.

2. Uitgangspunten/visie

Inzet

SNM wil toe naar een volledig grondgebonden melkveehouderij. Het door SNM voorgestelde stelsel stuurt om die reden op het fosfaatproductieplafond door uitsluitend bedrijven die niet grondgebonden zijn af te romen. Grondgebonden bedrijven worden volledig ontzien.

Duiding

- Doel van het stelsel van fosfaatrechten is te borgen dat de nationale fosfaatproductie onder het fosfaatproductieplafond blijft. Het stelsel stuurt daarmee op de *productie* van fosfaat. Grondgebondenheid is niet noodzakelijk om te voldoen aan de doelstelling van het stelsel.
- SNM ziet grondgebondenheid als secundair beleidsdoel. Het stelsel van fosfaatrechten wordt gezien als instrument om de melkveehouderij meer grondgebonden te maken. Volledige grondgebondenheid is voor SNM het einddoel, maar het stelsel van fosfaatrechten wordt niet voor dat einddoel ingezet. Bij overschrijding van het fosfaatproductieplafond worden uitsluitend bedrijven met een overschot afgeroomd. De mate waarin grondgebondenheid wordt gerealiseerd is daarmee afhankelijk van de hoeveelheid fosfaatrechten dat afgeroomd moet worden.
- Anders dan SNM willen LTO/NZO/NAJK juist *geen* structuurbeleid via de fosfaatrechten en houden vast aan de AMvB grondgebonden groei melkveehouderij (waarbij wel de wens bestaat de regelgeving te vereenvoudigen).

3. Reikwijdte en toekenning fosfaatrechten

Inzet

SNM maakt onderscheidt tussen grondgebonden niet-grondgebonden fosfaatrechten. Ondernemers krijgen voor de fosfaatruimte op hun bedrijf (grond in gebruik op basis van de Gecombineerde Data Inwinning (GDI) van 2015) grondgebonden rechten (SNM noemt dit A-quotum). Voor de fosfaatproductie die niet op eigen grond geplaatst kon worden (het fosfaatoverschot op het bedrijf) krijgen ondernemers niet-grondgebonden rechten (B-quotum).

Duiding

- Door fosfaatrechten toe te kennen op basis van de hoeveelheid grond die bij bedrijven in gebruik was erkent SNM alle latente ruimte op bedrijven met melkvee. Inschatting is dat hiermee circa 7 miljoen kilogram aan fosfaatrechten extra in het stelsel komt, rechten waar dus nog extra melkvee op gehouden kan worden ten opzichte van de peildatum van 2 juli 2015.
- In het geval melkveehouders deze ruimte volledig benutten betekent dit een extra afroaming van eveneens 7 miljoen kilogram fosfaat.
- Hoeveel melkveehouders deze latente ruimte inderdaad zullen gaan benutten is niet in te schatten, maar het risico op een fors hogere fosfaatproductie is evident (veehouders kunnen er ook voor kiezen het teveel toegekende A-quotum over te dragen zodat het elders benut kan worden).
- In het voorstel van SNM zit geen mogelijkheid voor ondernemers om B-quotum (niet-grondgebonden fosfaatrechten) om te zetten naar A-quotum (grondgebonden fosfaatrechten) door het verwerven van extra grond.

4. Verantwoording (KringloopWijzer)

Inzet

“Transacties vinden plaats op basis van forfaitair vastgestelde normen voor de fosfaatexcretie (de Kringloopwijzer is nu nog niet geschikt voor de bepaling hiervan)”.

Duiding

- SNM is zeer kritisch over de bruikbaarheid van de KringloopWijzer als verantwoordingsinstrument. Volgens SNM biedt de KringloopWijzer aan ondernemers teveel ruimte om extra melkvee te houden, zonder dat er sprake zal zijn van een efficiënter mineralengebruik.
- SNM is daarnaast bang dat de drang om steeds efficiënter te produceren zal leiden tot meer koeien op stal, een eenzijdiger voedingspatroon (meer maïs), meer gezondheidsproblemen bij melkkoeien door het opstallen, etc.
- De KringloopWijzer is door de zuivelsector vanaf 1 januari 2016 verplicht gesteld voor alle melkveehouders als managementinstrument.
- De KringloopWijzer kan een instrument zijn in het kader van de ‘vrije bewijsleer’ (een melkveehouder die kan aantonen dat de excretie van zijn melkvee lager is dan het wettelijke excretieforfait kan meer melkvee houden binnen de aan zijn bedrijf toegekende fosfaatrechten).
- In de brief aan de Tweede Kamer van 2 juli 2015 is aangegeven dat de KringloopWijzer pas toegepast kan worden als aan drie criteria wordt voldaan:
 1. De systematiek van de KringloopWijzer dient onafhankelijk wetenschappelijk getoetst te zijn. Dit zal uitgevoerd worden door de Commissie van Deskundigen Meststoffenwet (CDM);
 2. De systematiek en de database van de KringloopWijzer dient privaat geborgd te worden. De sector is hiervoor verantwoordelijk;
 3. Er moet helderheid zijn over welke bedrijven wel en welke bedrijven geen gebruik kunnen maken van de KringloopWijzer.
- De KringloopWijzer zal zich eerst moeten ‘bewijzen’ voordat de uitkomst ervan door ondernemers als verantwoording gebruikt kan worden in het stelsel van fosfaatrechten.
- Tot die tijd worden ondernemers afgerekend op basis van wettelijke forfaits.

5. Reductie van de fosfaatproductie (afromen)

Inzet

In het geval er afgeroomd moet worden om de fosfaatproductie onder het productieplafond te krijgen wil SNM uitsluitend afromen op B-quotum (overschotsbedrijven). Grondgebonden bedrijven worden niet gekort. Afroaming moet in 2016 of 2017 plaatsvinden tot het niveau van het sectorplafond van 84,9 mln. kg.

Duiding

- Door uitsluitend af te romen op B-quotum worden de niet-grondgebonden bedrijven verantwoordelijk gemaakt voor het realiseren van de benodigde krimp van de fosfaatproductie. Het realiseren van het doel van het stelsel van fosfaatrechten (borgen dat de fosfaatproductie binnen het productieplafond blijft) wordt hiermee 1-op-1 gekoppeld aan de realisatie van grondgebondenheid in de melkveehouderij.
- Een afroming die alleen ziet op bedrijven met een fosfaatoverschot op bedrijfsniveau is een ingrijpende maatregel die een forse impact kan hebben op de economische situatie op de betreffende bedrijven.
- Stel bijvoorbeeld dat er 5 miljoen kilogram fosfaat afgeroomd moet worden om onder het productieplafond te komen, dan betekent dit dat bij overschotsbedrijven het equivalent van circa 125.000 melkkoeien moet verdwijnen (of bijvoorbeeld 100.000 melkkoeien en ruim 60.000 stuks jongvee).
- Dit terwijl ook niet-overschotsbedrijven bijdragen aan de totale fosfaatproductie en dus aan de overschrijding van het productieplafond.

6. Verhandelbaarheid/overdracht (fosfaatbank)

Inzet

- SNM ziet bij voorkeur overdracht via een fosfaatbank. Indien een fosfaatbank niet tot de mogelijkheden behoort, dan kiest SNM net als LTO/NZO/NAJK voor de fosfaatbeurs.
- De fosfaatbank wijst vrijgevallen fosfaatrechten allereerst toe aan bedrijven met latente ruimte.
- SNM wil een overgangsregeling voor jonge boeren die een bedrijf hebben overgenomen, mits hun bedrijf binnen een bepaalde tijd grondgebonden kan worden.
- Afromen bij overdracht is mogelijk, waarbij bedrijven met een groter fosfaatoverschot per hectare meer inleveren. Grondgebonden bedrijven worden ontzien.

Duiding

- SNM maakt niet concreet hoe onbenutte fosfaatrechten in de fosfaatbank komen (wanneer is er sprake van 'onbenut' en heeft de fosfaatbank het recht om fosfaatrechten in te nemen).
- SNM deelt aan latente ruimte tweemaal fosfaatrechten toe. Bij de initiële toekenning ontvangen bedrijven met latente ruimte hier al A-quotum op. Vervolgens komen bedrijven met latente ruimte als eerst in aanmerking bij de herverdeling van rechten door de fosfaatbank. SNM maakt niet duidelijk hoe voorkomen wordt dat bedrijven tweemaal op dezelfde latente ruimte fosfaatrechten krijgen toegewezen.
- SNM geeft bedrijven met latente ruimte dus voorrang bij de herverdeling via de fosfaatbank, maar schrijft ook "eerst grond hebben of kopen, dan pas kan je rechten krijgen". Deze toevoeging betekent feitelijk dat de fosfaatbank uitsluitend rechten kan toekennen als een bedrijf ook na toekenning van de extra rechten nog grondgebonden is. Voor veel bedrijven die nu niet grondgebonden zijn en die willen groeien betekent dit een forse en vaak onmogelijke investering in grond.
- SNM stelt dat afromen bij overdracht tot de mogelijkheden behoort en wil daarbij bedrijven met een groter fosfaatoverschot per hectare meer laten inleveren dan bedrijven met een relatief klein fosfaatoverschot per hectare. Dit strookt echter niet met het voorgaande. Immers, volgens SNM komen bedrijven pas in aanmerking voor extra fosfaatrechten als ze volledig grondgebonden zijn.

Technisch overleg fosfaatrechten melkveehouderij

Datum: 8 oktober 2015
Tijdstip: 10:00 tot 12:30 uur
Locatie: Ministerie van EZ, vergaderzaal 16 'Biesbosch'
Genodigden: [REDACTED] (SNM), [REDACTED] (LTO),
[REDACTED] (NZO), [REDACTED] (NMV), [REDACTED]
[REDACTED] (NAJK), [REDACTED] (Netwerk Grondig)
Namens EZ: [REDACTED]

Agenda**1. Opening****2. Vaststellen agenda****3. Mededelingen****4. Conceptverslag overleg 24 september 2015**

Bijlage 1: conceptverslag overleg 24 september 2015

Bijlage 2: definitief verslag overleg 7 september 2015 (ter kennisname)

Actiepunten

Bijlage 3A: [REDACTED]

Bijlage 3B: [REDACTED]

Bijlage 4: gegevens RVO.nl

5. Uitwerking twee sporen

Bijlage 5: Verkenning uitwerking fosfaatrechten langs twee sporen (eerder rondgestuurd).

6. Wat moet bij Wet geregeld worden

Bijlage 6: Fosfaatrechten en de Meststoffenwet

7. Overige punten

- Knelgevallen
- Overdracht van rechten
- Afroming
- [REDACTED]

8. Vervolgafspraken

9. Rondvraag

10. Sluiting

Technisch overleg fosfaatrechten melkveehouderij

Concept-verslag vergadering 24 september 2015

Aanwezigen: [REDACTED] (SNM), [REDACTED] (LTO), [REDACTED]
 [REDACTED] (NZO), [REDACTED] (NMV), [REDACTED]
 (NAJK), [REDACTED] [REDACTED] (Netwerk Grondig)
 Namens EZ: [REDACTED] (vz), [REDACTED] (verslag)

Agenda

1. Opening

2. Vaststellen agenda

akkoord

3. Mededelingen

- 7 oktober is er een hoorzitting over de situatie in de melkveehouderij. Zie: <http://www.tweedekamer.nl/vergaderingen/commissievergaderingen/details?id=2015A03572>. Daarna zal een plenair debat worden ingepland.
- Tweede Kamer heeft vragen gesteld over de fosfaatrechten brief. Deadline beantwoording is 1 oktober.
- Eerste Kamer heeft eveneens vragen gesteld. Deadline beantwoording is 16 oktober.

4. Conceptverslag 7 september 2015

Inhoud akkoord en vastgesteld.

Actiepunten worden doorgenomen (zie einde van dit verslag)

5. Juridisch kader.

EZ licht de ingebrachte notitie kort toe. Doel: op basis van het juridisch kader bezien of we tot gezamenlijke conclusie kunnen komen over de mogelijkheden om bij de drie onderscheiden sturingsmomenten (initiële verdeling, overdracht en afoming) te differentiëren naar kenmerken van een melkveebedrijf (voorwaarden te stellen).

De leden van het technisch overleg hebben de volgende vragen en opmerkingen:

- Kunnen Europese richtlijnen opzij worden gezet? Nee. Lidstaat is gehouden die uit te voeren.
- Als er plaatsingsruimte wordt ontnomen, is er dan niet ook sprake van ontneming van eigendom? Er wordt met de beleidsbrief geen plaatsingsruimte voor fosfaat (of stikstof) ontnomen en dat is ook niet de bedoeling. Voorgenomen beleid wijzigt niets aan de plaatsingsruimte voor fosfaat (of

stikstof) op een bedrijf; die blijft gewoon bestaan. Er is hoe dan ook geen sprake van ontneming van fysiek eigendom wat bij het Europees verdrag voor de Rechten van de Mens relevant is.

- [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
- Wat gebeurt er als de derogatie wordt ingetrokken? Dan moet er per saldo in Nederland veel meer mest worden afgevoerd om te voldoen aan de 170 kg-norm.
- Is er overleg met de Europese Commissie over de overschrijding. Er zijn nog geen formele cijfers over een overschrijding dit jaar. Er heeft wel een gesprek plaatsgevonden waarbij een Engelse vertaling van de brief van de staatssecretaris van 2 juli aan de Commissie is aangeboden. De Commissie heeft hier nadien nog geen vragen over gesteld.
- [REDACTED]
[REDACTED]
- Als je besluit af te romen, wanneer heeft de overheid dan voldoende tijd in acht genomen om geen schade te hoeven betalen? WJZ: later bezien.
- [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
- [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] NZO is zelfde mening toegedaan. Ook LTO ziet ook problemen.
- LTO wil weten wat het doel is van de fosfaatrechten: garanderen van plafond van 84,9 of 172,9 mln kg fosfaat? LTO mvh kiest dan voor plafond van 84,9 (maar andere sectoren kunnen er anders over denken).
- [REDACTED]
- [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
- [REDACTED]
[REDACTED]

6. Initiële toedeling

- [REDACTED]
[REDACTED]

- [REDACTED]

7. Knelgevallen

- LTO heeft een inventarisatie gemaakt (zie stukken). Is nog geen standpuntbepaling LTO. Voor LTO ligt de grens bij gevallen waarin sprake is van overmacht bij de introductie van fosfaatrechten.
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- Is er ook zicht op de fosfaatruimte van knelgevallen? LTO: moeilijk
- NZO wil het zo beperkt mogelijk houden tot zuivere overmachtssituaties. Door veel knelgevallen te benoemen zou er ook een grote noodzaak tot afroaming zijn.

8. Overdracht van rechten / 9 afroaming

Bij overdracht speelt prijsvorming en beheer van rechten.

Bij prijsvorming gelden 3 vormen; bank waarbij rechten geen waarde hebben, beurs waarbij rechten gestabiliseerde waarde hebben en vrije handelbaarheid waarbij de waarde overgelaten wordt aan de vrije markt.

Beheerder van rechten gelden 2 vormen; puur rechtenregistratie en op basis van voorwaarden rechten verdelen.

- NZO/LTO zijn voorstander van een quotumbeurs: rechten moeten handelbaar zijn maar speculatie moet geminimaliseerd worden. Het door NZO gegeven voorbeeld blijkt niet voor alle aanwezigen helder. NZO zal de volgende keer een verder uitgebreid voorbeeld meebrengen.

(actie NZO)

- Voor NAJK is de voorkeur voor een quotumbeurs gebaseerd op een verwachte betere voorspelbaarheid. Bij een fosfaatbank is er vrees dat het te weinig voorspelbaar zal zijn voor ondernemers wat problemen op kan leveren bij financiering bij de bank.
- LTO vreest voor extra, wisselende voorwaarden bij een fosfaatbank.
- [REDACTED] LTO meent dat dit tussen 5 a 10 mln kg op jaarbasis zal zijn. NZO wijst op cijfers over verschuiving in het melkquotum. [REDACTED]
- [REDACTED]
- NZO meent dat initiële verdeling, knelgevallen, afroaming en verhandeling alleen in samenhang kan worden gezien.
- [REDACTED]
- [REDACTED] LTO [REDACTED] vragen zich af of dat wel eerlijk is. [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED] Voor melkvee

- VZ concludeert dat de leden van het technisch overleg drie mogelijke vormen van overdracht van rechten zien: een fosfaatbank, een fosfaatbeurs en vrije verhandeling in de markt. Bij alle vormen kunnen voorwaarden gesteld worden.

Row	Bar Length (approx. %)
1	95
2	100
3	98
4	85
5	92
6	60
7	98
8	98
9	65
10	98
11	98
12	95
13	95
14	100
15	88
16	95
17	100
18	95
19	98
20	88
21	98

- Vz zal over dit overleg rapporteren aan de Staatssecretaris. Hij benadrukt nogmaals dat dit overleg vooral bedoeld is om standpunten te verkennen en op onderdelen van het stelsel van fosfaatrechten een verdiepingsslag te maken. Besluitvorming moet plaatsvinden in de Regiegroep. Vz zal staatssecretaris de vraag voorleggen wanneer de Regiegroep bijeen zou moeten komen.
- Vz heeft ook behoefte aan uitwerking van wat bij wet nu zeker geregeld moet worden en wat later in lagere regelgeving geregeld kan worden. Dat bepaalt namelijk over welke onderwerpen er in de Regiegroep met de staatssecretaris besluitvorming moet plaatsvinden (**Actie EZ**).

- Er is ook behoefte aan om de samenhang/overlap tussen de verschillende stelsels voor de melkveehouderij te zien.

12. Sluiting

Actiepunten

nr	Wat	wie	Uiterlijk klaar
1	[REDACTED]	EZ	afgerond
2	[REDACTED]	EZ	Zsm
3	[REDACTED]	EZ	afgerond
4	Beantwoorden eventuele schriftelijke vragen n.a.v. inbreng	NG	Geen vragen ontvangen. afgerond
5	bij RVO.nl checken of ongewone activiteit rond die periode zichtbaar is in het systeem. --> wordt naar gekeken door RVO.nl. Zodra resultaten bekend en nader geanalyseerd zijn worden deze rondgestuurd.	EZ	Zsm
6	Nagaan of er gewerkt zou kunnen worden met een gemiddelde over een langere periode om al te grote creativiteit tegen te gaan.	EZ	Zsm
7	Beschrijven spoor A en spoor B: wordt nagestuurd in week van 30 september	EZ	zsm
8	EZ zal de juridische consequenties in beeld brengen van onderbrengen grondgebondenheid in stelsel (toedeling, herverdeling/verhandeling, afroeping).	EZ,	afgerond.
9	Inventarisatie knelgevallen	LTO	afgerond
10	Beschrijven standpuntbepaling knelgevallen	Allen	
11	[REDACTED] [REDACTED]	EZ	Zsm
12	deelnemers geven nadere uitwerking vanuit hun perspectief aan (de verschillende onderdelen van) het stelsel	allen	Volgend overleg
13	[REDACTED]	EZ	Zsm
14	Plannen vergaderingen technisch overleg	EZ	afgerond
15	[REDACTED]	EZ	Zsm
16	[REDACTED]	EZ	Zsm
17	Uitbreider voorbeeld quotumbeurs	NZO	Volgend overleg
18	[REDACTED]	SNM	zsm
19	Staatssecretaris informeren over voortgang technisch overleg en voorleggen wanneer regiegroep zou moeten plaatsvinden	EZ	zsm
20	Uitwerken van wat bij wet geregeld kan worden en wat in lagere regelgeving	EZ	Zsm

Technisch overleg fosfaatrechten melkveehouderij

Definitief verslag vergadering 7 september 2015

Aanwezigen: [redacted] (SNM), [redacted] (LTO), [redacted]
 [redacted] (NZO), [redacted] (NMV), [redacted]
 (NAJK), [redacted] [redacted] (Netwerk Grondig)
 Namens EZ: [redacted] (vz), [redacted] (verslag)

Agenda

Opening

Voorzitter heet iedereen welkom. [redacted]
 [redacted]
 [redacted]

Vz. licht doel en werkwijze van dit overleg toe. Het is uitdrukkelijk een technisch overleg dat geacht wordt uitwerking te geven aan (opties voor invulling van) het stelsel van fosfaatrechten als aangekondigd in de brief van Staatssecretaris Dijksma aan de Tweede Kamer van 2 juli jl. Besluitvorming inclusief discussie over de kaders voor dit technisch overleg zal plaatsvinden in Bestuurlijk Overleg met de staatssecretaris van EZ (de Regiegroep).

1. Vaststellen agenda

Toevoegen:

- Spelregels overleg (onder mededelingen)
- Toevoegen punt overdracht/verhandelbaarheid fosfaatrechten (na punt 5d)

2. Mededelingen

- Data, precieze inhoud en stukken van het technisch overleg zijn vertrouwelijk om een open en vruchtbare discussie in het technisch overleg mogelijk te maken. Alle aanwezigen zijn het hier mee eens.

3. Kader stelsel van fosfaatrechten

[redacted]
 [redacted]
 [redacted]
 [redacted]
 [redacted]

4. Onderdelen stelsel

- a. *Initiële verdeling fosfaatrechten*

De leden van het technische overleg hebben enkele vragen/ opmerkingen:

- LTO: hoe om te gaan met creativiteit bij invullen I&R i.r.t. de datum van 2 juli. Er kan immers nog tot drie dagen later nog aangemeld worden. EZ zal bij RVO.nl checken of ongewone activiteit rond die periode zichtbaar is in het systeem. (**actie EZ**).
EZ zal ook nagaan of er gewerkt zou kunnen worden met een gemiddelde over een langere periode om al te grote creativiteit tegen te gaan. (**actie EZ**)
- [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
- Bedrijven die gestopt zijn in referentiejaar 2014 of tussen referentiejaar en peildatum (2/7) zijn gestopt en dienen geen rechten te krijgen. De vz. geeft aan dat rechten zullen worden toegekend aan bedrijven met melkvee. Op het moment dat er geen sprake meer is van een bedrijf of als er geen melkvee werd gehouden, dan worden geen rechten toegekend.

b. Grondgebondenheid

De meningen over of en hoe grondgebondenheid in het stelsel onder te brengen lopen uiteen.

[REDACTED]
[REDACTED]
Anderen stellen hier tegenover dat het tot nu helemaal niet verboden was om te intensiveren. Het zou niet rechtvaardig zijn om nu, op basis van het doel om de totale fosfaatproductie te limiteren, alsnog te zeggen dat dit probleem enkel veroorzaakt is door bedrijven met een overschot. [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED] Zowel het toedelen, afromen als verhandelen dient eerlijk/redelijk, billijk en juridisch verantwoord te gebeuren. Telkens met het beleidsdoel voor ogen houdende.

In deze context wordt er op gewezen dat er ook constructies zijn waarbij de melkveehouder een deel van zijn voer van naburige boeren betreft en dus bijdraagt aan regionale kringlopen, maar de grond niet in eigen gebruik heeft. Hoe ga je daar dan mee om?

EZ licht toe dat zeker bij de toedeling van fosfaatrechten, niet zomaar afgeweken kan worden van de lijn om bedrijven fosfaatrechten toe te kennen op basis van de feitelijke situatie op het bedrijf in het referentiejaar omdat dit anders tot juridische problemen leidt. Bij verhandeling/ afroming is meer mogelijk, maar cruciaal hierbij is dat het juridisch handelen van de overheid duidelijk bijdraagt aan gestelde doelen; indien beleidsdoel enkel is om nitraatproblematiek in het algemeen en fosfaatproductie limiteren in het bijzonder na te streven, dan is dat relevant voor de juridische inrichting van het stelsel. Als grondgebondenheid aan de doelen wordt toegevoegd dan kan dit ook gevolgen hebben voor de instrumentering. Toevoegen van nationale doelen aan het doel van het borgen van het EU-fosfaatplafond geeft meer ruimte aan de rechter om te toetsen, op het aspect schade.

Vz wijst erop dat als rechten op basis van grond zouden worden toegekend en er vervolgens ook voor akkerbouwgrond of voor 'niet-benutte' grond rechten zouden worden toegedeeld, de fosfaatproductie nog verder zou stijgen. Dat is ook niet gewenst vanuit de derogatie bezien. LTO geeft aan dat uit een inventarisatie blijkt dat er nog voor circa 4 miljoen kilogram fosfaat aan 'latente' productieruimte zit bij bedrijven die meer dan grondgebonden zijn.

EZ zal de juridische consequenties van grondgebondenheid in relatie tot toedeling, verhandeling en afroming in beeld brengen. Sectorpartijen geven (on)mogelijkheden van stelsel aan incl nadere uitwerking vanuit hun perspectief (**actie EZ, allen**). Afgesproken wordt ook dat twee sporen nader uitgewerkt worden: Spoor A conform de beleidsbrief van 2 juli jl. en spoor B grondgebonden rechten (gebaseerd op grond) en niet-grondgebonden rechten (gebaseerd op overschot). EZ zal voor de volgende keer een beschrijving opstellen. (**Actie EZ**)

Enkele organisaties merken op dat naarmate het fosfaatrechtenstelsel zaken regelt die ook geheel of gedeeltelijk grondgebondenheid betreffen de AMvB/Wet grondgebonden groei minder nodig is.

c. Knelgevallenregeling

De leden van het technische overleg hebben enkele vragen/ opmerkingen:

EZ geeft aan dat ook hier het kader van de brief leidend is: een knelgevallenregeling om ondernemers te compenseren die onevenredig benadeeld worden door de toepassing van het referentiejaar en de peildatum. Wens van EZ is dan ook om de knelgevallenregeling strak te formuleren. Uitgaande van grondslag van de wet - te weten toekenning van fosfaatrechten op basis van de forfaitaire fosfaatproductie - maakt dat beroepen op lege stallen of grond met plaatsingsruimte formeel geen grondslag zijn. Indien het risico op schade-afkoop groot is door deze houding zal het juridisch advies zijn om dat vooraf te regelen.

Iedereen is het er over eens dat overmacht een knelgeval is. Maar wat is overmacht. Ziekte van mens of dier is evident, maar hoe om te gaan met zaken die gerelateerd zijn aan overheidshandelen als herverkaveling, bedrijfsverplaatsing en vergunningtrajecten? Dit is lastig in algemene regels te vangen. Een individuele beoordeling lijkt op zijn plaats.

In de praktijk leven veel wensen tot knelgevallen. Het toekennen van fosfaatrechten van knelgevallen kan leiden tot hogere afromingspercentages. LTO geeft aan dat een voorzichtige schatting laat zien dat er nog zo'n 25% groei mogelijk zou zijn op basis van beschikbare stalruimte.

NZO geeft aan dat het wenselijk is de groeiers (die boven het gemiddelde 2014) meer te korten dan niet-groeiers.

LTO geeft aan dat zij nog met een inventarisatie komen (**actie LTO**). Het gaat met name om bedrijven die hebben geïnvesteerd in stallen en/of fosfaatplaatsingsruimte op grond hebben en door invoering van het fosfaatrechtenstelsel in financiële problemen komen.

NMV en NG hebben de voorkeur uitgesproken om iets voor de bedrijven te regelen welke hun fosfaatplaatsingsruimte niet volledig benutten.

Alle partijen worden verzocht ook op dit onderdeel een expliciete standpuntbepaling te beschrijven (**actie allen**).

d. Afroming

Bij alle partijen ontbreekt inzicht in impact van afromingsmodellen: groei van fosfaatproductie, groei fosfaatoverschot en generiek. Deze modellen worden uitgewerkt. <> *EZ en sectorpartijen werken uit.*

[REDACTED]

NZO meent dat het uitgangspunt moet zijn dat individuele bedrijven niet onder hun eigen fosfaatproductieniveau van 2014 mogen zakken.

LTO/[REDACTED] geven aan dat voorkeur is af te romen in de tijd zolang het totale fosfaatplafond niet

wordt overschreden.

EZ meldt dat dezelfde spelregels gelden als bij toekennen te weten: rechtsgelijkheid. Afkomen moet het beleidsdoel dienen. Maw indien je één groep meer afroemt dan andere dan moet dat bijdrage aan de realisatie van het beleidsdoel.

e. Verhandelbaarheid

Agendapunt ingebracht door NZO. NZO stelt voor om fosfaatrechten te laten verhandelen via beurssystematiek van Duitsland voor melkquota of ledenobligaties van Friesland Campina. Deze systematiek middelt de hoogste en laagste prijzen uit en voorkomt dat hoogste bidder alle rechten krijgt en het voorkomt speculatie. Geld voor fosfaatrechten zorgt voor geld uitstroom uit sector. Financiering is wel ingewikkeld als de prijs van tevoren niet bekend is.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] LTO/[REDACTED] menen

dat er ook rechten beschikbaar moeten komen om ontwikkeling mogelijk te maken. Zij denken dat dit bij een bank problemen zal opleveren; je zou op zijn minst iets moeten regelen voor de instroom van rechten, bijvoorbeeld door stoppers te dwingen hun rechten in te leveren.

Voorkomen moet worden dat niet-benutte rechten niet beschikbaar komen voor bedrijven die willen uitbreiden.

Verhandelbaarheid en toedeling bij overheid/ overheden neerleggen leidt al gauw tot 'willekeur'.

Deze rol bij onafhankelijk partij neerleggen is dan ook gewenster. Of EZ dit gewenst acht moet intern besproken worden. **(actie EZ)** [REDACTED]

[REDACTED]

SNM ziet graag dat bij verhandeling rechten gekoppeld worden aan grond. Dit zou ook AMvB grondgebonden groei overbodig maken. NZO vindt dit in principe wel een sympathiek idee, maar vraagt zich ook af hoe dit te zien in context van eerdere discussie over toevoegen van extra beleidsdoelen aan het fosfaatrechtensysteem.

Afgesproken wordt dat sectorpartijen elk eisen/voorwaarden formuleert aangaande de inrichting, en het beheer van een herverdelings-/verhandelingssystematiek. **(actie: allen)**

f. Concentratiegebieden

[REDACTED]

g. KringloopWijzer

[REDACTED]

6. Vervolgafspraken

- Tijdsplan wet is nog niet beklonken, maar haast is geboden aangezien er veel onzekerheid bestaat in de sector.
- EZ wordt gevraagd om inschatting van consequenties t.a.v. overschrijden van voorwaarden van Nitraatrichtlijn en derogatie. EZ geeft aan dat het moeilijk in te schatten is.
- Vz herhaalt aan dat instructies van top EZ leidend zijn voor inbreng EZ in dit overleg.

7. Sluiting

Actiepunten

nr	Wat	wie	Uiterlijk klaar
1		EZ	Zsm
2		EZ	Zsm
3		EZ	zsm
4	Beantwoorden eventuele schriftelijke vragen n.a.v. inbreng	NG	Zsm
5	bij RVO.nl checken of ongewone activiteit rond die periode zichtbaar is in het systeem.	EZ	Zsm
6	Nagaan of er gewerkt zou kunnen worden met een gemiddelde over een langere periode om al te grote creativiteit tegen te gaan.	EZ	Zsm
7	Beschrijven spoor A en spoor B	EZ	volgend overleg
8	EZ zal de juridische consequenties in beeld brengen van onderbrengen grondgebondenheid in stelsel (toedeling, herverdeling/verhandeling, afroming).	EZ,	Volgend overleg
9	Inventarisatie knelgevallen	LTO	zsm
10	Beschrijven standpuntbepaling knelgevallen	Allen	
11	Standpuntbepaling aangaande herverdelingssystematiek	EZ	Zsm
12	deelnemers geven nadere uitwerking vanuit hun perspectief aan (de verschillende onderdelen van) het stelsel	allen	Volgend overleg
13		EZ	Zsm
14	Plannen vergaderingen technisch overleg	EZ	zsm

Betekent dit dat, ook als fosfaatrechten worden ingevoerd, de kans reëel is dat de milieudoelen die de Europese Commissie eist, toch niet worden gehaald?

Omdat de fosfaatrechten niet rechtstreeks sturen op de milieudoelen, zoals het stelsel van gebruiksnormen en gebruiksvorschriften, maar ervoor moeten zorgen dat de druk op de nationale mestmarkt niet teveel toeneemt, is er geen garantie dat met dit stelsel de milieudoelen worden gehaald. Het stelsel van fosfaatrechten heeft als primaire doel de fosfaatproductie onder het plafond van 172,9 miljoen kilogram te brengen en daarmee te voldoen aan de voorwaarde die verbonden is aan de derogatie.

Als deze milieudoelen niet worden gehaald, hoe groot is dan de kans dat in de toekomst de fosfaatexcretie toch zal worden afgeroomd tot beneden 84,9 miljoen kilogram fosfaat (het niveau van 2002)?

Ik acht die kans niet groot, maar het is uiteindelijk aan de Europese Commissie om de voorwaarden te bepalen waaronder in de toekomst aan Nederland nogmaals een derogatie te verstrekken.

Hoe groot is de kans dat met de invoering van fosfaatrechten alsnog de derogatie verloren gaat?

De Europese Commissie is geïnformeerd over de (dreigende) overschrijding van het fosfaatproductieplafond en de maatregelen die Nederland neemt om het tij te keren. Het is aan de Europese Commissie om te bepalen welke stappen zij nodig acht richting Nederland. We doen geen voorspelling over de kans dat de Europese Commissie alsnog de derogatie intrekt.

Hoe wordt dit gemeten?

Wie verzamelt deze gegevens op gebied van waterkwaliteit?

Sinds 1992 wordt in het Landelijk Meetnet effecten Mestbeleid (LMM) de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater op landbouwbedrijven gemeten. Momenteel zitten er 450 landbouwbedrijven in het meetnet. Jaarlijks worden op deze bedrijven metingen verricht door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Het Landbouw Economisch Instituut (LEI) stelt op deze bedrijven daarnaast het mineralenmanagement vast zodat er een direct verband gelegd kan worden tussen het handelen van de ondernemer en het effect op het grond- en oppervlaktewater. Op die manier kan vastgesteld worden of maatregelen effectief zijn. Alle lidstaten zijn verplicht de Europese Commissie iedere vier jaar te rapporteren over het resultaat van hun beleid. Laatste keer was dit in 2012.

Eerstvolgende rapportage is in 2016. De rapportage over 2012 is hier te vinden:

http://www.rivm.nl/Documenten_en_publicaties/Wetenschappelijk/Rapporten/2012/september/Landbouwpraktijk_en_waterkwaliteit_in_Nederland_periode_1992_2010

Hoe wordt bepaald wat de herkomst van het nitraat en fosfaat in oppervlaktewater is?

In het LMM wordt uitsluitend de kwaliteit van het oppervlaktewater in aan landbouwgronden grenzende sloten gemeten, alsmede in drains. Hiermee wordt gegarandeerd dat het nitraat en fosfaat dat wordt gemeten uitsluitend uit de betreffende landbouwpercelen afkomstig kan zijn.

Welke gegevens worden naar de Derogatiecommissie gestuurd?

Van de 450 bedrijven in het LMM zijn minimaal 300 derogatiebedrijven (dit is een verplicht aantal op basis van de derogatiebeschikking). Jaarlijks moet Nederland rapporteren aan de Europese Commissie (een speciale derogatiecommissie bestaat niet) over de resultaten van de metingen bij deze 300 bedrijven. Naast deze milieuresultaten en de gegevens over het mineralenmanagement op deze bedrijven is Nederland verplicht jaarlijks in de derogatierapportage gegevens op te nemen over het aantal bedrijven dat gebruik maakt van de derogatie, om hoeveel hectare landbouwgrond het gaat,

welke overtredingen er geconstateerd zijn bij derogatiebedrijven en over de ontwikkeling van de mestproductie in de veehouderij. Het derogatierapport wordt ieder jaar ook aan de Tweede Kamer gestuurd.

En welke overheidsinstantie verstuurt de gegevens naar de Derogatiecommissie?

Het Ministerie van EZ verstuurt het derogatierapport naar de Europese Commissie en naar de Tweede Kamer.

Wat is de relatie tussen het fosfaatplafond en de milieudoelen in de Nitraatrichtlijn?

De Europese Commissie heeft het fosfaatproductieplafond als voorwaarde verbonden aan de eerste derogatie voor de periode 2006-2009 (en daarna steeds verlengd). Doel van de Europese Commissie was te voorkomen dat de extra bemestingsruimte die werd geboden met de derogatie (250 in plaats van 170 kilogram N/ha) tot gevolg zou hebben dat de melkveehouderij in Nederland (fors) kon uitbreiden. Een groei van de mestproductie zou, volgens de Europese Commissie, tot gevolg kunnen hebben dat het mestoverschot in Nederland zou toenemen en daarmee de druk om teveel mest te gebruiken. En dat zou milieuproblemen kunnen verergeren.

Er is dus geen direct verband tussen het fosfaatproductieplafond en de milieudoelen die volgen uit de Nitraatrichtlijn, uitsluitend een indirect verband.

U noemt dit speculatie, maar betekent dit dat de kans aanwezig is dat de Europese Commissie Nederland dwingt om het fosfaatplafond naar beneden bij te stellen?

Zie antwoord op eerdere vraag.

Als de lidstaten tegen een verlenging van de derogatie stemmen om een of meerdere redenen kan dat een grote strop voor Nederland betekenen. Aangenomen dat de lidstaten scherp letten op Nederland vanwege de intensieve veehouderij in ons land. Aan welke van de voorwaarden verbonden aan derogatie zullen de lidstaten en de Europese Commissie, in volgorde van importantie, het meeste belang hechten?

De belangrijkste voorwaarde om in aanmerking te komen voor een derogatie is wetenschappelijke onderbouwing van het verzoek tot derogatie. Lidstaten moeten, om in aanmerking te komen voor een hogere gebruiksnorm voor dierlijke mest, aan kunnen tonen dat geen afbreuk wordt gedaan aan het bereiken doelstellingen van de Nitraatrichtlijn. Dit moet worden gemotiveerd aan de hand van objectieve criteria, bijvoorbeeld:

- lange groeiperiodes;
- gewassen met hoge stikstofopname;
- hoge netto neerslag;
- bodems met een uitzonderlijk hoog denitrificatievermogen.

Aangezien Nederland al sinds 2006 van de Europese Commissie een derogatie heeft verkregen zullen ook de jaarlijkse derogatierapportages van belang zijn. Nederland kan aantonen dat een derogatie goed samengaat met verbetering van de milieukwaliteit in de melkveehouderij.

Genoemde criteria zullen zeker van belang zijn. Maar niet is te zeggen welk van de criteria ieder van de overige 27 lidstaten het meeste belang aan hechten. Het oordeel van de lidstaten, verenigd in het Nitraatcomité, is formeel een advies aan de Europese Commissie over een voorgenomen derogatiebesluit. De Commissie besluit uiteindelijk over het verstrekken van een derogatie, maar heeft tot op heden altijd het advies van het Nitraatcomité gevolgd.

1. Groei in relatie tot intensiteit

In onderstaande tabel 1 zijn alle bedrijven die in 2013 melkvee hadden ingedeeld op basis van intensiteit. De intensiteit is gebaseerd op de melkveefosfaatreferentie (MFR) in 2013. Bedrijven in de MFR-groep 0 hadden in 2013 op basis van de fosfaatproductie van hun melkvee en de fosfaatruimte op hun bedrijf (de plaatsingsruimte voor fosfaat op basis van grond in eigen gebruik) geen fosfaatoverschot. Deze groep kan je aanduiden als de extensieve of grondgebonden bedrijven. De bedrijven in de MFR-groep 0 tot 100 had in 2013 een fosfaatoverschot op hun bedrijf tussen 0 en 100 kg.

In de tabel zie je vervolgens het gemiddeld aantal melkkoeien per categorie bedrijven, uitgesplitst naar kwartaal. De laatste kolom geeft aan hoeveel dit gemiddelde is gegroeid in de periode vanaf het eerste kwartaal van 2012 t/m het derde kwartaal in 2015 (waarbij het derde kwartaal eindigde op 1 september 2015 omdat de data voor een volledig kwartaal nog niet beschikbaar was).

In het onderste deel van de tabel is de procentuele per kwartaal en de totale groei tussen het eerste kwartaal van 2012 en het derde kwartaal van 2015 (1 september) weergegeven.

Uit de tabel kan je opmaken dat tussen 1 januari 2012 en 1 september 2015 de procentuele groei van het aantal melkkoeien in alle categorieën van bedrijven (van extensief tot intensief) vrijwel gelijk is, met een iets grotere toename in de MFR-groep >500 kg fosfaat, de meest intensieve groep van melkveehouders.

MFR groep	aantal melkkoeien op 1e dag van kwartaal															totaal groei
	2012				2013				2014				2015			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	
0	51	51	51	51	52	52	53	53	53	53	54	54	55	55	57	6
0 - 100	52	52	52	53	54	54	55	56	56	56	56	57	57	58	59	7
100 - 200	63	63	62	63	65	65	66	66	66	66	67	67	68	68	69	6
200 - 500	71	71	71	72	73	74	75	75	76	75	76	76	77	77	79	8
> 500	104	104	105	106	109	111	112	113	114	113	114	114	115	117	120	16
	percentage groei ten opzichte van vorig kwartaal															
0		0%	0%	0%	2%	0%	2%	0%	0%	0%	2%	0%	2%	0%	4%	12%
0 - 100		0%	0%	2%	2%	0%	2%	2%	0%	0%	0%	2%	0%	2%	2%	13%
100 - 200		0%	-2%	2%	3%	0%	2%	0%	0%	0%	2%	0%	1%	0%	1%	10%
200 - 500		0%	0%	1%	1%	1%	1%	0%	1%	-1%	1%	0%	1%	0%	3%	11%
> 500		0%	1%	1%	3%	2%	1%	1%	1%	-1%	1%	0%	1%	2%	3%	15%

Tabel 1: Toename gemiddeld aantal melkkoeien, uitgesplitst naar vijf categorieën van intensiteit alsmede de procentuele toename. Gegevens per kwartaal en voor de periode tussen 1 januari 2012 en 1 september 2015.

2. Groei in relatie tot omvang

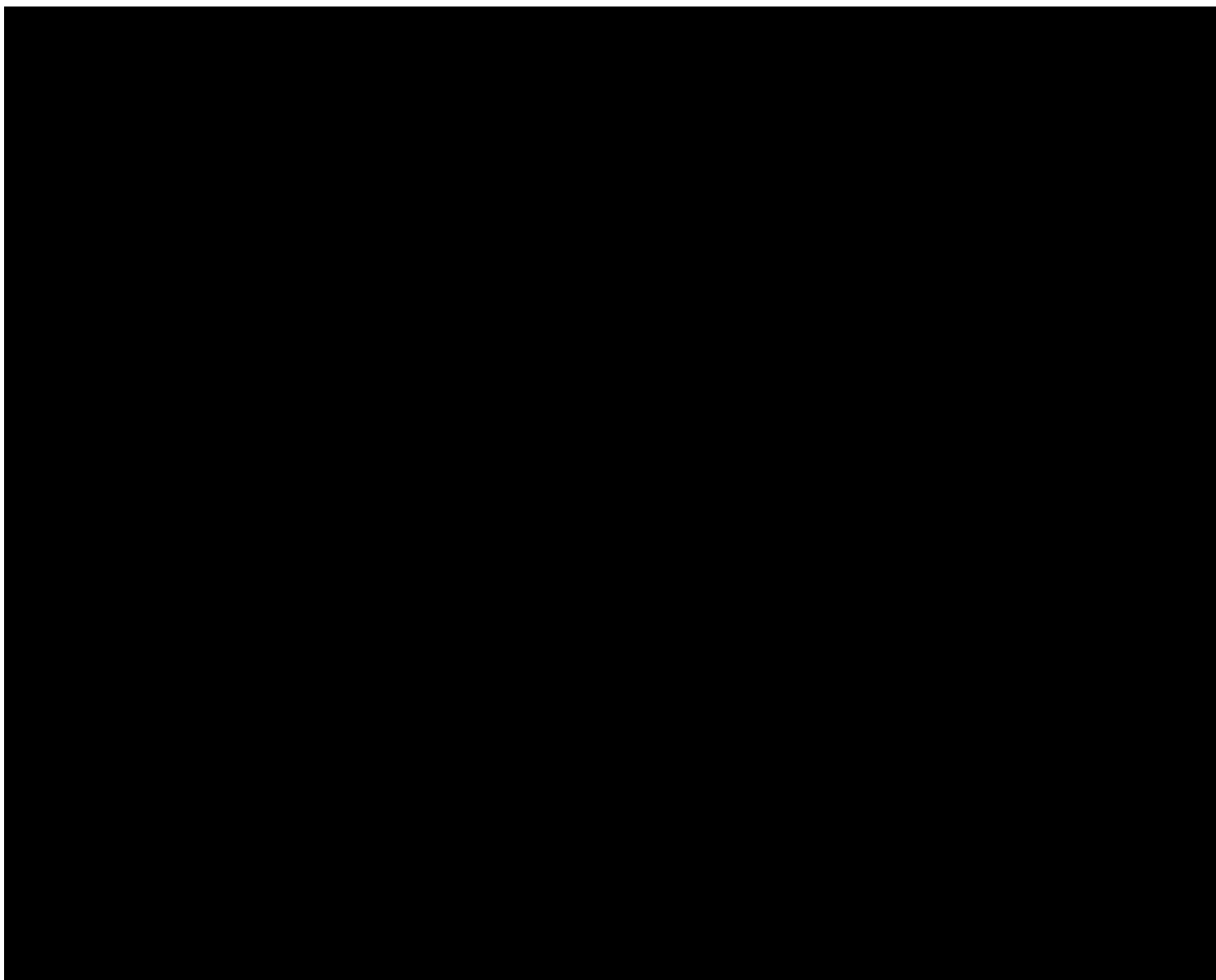
In onderstaande tabel 2 zijn bedrijven met melkvee ingedeeld op basis van het gemiddeld aantal melkkoeien op het bedrijf. De categorie 0 is daarbij een at vreemde eend in de bijt. Deze categorie heeft op basis van de gegevens die gehanteerd zijn voor de vaststelling van de melkveefosfaatreferentie geen melkkoeien op het bedrijf, maar op basis van GDI en/of I&R wel (heb hierover nog uitleg gevraagd bij RVO, nog niet gekregen).

In de bovenste helft van de tabel is weergegeven wat de groei is van het gemiddelde aantal melkkoeien op de bedrijven uit één categorie tussen 1 januari 2012 en 1 september 2015. In de onderste helft is dit uitgedrukt in een procentuele groei.

Zichtbaar is dat de (relatief) grote bedrijven procentueel veel meer zijn gegroeid dan de kleinere bedrijven. Groei sinds 1 januari 2012 heeft dus niet zozeer een relatie met intensiteit (zie gegevens tabel 1) maar met de omvang van een bedrijf uitgedrukt in aantallen melkkoeien.

groep melkkoeien (bron MFR)	aantal bedrijven in groep (bron MFR)	aantal melkkoeien op 1e dag van kwartaal															totaal groei
		2012				2013				2014				2015			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	
0	4.020	13	13	13	12	11	11	12	11	10	11	11	11	11	11	12	-1
0 - 50	3.875	35	35	34	35	35	35	34	35	35	35	35	35	35	35	36	1
50 - 100	8.728	70	70	70	71	73	74	74	75	75	75	75	76	76	77	78	8
100 - 200	4.767	121	122	122	124	127	129	130	131	132	132	132	133	134	135	139	18
>200	571	244	247	248	252	258	263	267	269	272	272	274	276	279	283	293	49
		percentage groei ten opzichte van vorig kwartaal															
0			0%	0%	-8%	-8%	0%	9%	-8%	-9%	10%	0%	0%	0%	0%	9%	-8%
0 - 50			0%	-3%	3%	0%	0%	-3%	3%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	3%	3%
50 - 100			0%	0%	1%	3%	1%	0%	1%	0%	0%	0%	1%	0%	1%	1%	11%
100 - 200			1%	0%	2%	2%	2%	1%	1%	1%	0%	0%	1%	1%	1%	3%	15%
>200			1%	0%	2%	2%	2%	2%	1%	1%	0%	1%	1%	1%	1%	4%	20%

Tabel 2: Toename gemiddeld aantal melkkoeien, uitgesplitst naar vijf categorieën van omvang in aantallen melkkoeien alsmede de procentuele toename. Gegevens per kwartaal en voor de periode tussen 1 januari 2012 en 1 september 2015.

4. Totaal vrouwelijk rundvee op melkveehouderijbedrijven

jaar	omschrijving	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4	gemiddeld	% verschil
2012	kalf	470.031	482.859	490.086	502.676	486.413	
2013	kalf	495.498	507.843	519.768	529.784	513.223	5%
2014	kalf	538.645	540.481	539.368	540.287	539.695	5%
2015	kalf	553.354	548.867	555.546	507.092	541.215	0%
2012	pink	415.034	431.483	436.232	435.931	429.670	
2013	pink	423.857	435.960	437.193	446.854	435.966	1%
2014	pink	459.275	463.812	466.438	473.725	465.813	6%
2015	pink	495.446	501.680	497.209	498.565	498.225	7%
2012	koe	1.405.900	1.445.371	1.448.972	1.468.409	1.442.163	
2013	koe	1.445.603	1.495.245	1.506.116	1.514.399	1.490.341	3%
2014	koe	1.523.818	1.520.409	1.516.405	1.517.312	1.519.486	2%
2015	koe	1.566.141	1.590.658	1.631.491	1.673.962	1.615.563	6%
2012	2jr	115.116	105.206	105.558	112.762	109.661	
2013	2jr	105.818	99.842	101.154	109.096	103.978	-5%
2014	2jr	107.022	98.025	95.761	111.415	103.056	-1%
2015	2jr	116.995	112.560	110.891	140.048	120.124	14%
2012	totaal_vr_rundvee	2.406.081	2.464.919	2.480.848	2.519.778	2.467.907	
2013	totaal_vr_rundvee	2.470.776	2.538.890	2.564.231	2.600.133	2.543.508	3%
2014	totaal_vr_rundvee	2.628.760	2.622.727	2.617.972	2.642.739	2.628.050	3%
2015	totaal_vr_rundvee	2.731.936	2.753.765	2.795.137	2.819.667	2.775.126	5%

189g

1. Inleiding

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

¹ In de CBS-cijfers over 2014 is nog niet de aanscherping van de fosfaatgebruiksnorm voor fosfaattoestand 'hoog' meegenomen die per 1 januari van 2015 van kracht is geworden. Deze aanscherping heeft tot gevolg dat de plaatsingsruimte op melkveehouderijbedrijven nog (licht) kan dalen, behoudens de eventueel in 2015 extra in gebruik genomen hoeveelheid landbouwgrond.

Benodigde afroaming		alle melkveebedrijven	
		kg. fosfaat per bedrijf	Gemiddeld aantal melkkoeien per bedrijf
1 mln. kg.		59	1,5
2 mln. kg.		119	3,0
3 mln. kg.		178	4,5
4 mln. kg.		238	5,9
5 mln. kg.		297	7,4
6 mln. kg.		357	8,9
7 mln. kg.		416	10,4

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Fosfaatrechten en de Meststoffenwet

1. Aanleiding

Het kabinet heeft zich voorgenomen fosfaatrechten te introduceren voor de melkveehouderij. Hiervoor is een wetsvoorstel noodzakelijk. De vraag is gesteld welke elementen van het wetsvoorstel in ieder geval in het wetsvoorstel dienen te worden opgenomen. Deze notitie gaat in op de beantwoording van deze vraag.

2. Algemeen

Bij de verdeling van de elementen van een regeling over de wet en algemeen verbindende voorschriften van lager niveau bevat de wet ten minste de hoofdelementen van de regeling. Bij de keuze welke elementen in de wet zelf regeling moeten vinden en ter zake van welke elementen delegatie is toegestaan, dient het primaat van de wetgever als richtsnoer (Aanwijzing voor de regelgeving nr. 22). Het primaat van de wetgever dient niet zo te worden verstaan dat het parlement bij alle onderdelen van een regeling rechtstreeks moet worden betrokken. Lang niet alle onderdelen van een regeling zijn van die betekenis dat directe parlementaire invloed op de vaststelling daarvan in de rede ligt. De mogelijkheid die het parlement heeft het regeringsbeleid achteraf te controleren, is dan voldoende. Gelet op het voorgaande dient voor de keuze welke elementen van een regeling in de wet moeten worden geregeld en bij welke elementen delegatie toelaatbaar is, steeds te worden onderzocht welke elementen van een regeling zo gewichtig zijn dat de volksvertegenwoordiging rechtstreeks bij de vaststelling moet worden betrekken.

Hoofdelementen zijn in ieder geval de reikwijdte en de structurele elementen van de regeling. Veelal zullen daartoe ook de voornaamste duurzame normen behoren. Het kan echter uit een oogpunt van toegankelijke regelgeving beter zijn om in de wet over een bepaald onderwerp geen materiële normen op te nemen, maar aan de lagere wetgever over te laten een integrale materiële regeling tot stand te brengen (denk hierbij aan de invulling van forfaits). In sommige gevallen volgt uit de grondwet dat bepaalde elementen alleen bij wet geregeld kunnen worden. Een belangrijk voorbeeld hiervan betreft het strafbaar stellen van een delict.

3. Specifiek voor fosfaatrechten

a. In de Meststoffenwet:

- Voor welke dieren (melkvee) gaan de fosfaatrechten gelden (reikwijdte).
- Verplichting om bij het houden van melkvee over voldoende fosfaatrechten te beschikken + strafbaarstelling.
- Toedeling van fosfaatrechten (peilmoment).
- Overdracht van rechten (eventuele fosfaatbank/fosfaatbeurs).
- Afromingsmechanisme.
- Verhouding met Wet verantwoorde groei melkveehouderij (grondgebondenheid)
- Eventuele concentratiegebieden.

b. Bij voorkeur in de Meststoffenwet, maar delegatie mogelijk:

- Knelgevallen.

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Technisch overleg fosfaatrechten 1 december 2015 van 10:00 tot 12:30 uur
Datum: vrijdag 8 maart 2019 11:50:10
Bijlagen: [Agenda overleg 1 december 2015.docx](#)
[Bijlage 1 Conceptverslag overleg 5 november 2015.docx](#)
[Bijlage 2 Reactie netwerk GRONDIg Kringloopwijzer -nov15.pdf](#)
[Bijlage 3 Persbericht -Twee soorten fosfaatrechten- door netwerk GRONDIg november 2015.pdf](#)
[Bijlage 4 Definitief verslag overleg 8 oktober 2015.docx](#)
[Bijlage 5 Inbreng SNM Melkvee Veehouderij Situatie 2015.pdf](#)
[Bijlage 6 Dagblad vh Noorden - mestbeleid.pdf](#)
[Bijlage 7 Leeuwarder Courant mestbeleid.pdf](#)

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 30 november 2015 16:20

Aan: [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Onderwerp: Technisch overleg fosfaatrechten 1 december 2015 van 10:00 tot 12:30 uur

Dames, heren,

Hierbij de agenda + stukken voor het overleg van morgen.

Groet,

[REDACTED]

[REDACTED]

senior beleidsmedewerker programma mest

Ministerie van Economische Zaken
Directoraat-Generaal Agro & Natuur
Directie Plantaardige Agroketens en
Voedselkwaliteit

[REDACTED]@minez.nl

[REDACTED]

[REDACTED]

aanwezig: ma, di, do en vr

afwezig: wo

Technisch overleg fosfaatrechten melkveehouderij

Concept-verslag vergadering 5 november 2015

Aanwezigen: (NAJK), (SNM), (LTO), (NZO), (NMV), (Netwerk Grondig); namens EZ: (verslag)
(vz),

1. Opening

De voorzitter heet iedereen welkom. is verlaat.

2. Vaststellen agenda

Er zijn stukken nagestuurd door NZO over de kringloopwijzer. Dit wordt toegevoegd aan punt 5.

3. Mededelingen

- De voorzitter staat stil bij de nieuwe staatssecretaris. Het geplande bestuurlijk overleg op 2 december blijft vooralsnog staan (inmiddels verschoven naar 16 december).
- attendeert op het interview in de Leeuwarder Courant met .

De voorzitter geeft aan het interview niet te kennen. stuurt het interview rond (actie Sijas).

4. Conceptverslag 8 oktober 2015

- NZO vraagt het derde streepje p 2 te schrappen
-
- NZO geeft aan ook opgemerkt te hebben ook in beeld te willen brengen wat de financiële consequenties van snelle afroaming zijn. Dit hoeft niet precies. Gebruik kan worden gemaakt van prijsbepalingen die bijgehouden worden door Diergezondheidsfonds ikv voorbereiding op dierziekte uitbraak. EZ geeft aan dat de kosten die een bedrijf heeft niet dezelfde hoeven zijn als dat de overheid gehouden is te betalen.
- De actielijst wordt doorgenomen:
 - Punt 5: RVO heeft op 2 juli wel iets meer aanmeldingen gehad maar dit is niet noemenswaardig.
 - Punt 10: EZ vraagt de knelgevallen van te voren bij aan te leveren. Hoe specifieker, hoe beter. LTO en NZO hebben knelgevallen reeds aangeleverd. NZO suggereert dat de knelgevallen ook overgelaten kunnen worden aan de rechter. EZ geeft aan dat de trap is dat er 1) eerst een voorstel van EZ komt, dan 2) het politieke debat gevoerd wordt en dan 3) het aan de rechter is.
 - Punt 11: EZ geeft aan dat de nadelen onbenoemd zijn in de two-pager van CLM. EZ heeft CLM gevraagd of de two-pager rondgestuurd mag worden.
 - Punt 17: Is rondgestuurd (zie mail van 4 november.
 - Punt 18: EZ heeft besloten niet mee te betalen aan opdracht aan LBI.
 - Punt 19: is gebeurd.
 - Punt 21: is gebeurd
-
- Bijlage 3 wordt besproken, fosfaatproductie en latente ruimte.

- CBS gaat uit van 16.800 melkveehouderijen. Dit zijn bedrijven die voor minimaal 2/3-deel voor hun inkomsten (Standaard Opbrengst) afhankelijk zijn van de levering van melk. RVO kent 22.000 bedrijven met melkvee. Dit zijn alle bedrijven met melkvee (diercategorieën 100, 101 en 102), maar waar ook andere diercategorieën gehouden kunnen worden. De fosfaatproductie van het melkvee op deze bedrijven is niet gelijk aan de fosfaatproductie op de 16.800 melkveehouderij van het CBS. [REDACTED]

[REDACTED] Deze zijn bekend bij NZO. Zo jongvee en vleesvee eruit. LTO vraagt inzichtelijk te maken hoeveel van deze bedrijven categorie 100 dieren houden. Dat zou een ander beeld geven van de latente ruimte.

[REDACTED] geeft aan dat als RVO gegevens heeft, dat daar dan mee is gerekend. Wel met de hoeveelheid die daar vanuit de mestwetgeving op mag, niet met wat er met de natuurbeheerder is afgesproken, dat weten we niet.

[REDACTED] geeft aan dat je wel zou moeten beargumenteren waarom melkleverende bedrijven bevoordeeld zouden moeten worden. NZO vraagt of tabel opgesplitst kan worden waarbij categorie 101 en 102 apart inzichtelijk worden. [REDACTED] legt de vragen over natuurgronden en over categorie 101 en 102 neer bij RVO neer (**acties EZ**).

[REDACTED] LTO merkt op dat vleesveehouders uit het stelsel zouden willen blijven. LTO zou daarvoor een aparte categorie voor jongvee van vleesvee willen.

- Naar aanleiding van tabel 2 vraagt NZO of CBS excretie berekent op gemiddelde koe of op de excretie van het bedrijf. Ze stelt dat de excretie per bedrijf genomen moet worden.

[REDACTED] LTO zal ingaan op effect op de broeikasgassen (**actie LTO**). NZO vraagt of sommetje klopt. EZ heeft aan dat het sectorplafond gekoppeld is aan de CBS bedrijven en dat er voor de 22.000 bedrijven geen plafond berekend is. Naar de Europese Commissie wordt het nationale plafond gerapporteerd. Dat is in 2014 niet overschreden, maar in 2015 naar alle waarschijnlijkheid wel. Er wordt gesproken over afromen bij verhandelen. Per jaar werd er 7 mln. kg. aan quotum verhandeld. NZO geeft aan dat door stelsel van grondgebonden groei misschien wel minder fosfaatrechten verhandeld zullen worden. Dit zou afromen bij verhandelen wellicht minder perspectief geven.

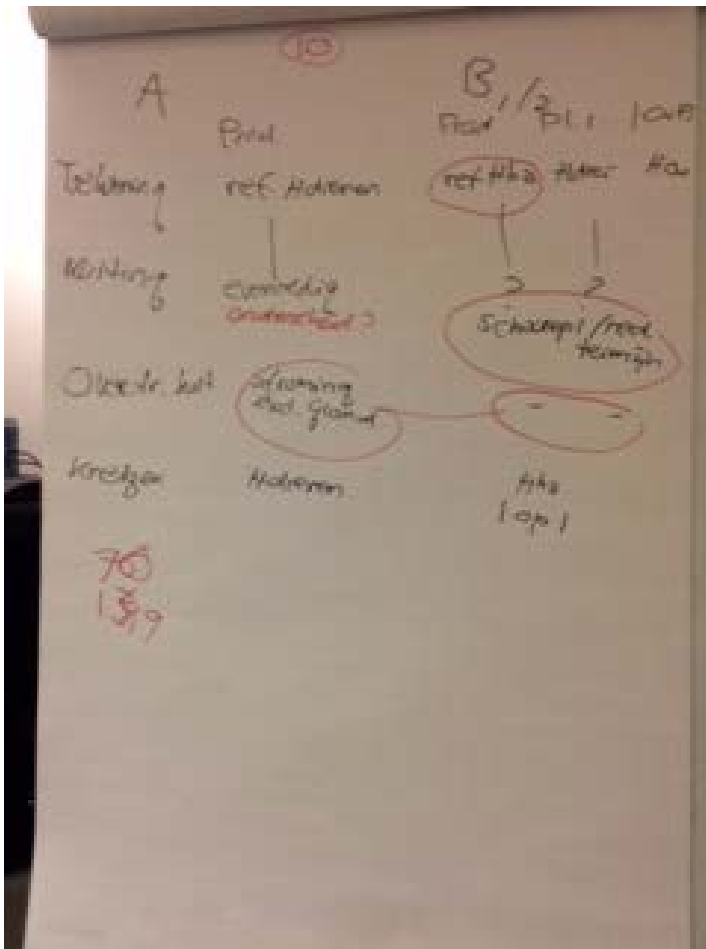
[REDACTED], voor melkvee moet deze bevoegdheid in het stelsel van fosfaatrechten worden gecreëerd. Als er met alle sectoren over het nationaal plafond gaan zal er discussie ontstaan.

Grondgebondenheid in het fosfaatrechtenstelsel helpt bioboeren ook.

- Bij beide varianten moet uitgewerkt worden hoe de afroming zou kunnen. [REDACTED] geeft aan dat waarschijnlijk pas na definitieve productiecijfers gekort kan worden.

5. Uitwerking twee sporen

- [REDACTED] licht toe. (en zegt toe dit ook op papier uit te zullen werken)

- GRONDig vindt dat alleen gekort moet worden op niet-grondgebonden rechten. NAJK merkt op dat dat zou kunnen betekenen dat de korting daarop dan wel geweldig groot kan/moet zijn, op basis van wat we nu denken te weten wel iets van 50%. Dat maakt de schadekant groter.

6. Overige punten

Kingloopwijzer

- De Commissie van Deskundigen Meststoffenwet (CDM) zal gevraagd worden een wetenschappelijke beoordeling van de systematiek te geven. Wanneer dit gereed is, is ook afhankelijk van wanneer bepaalde documenten beschikbaar zijn. LTO geeft aan dat alleen voor borging nog een document gemaakt moet worden, maar dat het overige gereed is. SNM vraagt of ook naweiden en nateelt erin zit. LTO geeft aan dat dat nog niet zo is. CDM beoordeelt de methode, niet welk bedrijf wel en welk bedrijf niet mee kan doen. EZ geeft aan dat dat voor RVO wel van groot belang zal zijn. Belangrijk dat er criteria zijn waar RVO mee uit de voeten zou kunnen. EZ zal samen met NZO en LTO de opdracht formuleren voor het CDM. Daarna kan deze op papier rondgestuurd worden (**actie EZ?**).
- GRONDig wil intensiever betrokken worden bij gesprek CDM. Afgesproken wordt dat NZO uitnodigt tot reactie op haar document en de eerdere presentatie.
- NAJK wil terug naar de principiële vraag, doe we alleen forfaitair, of specifiek of willen we de mogelijkheid bieden tot keuze.

7. Vervolgafspraken

Afgesproken wordt dinsdag 17 november 9.30 in Utrecht

8. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering.

Actiepunten

nr	Wat	wie	Uiterlijk klaar
2	Stukken vorige [REDACTED]	EZ	Zsm
5	bij RVO.nl checken of ongewone activiteit rond die periode zichtbaar is in het systeem. → wordt naar gekeken door RVO.nl. Zodra resultaten bekend en nader geanalyseerd zijn worden deze rondgestuurd.	EZ	Zsm
6	Nagaan of er gewerkt zou kunnen worden met een gemiddelde over een langere periode om al te grote creativiteit tegen te gaan.	EZ	Zsm
7	Beschrijven spoor A en spoor B: wordt nagestuurd in week van 30 september	EZ	Staat op agenda
10	Beschrijven standpuntbepaling knelgevallen	Allen	
11	Standpuntbepaling aangaande herverdelingssystematiek — CLM is door Stas gevraagd om twopager hierover	EZ	ontvangen
12	deelnemers geven nadere uitwerking vanuit hun perspectief aan (de verschillende onderdelen van) het stelsel	allen	ontvangen
13	Plannen bijeenkomst over Kringloopwijzer	EZ	is georganiseerd
15	Vervolg vragen NMV beantwoorden	EZ	is gebeurd. Zie stukken
16		EZ	Zsm
17	Uitgebreider voorbeeld quotumbeurs	NZO	wordt nagestuurd
18	Tbv beantwoording vragen over kringloopwijzer offerte vragen bij LBI	SNM	EZ zal nog reageren.
19	Staatssecretaris informeren over voortgang technisch overleg en voorleggen wanneer regiegroep zou moeten plaatsvinden	EZ	zsm
20	Uitwerken van wat bij wet geregeld kan worden en wat in lagere regelgeving	EZ	Zsm
21	specificeert vraag in actie 5 aan RvO.nl	EZ	Zsm
22	Kwantificering twee sporen	EZ	Zsm
23	Fosfaatproductie op basis van veestapel 2 juli 2015	EZ	Zsm
24	Afweging vrije handelbaarheid vs. fosfaatbank	EZ	zsm
25	Rondsturen interview	SNM	
26	Tabel opsplitsen in 100-101-102	EZ	
27	Navraag in de praktijk nav stuk latente ruimte	GRONDig	
28	Beschrijving hoe natuurgroten in stuk latente ruimte zitten	EZ	
29	schrijft zijn tekening uit	Lto	

TER INFORMATIE

Aan de Staatssecretaris

Directoraat-generaal Agro en Natuur

Directie Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit

AuteurT 070 [redacted]
[redacted]@minez.nl**Datum**

14 december 2015

Kenmerk

DGAN-PAV / 15179471

nota

Gesprekken sector en maatschappelijke organisaties over fosfaatrechten

Kopie aan**Bijlage(n)**
dossier**Parafenroute**

Paraaf DG Agro & Natuur	Paraaf drs. R.P. van Brouwershaven directeur PAV	Paraaf programmaleider mest
Medeparaaf	Medeparaaf	Medeparaaf

BBR-paraaf

Aanleiding

Voor woensdag 16 december staat in uw agenda een viertal gesprekken over een stelsel van fosfaatrechten voor melkvee gepland:

- 12:30 – 13:30 uur: LTO Nederland, de Nederlandse Zuivel Organisatie (NZO) en het Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt (NAJK);
- 13:45 – 14:30 uur: Stichting Natuur & Milieu (SNM);
- 14:45 – 15:30 uur: Netwerk Grondig;
- 15:45 – 16:30 uur: de Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV)

Met deze nota ontvangt u een dossier ter voorbereiding op genoemde gesprekken.

In het dossier treft u per gesprek:

- een notitie met besprekspunten
- de inzet van uw gesprekspartner(s).

Verder treft u in het dossier de brief aan de Tweede Kamer van 2 juli 2015 (Kamerstuk 33 979, nr. 98) en achtergrondinformatie, voornamelijk bestaande uit eerdere nota's over fosfaatrechten.

U wordt tijdens de gesprekken ambtelijk bijgestaan door DG Hoogeveen en (programmaleider mest).

Advies

U kunt kennis nemen van de nota.

Ontvangen BBR

senior beleidsmedewerker programma mest

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 8 maart 2019 11:53
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Agenda + stukken Technisch Overleg fosfaatrechten
Bijlagen: Agenda overleg 7 september 2015.docx; Bijlage 1 Inbreng NMV.docx; Bijlage 5 Inbreng LTO_Signaleringswaarden Kringloopwijzer ter controle voor BEP.pdf; Bijlage 2 Inbreng LTO_stelsel.docx; Bijlage 6 Inbreng NZO_Borging Kringloopwijzer.pdf; Bijlage 7 Inbreng NZO_Rekenregels Kringloopwijzer.pdf; Bijlage 3 Inbreng NZO_stelsel.docx; Bijlage 4 Inbreng SNM_stelsel.docx

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 4 september 2015 16:48
Aan: [REDACTED]@telfort.nl
CC: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Agenda + stukken Technisch Overleg fosfaatrechten

Geachte mevrouw [REDACTED],

In de bijlage treft u de stukken aan voor het Technisch Overleg fosfaatrechten van maandag a.s.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
 Programma Mest

Ministerie van Economische Zaken
 DG Agro en Natuur
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC Den Haag
 Postbus 20401 | 2500 EK Den Haag
 T: 070 [REDACTED]
 M: 06 [REDACTED]
 E: [REDACTED]@minez.nl

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 4 september 2015 14:32
Aan: [REDACTED]@frieslandcampina.com'; [REDACTED]
 'info@nmv.nu'; [REDACTED] (SNM); [REDACTED]@natuurenmilieu.nl'; [REDACTED]@najak.nl'; [REDACTED]
Onderwerp: Agenda + stukken Technisch Overleg fosfaatrechten

Dame, heren,

Hierbij ontvangt u een agenda inclusief bijbehorende stukken voor het Technisch Overleg fosfaatrechten op maandag 7 september van 10:00 tot 12:30 uur.

Goed weekend en tot maandag.

M.v.g

[REDACTED]

senior beleidsmedewerker programma mest

Ministerie van Economische Zaken
Directoraat-Generaal Agro & Natuur
Directie Plantaardige Agroketens en
Voedselkwaliteit

[@minez.nl](mailto:minez.nl)

070 –

06 –

aanwezig: ma, di, do en vr

afwezig: wo

Technisch overleg fosfaatrechten melkveehouderij

Datum: 7 september 2015
 Tijdstip: 10:00 tot 12:30 uur
 Locatie: Ministerie van EZ, Bezuidenhoutseweg 73 Den Haag
 Vergaderzaal 6 (Storkzaal)
 Genodigden: [REDACTED] (SNM), [REDACTED] (LTO),
 [REDACTED] (NZO), [REDACTED] (NMV), [REDACTED]
 [REDACTED] (NAJK)
 Namens EZ: [REDACTED]

Agenda

Opening

Doel van het Technisch Overleg is uitwerking te geven aan het stelsel van fosfaatrechten zoals dit door de staatssecretaris van EZ per brief van 2 juli jl. aan de Tweede Kamer (Kamerstuk 33 979, nr. 98) is medegedeeld en te verkennen hoe verschillende belangenorganisaties aankijken tegen de onderdelen van de mogelijke uitwerking van dat stelsel. Besluitvorming zal plaatsvinden in een nog te plannen Bestuurlijk Overleg met de staatssecretaris van EZ (de Regiegroep).

1. Vaststellen agenda

2. Mededelingen

3. Kader stelsel van fosfaatrechten

Hiertoe is een notitie ingebracht door NMV (bijlage 1)

4. Onderdelen stelsel

Onderstaand een lijst met onderdelen van het stelsel waarover besluitvorming dient plaats te vinden. Verschillende organisaties hebben hiertoe schriftelijk input geleverd. Zie bijlage 2 (LTO), bijlage 3 (NZO) en bijlage 4 (SNM). Voorgesteld wordt om per onderdeel standpunten en ideeën uit te wisselen.

a. *Initiële verdeling fosfaatrechten*

Kader wordt gegeven door brief van 2 juli: "Uitgangspunt bij de toekenning van het aantal fosfaatrechten is het gemiddeld aantal gehouden stuks melkvee in het referentiejaar 2014 en de op de gemiddelde melkproductie per koe gebaseerde forfaitaire fosfaatexcretie zoals deze volgt uit de Meststoffenwet (bijlage D bij de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet). Wijzigingen die tussen 2014 en 2 juli 2015 – de datum van deze brief en daarmee het moment van aankondiging van het nieuwe instrumentarium – hebben plaatsgevonden, die bij RVO.nl zijn geregistreerd en die van

invloed zijn op het gemiddelde aantal op het bedrijf gehouden stuks melkvee of op de forfaitaire fosfaatexcretie, kunnen meegenomen worden in de bepaling van de toe te kennen fosfaatrechten”.

b. Grondgebondenheid

Relevante vragen hierbij zijn (geen uitputtende opsomming):

- Kan grondgebondenheid versterkt worden met een stelsel van fosfaatrechten en zo ja, hoe?
- Wat zijn de raakvlakken met de in procedure zijnde AMvB en Wet grondgebonden groei melkveehouderij?
- Wat is de positie van grondgebonden bedrijf in het stelsel van fosfaatrechten?

c. Knelgevallenregeling

Kader wordt gegeven door brief van 2 juli: “Het stelsel zal voorzien in een nader uit te werken knelgevallenvoorziening om ondernemers te compenseren die onevenredig benadeeld worden door de toepassing van het referentiejaar en de peildatum”. Hoe hier invulling aan te geven?

d. Afroming

Kader wordt gegeven door brief van 2 juli: “Het doel van het nieuwe instrumentarium is het borgen van het sectorplafond van 84,9 miljoen kilogram fosfaat. Dit plafond zal om die reden als doel opgenomen worden in de wet. De wet zal instrumenten bevatten die het mogelijk maken fosfaatrechten af te romen ter borging van het sectorplafond. [...] Ik onderzoek de mogelijkheden om bij afroming zodanig te differentiëren dat bedrijven naar rato van hun bijdrage aan overschrijding van het plafond bijdragen aan de afroming. De voorwaarden waaronder afroming kan worden toegepast behoeven nog nadere uitwerking”.

e. Concentratiegebieden

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] Vraag is of in het stelsel van fosfaatrechten ook een noodzaak bestaat tot opnemen van een dergelijke bepaling.

f. KringloopWijzer

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

I [REDACTED]

I [REDACTED]

[REDACTED]

I [REDACTED]

[REDACTED]

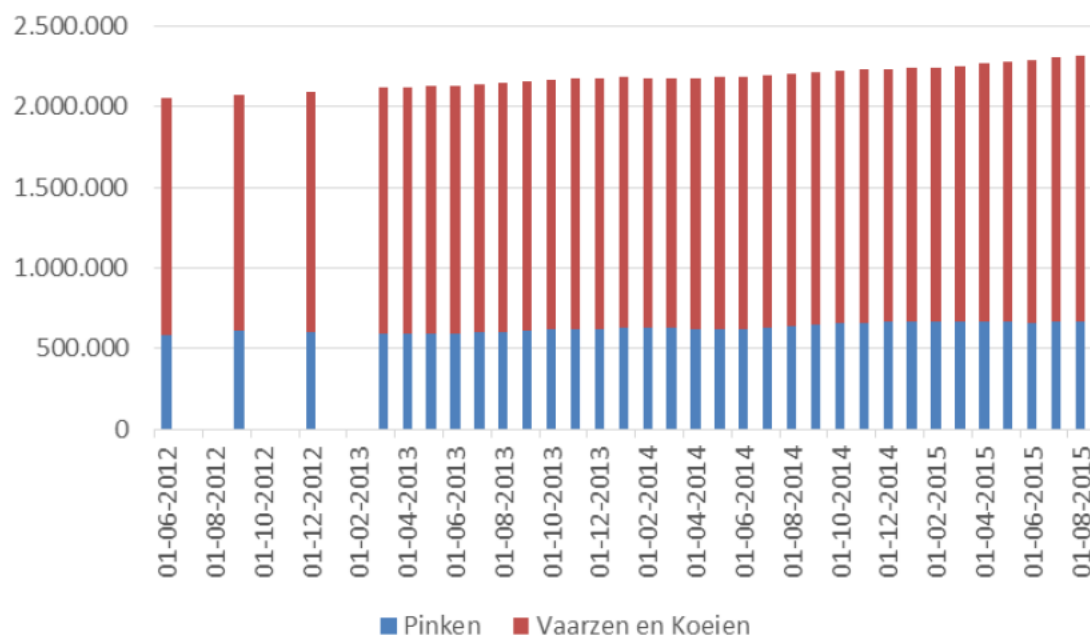
6. Vervolgafspraken

7. Rondvraag

8. Sluiting

Productiebegrenzende maatregelen melkveehouderij – inbreng LTO

<i>Bestemd voor</i>	Technisch Overleg
<i>Vorbereid door</i>	
<i>Datum en status notitie</i>	31-08-2015
<i>Routing vervolgstappen</i>	LTO Melkveehouderij -- Technisch Overleg EZ
<i>Hoofdpunten</i>	In vervolg op het laatstgehouden TO van 19 juni zijn een aantal aanvullende vragen en opmerkingen geïnventariseerd door LTO Nederland die –ingedeeld per onderwerp- als inbreng kan worden gezien voor het overleg van 7 september a.s. Tevens zijn bijgevoegd een aantal aanvullingen op de eerder ingediende stukken toegevoegd (bijlagen). Toekenning fosfaatrechten In afwijking op de in de brief van 2 juli gegeven uitleg: “Wijzigingen tussen 2014 en 2 juli 2015, die bij RVO.nl zijn geregistreerd en die van invloed zijn op het gemiddelde aantal op het bedrijf gehouden stuks melkvee of op de forfaitaire fosfaatexcretie, kunnen meegenomen worden in de bepaling van de toe te kennen fosfaatrechten. De wet grijpt terug op referentiejaar 2014 en de peildatum van 2 juli 2015” vraagt LTO zich af of een andere wijze van vaststelling zou kunnen dienen om naar rato der fosfaatrechten uit te delen aan bedrijven die tussen referentiejaar en peildatum het meest gegroeid zijn: 1. ellen van het aantal dierdagen tussen 1/1 en 2/7-2015. Het aantal dagen dat de dieren aanwezig zijn in de genoemde periode kan worden gebruikt om naar rato dieren (en dus fosfaatproductie) toe te kennen. Hoe langer dieren aanwezig waren in deze periode, hoe meer fosfaat er meegenomen wordt in de toekenning van rechten. 2. Variant op de eerste is het toekennen van slechts een deel van de fosfaatexcretie. De dieraantallen blijven dan op de geregistreerde aantallen, maar er wordt minder fosfaat toegewezen bij een korte productieperiode. Verder is er zorg betreffende de mogelijkheden voor bedrijven om middels een creatieve boekhouding in I&R dieren in de toekenning van fosfaatrechten krijgen óf juist buiten de fosfaatproductie houden na invoering van het stelsel (verantwoording). Hierover zijn al geluiden ontvangen, namelijk dat bedrijven rondom 2 juli via I&R alsnog dieren aangemeld hebben na 2 juli met datum in het verleden. Tevens nog een vraag over de toekenning, vindt deze plaats op BSN nummer of is er net als bij de Melkveefosfaatreferentie sprake van op naam? Verder krijgen ook andere dieren dan bedoeld voor de melkveehouderij, namelijk vleesvee en jongvee voor zoogkoeien vallend onder categorie 101&102 ook fosfaatrechten. In hoeverre is een aparte diercategorie uitvoerbaar voor deze sector? En wat betekent dat eventueel voor de berekening van de fosfaatproductie. Tot slot de vraag in hoeverre het mogelijk is om geen fosfaatrechten toe te kennen aan bedrijven die gestopt zijn in referentiejaar 2014 of tussen referentiejaar en peildatum (2/7). Deze bedrijven moeten zich melden bij RVO, ook in de GDI kan aangegeven worden dat het bedrijf is beëindigd. Ook zijn er bedrijven die voor de peildatum of in het referentiejaar het volledige geregistreerde melkquotum hebben verkocht, is het niet toekennen van fosfaatrechten voor die categorieën mogelijk? Overzicht ontwikkeling melkveestapel Van CRV hebben we een overzicht ontvangen van de dieraantallen per maand t/m 1-8, die zijn weergegeven in onderstaande grafiek:

Op basis van deze maandgemiddelden, vermenigvuldigd met een forfaitaire productie (40,6 per koe maal ruim 76000 melkoeien en 21,9 per pink maal 2770 stuks) is er 3,1 mln kg fosfaat meer geproduceerd in 2015 t/m 1 juli. Dit is nog een onderschatting van de totale productie, aangezien de daadwerkelijke melkproductie per bedrijf niet is meegenomen. Hoe meer dieren er vanaf 1 januari 2015 t/m 2 juli 2015 worden meegenomen in de toekenning van fosfaatrechten, hoe meer overschrijding van het sectorplafond er wordt gelegaliseerd (en hoe meer er gekort danwel afgeroomd moet worden).

Knelgevallen

Sinds de aankondiging van het stelsel van fosfaatrechten zijn er bij de informatiecentra van LLTB, LTOnoord en ZLTO veel mogelijke knelgevallen aangedragen door leden. Samen met VLB wordt bekeken of er een meldpunt en evt. format voor vastlegging kan worden gerealiseerd. De volgende hoofdcategorieën halen we uit de inbreng van leden:

- Categorie 1: Bedrijven in een overmachtsituatie in referentiejaar en/of op peildatum wegens ziekte, persoonlijk leed of calamiteiten.
- Categorie 2: Bedrijven die net voor of na 1 april 2015 gestart zijn als melkveebedrijf
- Categorie 3: Bedrijven met onbenutte ruimte voor fosfaatproductie, onderscheiden in:
 - In reeds opgeleverde of ingebruikgenomen stal(len)
 - In stallen die zich in verschillende stadia van bouw bevinden
 - In vergunde stal(len), incl. financiële verplichtingen (NB, Wabo, Omg.verg., melding)
 - Plaatsingsruimte > Fosfaatproductie referentiejaar/peildatum

Uitwerking per categorie incl. berekening omvang van benodigde fosfaatrechten vindt thans plaats.

Verantwoording en Kringloopwijzer

	Afroming LTO is geen voorstander van een generieke korting en heeft een aantal vragen die betrekking hebben op de noodzaak tot afroming. Is er bijvoorbeeld sprake van het opnemen van het sectorplafond van 84,9 in de wet, óf wordt het nationaal plafond van 172,9 inclusief een marge (krimp andere sectoren) gehanteerd om te bepalen hoe hoog de fosfaatproductie van melkvee op enig moment mag zijn (idem met meeweging uitzondering overig rundvee en biologisch). Vervolgens zijn er meerdere manieren denkbaar om onder het plafond uit te komen: - eenmalig korten - korten op basis van CBS/WUM mestproductiecijfers - korting uitsmeren over meerdere jaren - korting combineren met afroming bij overdracht van fosfaatrechten
<i>Bijlagen</i>	- Knelgevallen -nazending -

nederlandse zuivel organisatie

<i>Kenmerk</i>	150903 NZO inbreng technisch overleg
<i>Bestemd voor</i>	EZ
<i>Vorbereid door</i>	[REDACTED]
<i>Datum voorbereid</i>	3 september 2015
<i>Doel bespreking en beslisapunten</i>	Doel van notitie is input leveren aan het technisch overleg sectorpartijen van EZ.
<i>Hoofdpunten</i>	Op 2 juli jongstleden heeft de staatssecretaris van EZ haar brief over productiebegrenzende maatregelen in de melkveehouderij aan de Tweede Kamer verstuurd. Afgelopen tijd is door EZ gewerkt aan inrichting van de uitwerking. Er zal zijn drie verschillende gremia ingericht: interne werkgroep EZ, technisch overleg sectorpartijen en bestuurlijke regiegroep. Het eerste overleg van de technische werkgroep is op 7 september. Ter voorbereiding is vanuit EZ gevraagd om een schriftelijke input ten aanzien van een drietal punten te weten: 1. [REDACTED] 2. Welke knelgevallen worden voorzien en hoe hier mee om te gaan? 3. In geval afroming noodzakelijk is bij gebleken overschrijding van het sectorale mestproductieplafond, hoe zou dit dan het beste vormgegeven kunnen worden? Hieronder treft u een schriftelijke inbreng aan welke mondeling zal worden toegelicht tijdens de bijeenkomst van maandag 7 september. 1a. Wetenschappelijke onderbouwing Kringloopwijzer [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] 1b. Borging Kringloopwijzer [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

[illegible]

	2. Knelgevallen In de brief van 2 juli is gesteld dat het stelsel zal voorzien in een nader uit te werken knelgevallenvoorziening om ondernemers te compenseren die onevenredig benadeeld worden door de toepassing van het referentiejaar en de peildatum. De verwachting is dat ondernemers in beroep gaan tegen de toewijzing van fosfaatrechten. Een duidelijke omschrijving van knelgevallen is daarom gewenst. Het beperken van knelgevallen tot overmacht situaties schept duidelijkheid en doet recht aan hetgeen wat in brief is verwoord. Over een overmacht situatie kan worden gesproken in de volgende gevallen: • ernstige langdurige ziekte van ondernemer of naaste familie, • dierziekte, en • natuurramp/brand. 3. Afromen Afromen bij toekenning mag niet te leiden tot fosfaatrechten niveau op bedrijfsniveau dat onder gemiddelde van 2014 ligt. Ruimte voor knelgevallen en eventuele andere zaken is derhalve beperkt. De korting dient plaats te vinden bij de bedrijven die gegroeid zijn op het moment van 2 juli 2015 ten opzichte van gemiddelde van 2014.
<i>Bijlage(n)</i>	

4

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 8 maart 2019 12:05
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Notitie dierrechten

Urgentie: Hoog

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 31 maart 2010 14:42
Aan: [REDACTED]@minez.nl>
Onderwerp: Notitie dierrechten
Urgentie: Hoog

Heren,

Graag kritische blik alvorens ik het morgen naar [REDACTED] stuur. Bedenk wel, het is bedoeld om de discussie te voeden. Het is geen afgerond geheel.

Lukt dit voor morgen 12:00 uur?

[REDACTED]

2010-03-31
Dierrechten na 2...

1. Aanleiding

Op donderdag 3 februari jl. is door Capgemini Consulting een presentatie gegeven aan (onder meer) DG [REDACTED] over de voorlopige resultaten van de studie naar sturingsinstrumenten voor een veehouderij die na 2015 binnen de milieugebruiksruimte produceert. Op 25 februari jl. is deze presentatie door Capgemini nogmaals dunnetjes overgedaan in aanwezigheid van onder meer de directeur AKV¹. Na afloop van deze presentatie is met een aantal personen binnen AKV in een soort brainstormsessie nagedacht over de wijze waarop na 2015 grenzen gesteld moeten en kunnen worden aan de dierlijke productie. De uitkomst van deze sessie bood voldoende aanknopingspunten om op door te borduren. Ter voorbereiding hierop is aan het cluster Mest- en Milieubeleid gevraagd een korte notitie op te stellen. Deze notitie is daarvan het eerste resultaat.

In paragraaf 2 is allereerst kort het probleem, dat ten grondslag ligt aan de studie door Capgemini en de daaropvolgende discussie, omschreven. In paragraaf 3 zijn een aantal argumenten verzameld waarom het huidige stelsel van productierechten tot op heden in deze vorm gehandhaafd is. In paragraaf 4 is een korte beschrijving gegeven van een mogelijke invulling van een herzien stelsel van dierrechten vanaf 2015.

2. Inleiding

Veel veehouderijbedrijven hebben de wens of behoefte om te groeien. De omvang van de melkveehouderij wordt momenteel begrensd door de EG-melkquotering, maar deze komt per 2015 vervallen². Ter voorbereiding hierop is een 'zachte landing' voorzien door jaarlijks in de jaren 2008 t/m 2015 het nationale melkquotum licht te verruimen.

De omvang van de varkens- en pluimveestapel wordt momenteel begrensd door het stelsel van dierrechten. In de Meststoffenwet staat als expiratiedatum van dit stelsel het jaartal 2015.

Bij afschaffing van melkquotering en dierrechten heeft de overheid geen directe grip meer op de omvang van de varkens-, pluimvee- en melkveehouderij. Bij groei van de veestapel komt het realiseren van diverse internationale milieuverplichtingen – onder andere de Nitraatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water, maar ook de Kaderrichtlijn luchtkwaliteit, de NEC-richtlijn (National Emission Ceiling), internationale klimaatafspraken en Natura 2000 doelen – onder druk te staan.

De minister van LNV heeft begin 2008 haar toekomstvisie op de veehouderij naar de Tweede Kamer gestuurd. De kernboodschap van die visie is dat de veehouderij in Nederland zich binnen vijftien jaar moet ontwikkelen tot een duurzame veehouderij die in de samenleving gewaardeerd wordt. Kortom: een veehouderij die produceert met respect voor mens, dier en milieu. Deze visie kan alleen worden gerealiseerd als de veehouderij binnen de geldende milieugebruiksruimte produceert. Bezien moet worden of en welke sturingsinstrumenten de overheid nodig heeft om te bereiken dat de veehouderij binnen de milieugebruiksruimte blijft.

Capgemini Consulting (i.s.m. WUR-Alterra en GIBO Groep) is gevraagd een studie uit te voeren naar opties voor sturingsinstrumenten voor het reguleren van de Nederlandse veehouderij³. De studie heeft tot doel een hulpmiddel te zijn voor de maatschappelijke discussie over de grenzen aan de groei van de veehouderij vanwege milieuhygiënische randvoorwaarden.

De Tweede Kamer is geïnformeerd over de lopende studie en de minister van LNV heeft de toezegging gedaan uiterlijk voorjaar 2010 de resultaten, voorzien van een Kabinetsreactie, aan het Parlement aan te bieden. Capgemini bevindt zich in de eindfase van rapportage.

¹ Op 15 maart 2010 heeft Capgemini een presentatie gegeven aan DG [REDACTED] van VROM. Deze heeft aangegeven niks te voelen voor een systeem van zelfregulering en voor horizontaal toezicht. DG [REDACTED] heeft zich uitgesproken voor een stelsel van dierrechten voor de periode na 2015

² Quotumjaar loopt van 1 april jaar x tot 1 april jaar x+1. Betekent dit dat de melkquotering per 1 april 2015 komt te vervallen of worden kalenderjaren aangehouden (dus per 1 januari 2015)

³ Capgemini is opdracht gegund na openbare aanbesteding waarop zes partijen hebben ingeschreven.

Naar aanleiding van de conceptrapportage en de door Capgemini gegeven presentaties is binnen de directie AKV de vraag gerezen of niet ook zelf verkend moet worden hoe de veehouderijsector in de periode na 2015 binnen de milieugebruiksruimte kan produceren.

3. Productierechten...

3.1 ...als aanvullende maatregel in het kader van de Nitraatrichtlijn

Het huidige systeem van productierechten strekt ertoe, door beheersing van de omvang van de mestproductie, de handavingsdruk beheersbaar te houden en de effectiviteit van het stelsel van gebruiksnormen te verzekeren. Het systeem is wat dat betreft ondersteunend: de kern van de regelgeving wordt gevormd door de gebruiksnormen waarmee de doelstellingen van de Nitraatrichtlijn moeten worden gerealiseerd. Het systeem van productierechten dient om een effectieve handhaving van deze normen te kunnen verzekeren en wordt gezien als een noodzakelijke, aanvullende maatregel als bedoeld in artikel 5, vijfde lid, van de Nitraatrichtlijn⁴.

3.2 ... waarborg voor evenwicht op de mestmarkt

Bij de voorbereiding op het stelsel van regulerende mineralenheffingen (MINAS; 1998) is een ex ante-evaluatie naar de sturingskracht van dat stelsel uitgevoerd. Conclusie destijds was dat “de invoering van aanvullende maatregelen tot behoud van het evenwicht op de landelijke mestmarkt als absolute randvoorwaarde geldt, wil het stelsel – en om het even welk ander stelsel van bemestingsnormen – goed kunnen functioneren” (Kamerstukken II, 30004, nr. 3). Genoemde conclusie dateert van ruim 10 jaar geleden maar is nog immer toepasselijk.

Voor beantwoording van de vraag of de productierechten op de langere termijn nog noodzakelijk zijn, is van belang in hoeverre er een uitbreiding van de veestapel valt te verwachten en wat – mede gelet op de toekomstige aangescherpte gebruiksnormen – de verwachtingen ten aanzien van de ontwikkeling van de gebruiks- en afzetmogelijkheden voor dierlijke meststoffen en de gevolgen daarvan voor de mestafzetkosten zijn. Naar aanleiding van de evaluatie van de Meststoffenwet 2004 werd het volgende geconcludeerd: “De verwachte ontwikkeling van de mestmarkt is zodanig, dat naar het oordeel van de regering niet alleen voorkomen moet worden dat de varkens- of pluimveestapel uitbreidt, maar er ook behoefte bestaat aan

een instrumenteel aangrijpingspunt in de vorm van productierechten, om in voorkomend geval een reductie van de omvang van de mestproductie af te kunnen dwingen” (Kamerstukken II, 30004, nr. 3).

In de Kabinetsreactie naar aanleiding van de evaluatie Meststoffenwet 2007 staat het volgende: “De aanscherping van de fosfaatgebruiksnormen tot evenwichtsbemesting in 2015 zorgt voor een stijgende druk op de mestmarkt en een verwacht fosfaatoverschot van 13 miljoen kilogram in 2015. [...] Tegen deze achtergrond acht ik het opheffen van het stelsel van productierechten de komende jaren niet verantwoord”.

3.3 ...ter realisatie van het mestproductieplafond 2002

Nederland is met de Europese Commissie zowel in het derde (2006-2009) als in het vierde actieprogramma Nitraatrichtlijn (2010-2013) overeengekomen dat de nationale mestproductie in Nederland het niveau van 2002 niet zal overstijgen. Deze afspraak is door de Europese Commissie als voorwaarde verbonden aan de derogatiebeschikking voor de periode 2006-2009 en voor de periode 2010-2013. “De Commissie wil zo zekerstellen dat – ook bij een derogatie – de algemene milieudruk in Nederland als gevolg van de veehouderij niet toeneemt” (Kamerstukken II, 30004, nr. 3). Het mestproductieplafond voor fosfaat is in 2008 met 1,7% overschreden. Voorlopige cijfers over 2009 laten een overschrijding zien van 1,1%.

In het kader van de evaluatie van de Meststoffenwet 2007 is door het LEI onder meer studie verricht naar de mogelijkheid om vroegtijdig (eerder dan 2015) het stelsel van dierrechten los te laten. Conclusie:

⁴ “De Lid-Staten treffen bovendien in het kader van de actieprogramma's de aanvullende of verscherpte maatregelen die zij noodzakelijk achten [...] om de in artikel 1 genoemde doelstellingen te verwezenlijken”.

“Evenmin is het in het licht van de evaluatie verantwoord het stelsel van dierrechten als zodanig op te heffen vooruitlopend op de in de wet voorziene expiratedatum van 1 januari 2015. Een apart plafond op de mestproductie blijft noodzakelijk om te voorkomen dat het mestoverschot stijgt en Nederland boven het met de Europese Commissie afgesproken productieplafond voor stikstof en fosfaat komt” (Kamerstukken II, 28385, nr. 93). In het vierde actieprogramma Nitraatrichtlijn staat hierover het volgende: “Alleen door de mestproductie te begrenzen kan Nederland een doelmatig mineralenbeleid voeren” (Kamerstukken II, 28385, nr. 132).

3.4 Conclusie

Het stelsel van productierechten:

1. levert een bijdrage aan realisatie van doelstellingen uit de Nitraatrichtlijn (als aanvullende maatregel);
2. is noodzakelijk voor het soepel laten functioneren van een stelsel van gebruiksnormen door verlichting van de druk op de mestmarkt; en
3. is nodig om de nationale mestproductie binnen het met de EC overeengekomen plafond te houden.

4. Productierechten na 2015

4.1 Noodzaak

Als gevolg van met name de aanscherping van de fosfaatgebruiksnormen tot en met 2015 (en wellicht ook nog na 2015) ontstaat er ruwweg een overschot aan fosfaat uit dierlijke mest op de Nederlandse markt van 60 miljoen kg. Deze hoeveelheid dient afgezet te worden buiten de Nederlandse landbouw. Deels kan dit overschot opgevangen worden met bestaande afzetkanalen zoals export (in 2009 28 miljoen kg P), verbranding (in 2009 circa 4 miljoen kg P) en afzet naar niet-landbouwbedrijven (in 2009 circa 7 miljoen kg P). Export van dierlijke mest is sinds de invoering van het gebruiksnormenstelsel fors toegenomen, althans op papier. Er is echter een grens aan wat buitenlandse afnemers kunnen (gebruiksruimte) en willen ontvangen (met name Duitse deelstaten). [REDACTED]

De Nederlandse mestmarkt staat al vele jaren (i.i.g. sinds de invoering van MINAS) onder druk. Prijzen voor de afzet van mest drukken zwaar op de bedrijfsresultaten van met name intensieve veehouderijbedrijven. Goedkope mestafzet (afzet van onbewerkte mest binnen de regio) is onmiddellijk terug te zien in de financiële bedrijfsresultaten. Er bestaat bij een overschotsmarkt dan ook altijd forse druk op het systeem. [REDACTED]

[REDACTED] Om de mestmarkt enigszins in balans te houden is het daarom noodzakelijk de dierlijke productie aan een maximum te binden en de mogelijkheid open te houden om actief een krimp te realiseren mocht de productie niet binnen de milieugebruiksruimte plaatsvinden en/of de mestmarkt te zeer onder druk staan.

4.2 Motivering en aandachtspunten

De motivering voor de invoering van de systemen van varkensrechten (Wet herstructurering varkenshouderij; 1997) en pluimveerechten (Meststoffenwet; 1998) werd destijds gevonden in de bijdragen die beide sectoren leverende aan het landelijke mestoverschot. Deze motivering is (zie paragraaf 3) niet gewijzigd maar is daarbij tevens gekoppeld aan de realisatie van doelstellingen uit de Nitraatrichtlijn en het soepel laten functioneren van het stelsel van gebruiksnormen.

Voor een systeem van productierechten voor de periode na 2015 is motivering van noodzaak, geschiktheid en proportionaliteit essentieel. De motivering moet gevonden worden in doelstellingen van algemeen belang (milieu, natuur, welzijn, volksgezondheid) die als gevolg van bestaande marktordening niet of moeilijk realiseerbaar zijn. Ingrijpen in de marktordening mag daarbij niet verder gaan dan strikt noodzakelijk is voor het bereiken van de doelstellingen (proportionaliteit). Van belang daarbij is dat in die sectoren wordt ingegrepen die aantoonbaar bijdragen aan de op te lossen problematiek.

Aandachtspunten:

- Er moet [redacted] sprake zijn van een overvalstechniek om anticipatie zoveel mogelijk te voorkomen⁵;
- De Wet dient mogelijkheid te bieden tot afroeping waarbij motivering voor een dergelijke maatregel ook weer gegeven moet kunnen worden uit de nagestreefde doelstellingen van algemeen belang;
- Er zal immer sprake zijn van hardheidsgevallen (a.g.v. niet-representatieve veebezetting op peildatum, onomkeerbare investeringsverplichtingen). Er dient een adequate hardheidsregeling te zijn, bij voorkeur een categoriale regeling en geen individuele besluiten.

4.3 Legitimering

Als gevolg van met name de aanscherping van de fosfaatgebruiksnormen tot en met 2015 (en wellicht ook nog na 2015) ontstaat er ruwweg een overschot aan fosfaat uit dierlijke mest op de Nederlandse markt van 60 miljoen kg. Deze hoeveelheid dient afgezet te worden buiten de Nederlandse landbouw. Deels kan dit overschot opgevangen worden met bestaande afzetkanalen zoals export (in 2009 28 miljoen kg P), verbranding (in 2009 circa 4 miljoen kg P) en afzet naar niet-landbouwbedrijven (in 2009 circa 7 miljoen kg P). Export van dierlijke mest is sinds de invoering van het gebruiksnormenstelsel fors toegenomen. Er is echter een grens aan wat buitenlandse afnemers kunnen (gebruiksruimte) en willen ontvangen (met name Duitse deelstaten). [redacted]

De Nederlandse mestmarkt staat al vele jaren (i.i.g. sinds MINAS) onder druk. Prijzen voor de afzet van mest drukken zwaar op de bedrijfsresultaten van met name intensieve veehouderijbedrijven. Goedkope mestafzet (afzet van onbewerkte mest binnen de regio) is onmiddellijk terug te zien in de financiële bedrijfsresultaten. Er bestaat bij een overschotsmarkt dan ook altijd forse druk op het systeem. [redacted]. Om de mestmarkt enigszins in balans te houden is het daarom noodzakelijk de dierlijke productie aan een maximum te binden en de mogelijkheid open te houden om actief een krimp te realiseren mocht de productie niet binnen de milieugebruiksruimte plaatsvinden en/of de mestmarkt te zeer onder druk staan.

Naast doelstellingen die ingegeven worden vanuit het mestbeleid zijn er nog andere aan mest gerelateerde milieuproblemen die om een oplossing vragen. Te denken valt aan ammoniak (nationaal: NEC-plafond; regionaal: Natura2000), fijn stof en broeikasgassen. Vraag is of er een voldoende motivering (legitimiteit) gevonden kan worden om vanuit het mestbeleid (Meststoffenwet) aanvullende maatregelen (ten opzichte van bestaande regelgeving) aan de sector op te leggen om problemen als ammoniak aan te pakken? In de Memorie van Toelichting bij de Wijziging van de Meststoffenwet en intrekking van de Wet verplaatsing mestproductie en de Wet herstructurering varkenshouderij (vereenvoudiging productierechten) staat hierover het volgende (Kamerstukken II, 30004, nr.3): “Waar het gaat om ongewenste lokale milieugevolgen, in het bijzonder eventuele stankoverlast en ammoniakuitstoot, is het specifieke instrumentarium van de Wet milieubeheer en de Wet ammoniak en veehouderij het meest aangewezen voor de toepassing van de aan de orde zijnde lokale belangenafweging”.

4.4 Generiek stelsel

Een generieke beperking van de omvang van de veehouderij heeft de vorm van het huidige systeem van varkens- en pluimveerechten, uit te breiden met rechten voor andere diercategorieën. Meest voor de hand liggende betreft dit rechten voor melkvee. Daarbij zouden de huidige melkquota omgezet kunnen worden in productierechten.

Een alternatieve vorm betreft productierechten voor de niet-grondgebonden sectoren (i.i.g. varkens en pluimvee) en een grondgebondenheidseis voor de melkveehouderij. Onderscheid tussen niet-grondgebonden sectoren en grondgebonden sectoren moet gemotiveerd kunnen worden vanuit

⁵ Er wordt in de sector nu reeds geanticipeerd. Melkveehouders laten overcapaciteit aan stalruimte bouwen in afwachting van het vervallen van het melkquotum per 1-1-2015. Zelfde signalen komen uit de pluimveehouderij.

verschillen tussen sectoren en de doelstelling van het beleid: Waarom voor melkvee de eis van grondgebondenheid? Waarin is de legitimering gelegen voor een dergelijke zware eis? De doelstelling van het beleid moet ook motivering geven voor de verhouding grond:vee. Daarbij zij tevens gewezen op de praktische uitvoerbaarheid van een grondgebondenheidseis voor melkvee. In de huidige situatie bestaat er een enorme variëteit tussen melkveebedrijven als het gaat om excreties (de Handreiking Bedrijfsspecifieke Excretie wordt door steeds meer ondernemers aangegrepen om de voor het eigen bedrijf unieke mineralenhuishouding in beeld te brengen) en de gebruikruimte voor fosfaat (a.g.v. differentiatie fosfaatgebruiksnormen). Een generiek norm voor grondgebondenheid zal voor de meeste bedrijven niet passend zijn en leiden tot veel discussies en procedures. Een grondgebondenheidseis vergt een reële overgangperiode voor bedrijven om hun bedrijfsareaal op orde te brengen.

Het stelsel van productierechten heeft zich bewezen als een relatief eenvoudig en robuust stelsel. Uitvoering en handhaving zijn beproefd. Meest gehoorde kritiekpunten over een stelsel van productierechten zijn het feit dat er een schaars goed gecreëerd wordt dat resulteert in extra kosten en dat er – en dit is het meest gehoorde bezwaar uit de praktijk – weinig stimulansen vanuit gaan om te innoveren. [REDACTED]. De beperkte milieugebruikruimte vormt feitelijk het schaarse goed. [REDACTED]

[REDACTED] Op welke wijze de overheid de productie ook probeert in te dammen – rechten, afzetovereenkomsten, handelbare emissierechten – er ontstaat altijd schaarste.

Volgens de sector vormt het stelsel van productierechten een belemmering om te innoveren. [REDACTED]

Deze middelen kunnen niet ingezet worden om innovaties door te voeren. [REDACTED]

[REDACTED] Het stelsel van productierechten vormt in zekere zin juist ook een stimulans om te innoveren. [REDACTED]

[REDACTED] Het stelsel van productierechten stimuleert ondernemers daarmee dus om te zoeken naar verbetering in de bedrijfsvoering om de efficiency te verhogen.

Waar ondernemers vaak op wijzen is dat het huidige stelsel van productierechten geen generiek systeem van beloning kent bij goed gedrag. De POR-regeling is een voorbeeld op kleine schaal van beloning. Incentives hoeven echter niet uitsluitend gericht te zijn op mestverwerking, maar kunnen in theorie ook aangrijpen op andere maatregelen die een bijdrage kunnen leveren aan het realiseren van milieudoelen.

4.5 Incentives

Voorzien wordt een stelsel van productierechten met afoming bij overdracht. De mate van afoming wordt afhankelijk gemaakt van de aanvullende maatregelen die een ondernemer neemt dan wel heeft genomen om de milieubelasting te verminderen.

Een voorbeeld: Een melkveehouder neemt productierechten over van een stoppende collega. De standaard afoming is 20%. De melkveehouder kan het percentage afoming reduceren volgens onderstaand schema:

Gemiddeld ureumgehalte jaar x-1 en x-2	Afromingspercentage
< 18	5%
18 – 19	7,5%
20 - 21	10%
22 - 23	12,5%
23 - 24	15%
> 24	20%

Tabel 1: Afromingspercentage bij verschillende ureumgehalten

Er kan gekozen worden voor het met terugwerkende kracht terugdraaien van afroaming indien de desbetreffende melkveehouder binnen een bepaalde termijn (bijvoorbeeld 2 jaar) alsnog maatregelen neemt waarmee een verlaging van het ureumgehalte, en daarmee van de uitstoot aan ammoniak en de productie van mest, wordt gerealiseerd (ureumgehalte te betrekken van de melkfabrieken/-afnemers). Andersom kan afroaming alsnog plaatsvinden indien de desbetreffende ondernemer de boel laat versloffen en er een stijging van het ureum wordt geconstateerd.

Een melkveehouderij die tot op heden geweigerd heeft maatregelen te treffen om zijn ureum naar beneden te brengen (stel: ureumgehalte 28) heeft na invoering van een stelsel van productierechten met incentives volop ruimte in zijn bedrijfsvoering om managementmaatregelen te treffen en zo onder afroaming bij aanschaf van rechten uit te komen. Een melkveehouder die altijd op het scherpst van de snede heeft geopereerd (stel: ureumgehalte 17) heeft weinig tot geen mogelijkheden meer over om managementmaatregelen te nemen en zal daarmee dus altijd geconfronteerd worden met de maximale afroaming. Dit probleem zou deels opgelost kunnen worden door bij toekenning van productierechten het ureumgehalte al te betrekken. Een dergelijke methode wordt gecompliceerd indien er bijvoorbeeld incentives worden doorgevoerd die zien op het fosfaatgehalte in voer.

. Melkveehouders op zandgronden kunnen makkelijker voermaatregelen nemen om het ureumgehalte naar beneden te krijgen dan melkveehouders op veen. Dit is gelegen in het verschil in beschikbaar van maïs van eigen landbouwgrond als veevoeder.

4.6 Welke diercategorieën?

Een stelsel van dierrechten dient op effectieve wijze de productie van dierlijke mest te kunnen reguleren. In de afgelopen jaren zijn ontwikkelingen zichtbaar geweest in diercategorieën die niet vanuit mestwetgeving begrensd zijn, die de totale fosfaatproductie hebben doen toenemen. Dit soort verschuivingen zijn vooral zichtbaar bij schapen en geiten en bij vleeskalveren. Welke diercategorieën onder een nieuw stelsel van dierrechten dienen te vallen is een afweging tussen effectiviteit, uitvoeringslasten en administratieve lasten en afhankelijk van de vraag of de bijdrage van een diercategorie aan de belasting van het milieu een aanvullende maatregel legitimeert.

In tabel 2 is de cumulatieve fosfaatproductie van de grootste diercategorieën weergegeven.

	Fosfaatproductie	Percentage	Cumulatief
Gehele veestapel	174,9	100%	100%
1. Rundvee, melk- en fokvee	81,4	46,5%	46,5%
2. Varkens	45,4	26,0%	72,5%
3. Pluimvee	28,2	16,1%	88,7%
4. Rundvee, vleesvee	11,9	6,8%	95,5%
5. Schapen en geiten	4,0	2,3%	97,8%
6. Paarden en pony's	2,7	1,6%	99,3%
7. Konijnen en edelpelsdieren	1,2	0,7%	100,0%

Tabel 2: Cumulatieve fosfaatproductie veehouderij (bron: CBS, 2008)

Uit tabel 2 vallen de volgende conclusies te trekken:

1. Met de huidige stelsels van dierrechten en melkquota wordt circa 88,7% van de mestproductie begrensd⁶;
2. De bijdrage van kleine diercategorieën (gerbils, herten, muizen, waterbuffels, etc.) is verwaarloosbaar klein;

⁶ Fokvee wordt slechts indirect begrensd.

3. Indien de huidige onder een stelsel vallende diercategorieën uitgebreid worden met vleesrunderen, schapen en geiten wordt bijna 98% van de productie begrensd.

De bijdragen van vleesrunderen en van schapen en geiten aan de belasting van het milieu is te gering om een geheel nieuw stelsel voor deze diercategorieën te legitimeren.

Conclusie: Een dierrechtenstelsel zou zich moeten beperken tot de drie grootste diercategorieën (tabel 1)

4.7 Compartimentering of niet?

Van oudsher concentreert de intensieve veehouderij zich voornamelijk in Oost- en Zuid-Nederland. Dit kan lokaal resulteren in hoge milieudruk, stank, landschapsbederf, problemen bij natuurontwikkeling en overlast in de vorm van ondermeer de vele transportbewegingen.

4.8 Uitwisselbaar tussen diercategorieën of niet?

Het huidige stelsel van productierechten kent beperkingen als het gaat om de uitwisselbaarheid tussen diercategorieën. Om dynamiek in de sector te bevorderen kan overwogen worden om uitwisselbaarheid tussen diercategorieën mogelijk te maken. Dit kan echter voor problemen zorgen. Indien een rechtenstelsel gebaseerd wordt op bijvoorbeeld fosfaat, zegt dit nog niks over andere milieubelastingen die veroorzaakt worden door de verschillende diercategorieën. Om een voorbeeld te noemen: Indien een melkveehouderij wenst uit te breiden kan hij hiervoor de benodigde productierechten (uitgedrukt in fosfaatproductie per eenheid) aankopen van een varkenshouder. Hierdoor neemt de landelijke fosfaatproductie wellicht niet toe, maar de uitstoot van ammoniak en broeikasgassen wel. Indien besloten wordt rechten uitwisselbaar te maken tussen diercategorieën dient hiervoor een oplossing gevonden te worden, bijvoorbeeld door het opleggen van aanvullende maatregelen of het afkomen van rechten bij overdracht om daarmee feitelijk de verhoogde belasting met ammoniak en broeikasgassen terug te dringen.

4.9 Welke maatregelen komen in aanmerking?

Met welke maatregelen veehouders kunnen voorkomen dat afroming plaatsvindt bij aanschaf van productierechten kan en moet geen star gegeven zijn.

Gedacht kan worden aan:

- Fosfaatarm voer;
- Stalmaatregelen zoals luchtwassers;
- Grondgebondenheid;
- Voermaatregelen t.b.v. laag ureumgehalte;
- Etc.

Van belang is dat maatregelen eenvoudig controleerbaar zijn aan de hand van gegevens die bij voorkeur via een alternatieve bron worden verkregen. Te denken valt aan ureumgehalten via melkfabrieken en voersamenstelling via voerleveranciers.

Tot zover.

31 maart 2010

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 8 maart 2019 12:04
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Notitie sturing veehouderij
Bijlagen: 2010-06-28 Noodzaak sturing omvang veehouderij_versie 3.doc

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 28 juni 2010 22:24

Aan: [REDACTED] @minez.nl>; [REDACTED]
 [REDACTED] @minez.nl>; [REDACTED] @minvrom.nl'
 [REDACTED] @minez.nl>; [REDACTED] @minvrom.nl>;
 [REDACTED] @minez.nl>; [REDACTED]
 [REDACTED] @minez.nl>

Onderwerp: Notitie sturing veehouderij

Met excuses voor de late verzending. Heb zo goed als mogelijk opmerking verwerkt. Tijdens overleg morgen vooral aandacht voor:

= Wat ontbreekt er nog aan onderbouwing; = Wat wordt onze eindconclusie. Wijst al het materiaal op de onvermijdelijkheid van sturing op omvang veehouderij vanaf 2015 of niet. En wat zijn dan overtuigende argumenten; = Welke opties willen we presenteren?; = Planning en taakverdeling.

Groet,

[REDACTED]

Inhoudsopgave

1. SAMENVATTING	2
2. INLEIDING	3
3. MILIEUGEBRUIKSRUIMTE	4
3.1 Inleiding	4
3.2 Mineralen	4
3.3 Ammoniak	6
3.4 Broeikasgassen	7
3.5 Fijn stof	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.6 Conclusies	8
4. DIERENWELZIJN EN OMVANG VEEHOUDERIJ	9
4.1 Ruimer leefoppervlak per dier	9
4.2 Gebruik van stro	9
4.3 Buitenuitloop en weidegang	10
4.4 Conclusies:	10
5. EFFECTEN VAN EEN Krimp VAN DE NEDERLANDSE VEESTAPEL	12
5.1 Buitenlandse milieu- en ruimte-effecten	12
5.2 Economische effecten	13
5.3 Conclusies	13
6. LEGITIMERING BEPERKING OMVANG VEEHOUDERIJ	14
6.1 Historie dierrechtenstelsel	14
6.2 Expiratie 2015	15
6.3 Periode na 2015	15
BIJLAGE 1: ECONOMISCH BELANG VEEHOUDERIJKETENS	17

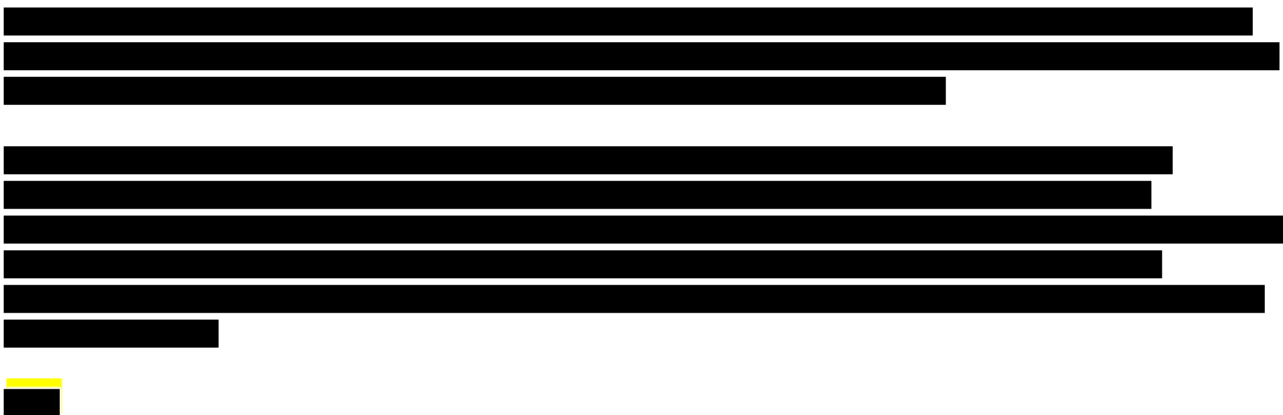
1. Samenvatting

De omvang van de veestapel heeft een grote invloed op de inspanningen die noodzakelijk zijn om binnen de geldende en toekomstige milieugebruiksruimte te blijven produceren. De huidige omvang van de veestapel wordt voor bijna 90% begrensd door het stelsel van dierrechten voor varkens en kippen en de melkquotering. Beide stelsels lopen per 1 januari 2015 ten einde.

Bij een gelijkblijvende dierlijke productie kan met technische maatregelen (in theorie) een aanzienlijk deel van de emissies – zo niet alle - voorkomen worden. De vraag dringt zich echter op of dit voldoende is, zowel ter realisatie van milieudoelen als vanuit economisch (nationaal en bedrijf) en maatschappelijk oogpunt (dierenwelzijn, ruimtelijke ordening, volksgezondheid). Daarnaast is de vraag relevant of vigerend milieubeleid in voldoende mate sturend is om het nemen van technische maatregelen af te dwingen en zo binnen de milieugebruiksruimte te produceren. Met andere woorden: is een plafond noodzakelijk?

Ter realisatie van de doelstellingen uit de **Nitraatrichtlijn** zal in de komende 5 tot 10 jaar een verdere aanscherping van stikstof- en fosfaatgebruiksnormen noodzakelijk zijn. Dit heeft tot gevolg dat in de periode 2015-2020 circa 60 tot 65 miljoen kilogram fosfaat (34 tot 37% nationale productie) buiten de Nederlandse landbouw moet worden afgezet¹. In 2009 werd circa 40 miljoen kilogram fosfaat buiten de Nederlandse landbouw afgezet².

Nederland is in de onderhandelingen over het derde actieprogramma Nitraatrichtlijn (2006-2009) met de Europese Commissie overeengekomen dat de nationale mestproductie, uitgedrukt in kilogrammen fosfaat en stikstof, het niveau van 2002 niet zal overstijgen. Deze voorwaarde is opgenomen in het actieprogramma en de derogatiebeschikking en is voor de periode van het vijfde actieprogramma Nitraatrichtlijn (2010-2013) voortgezet. Naar verwachting zal de Europese Commissie deze voorwaarde ook aan toekomstige derogaties wensen te verbinden. In 2008 (definitieve cijfers) en 2009 (voorlopige cijfers) is het plafond voor fosfaat overschreden.

■ Uitgaande van een acceptatiegraad voor dierlijke mest van circa 95% in de melkveehouderij en 65% in de AT-sector.

² 28 mln. export, 4 mln. verbranding, 7 mln. niet-landbouwbedrijven.

³ CLM, Afschaffing zuivelquotering; Analyse van de milieueffecten, CLM 684-2008, Culemborg, september 2008.

2. Inleiding

De veehouderij heeft nu reeds grote moeite om binnen haar milieugebruiksruimte te blijven. Milieudoelen op verschillende thema's (mineralen, ammoniak, broeikasgassen, fijn stof) zullen in de komende 5 tot 10 jaar verder aangescherpt worden. Met het afschaffen van de melkquotering per 2015 en de expiratie van het stelsel van dierrechten, ook per 2015, wordt de omvang van de veehouderij niet langer direct gereguleerd.

Tot nu toe past de veehouderij met haar huidige omvang door inzet van veel techniek maar net binnen de haar toegemeten milieurandvoorwaarden. Randvoorwaarden die, onder meer vanwege EU-richtlijnen, verder aangescherpt zullen worden richting een maatschappelijk verantwoorde milieugebruiksruimte. De veehouderij kan kiezen voor een verdere groei van de veestapel met navenant kostbare inzet van techniek en gedetailleerde overheidsregulering. Of zij kan kiezen voor een beperking van de omvang van de veestapel die het mogelijk maakt op een meer duurzame en ontspannen wijze te functioneren binnen dezelfde milieugebruiksruimte.

Ook de overheid zal, als publieke hoeder van de milieugebruiksruimte, moeten overwegen hoe zij in de toekomst de milieupact van de nationale veehouderij wil sturen. Alleen het stellen van technische eisen op bedrijfsniveau houdt, gezien de huidige omvang van de nationale veehouderij, te veel risico's op toekomstige overschrijding van de milieugebruiksruimte in. Slechts een combinatie van sturen op omvang en op techniek zal voldoende garanties bieden voor een blijvend duurzame nationale veehouderij

3. Milieugebruiksruimte

3.1 Inleiding

Het begrip “milieugebruiksruimte” staat voor de mogelijke milieubelasting op ecosystemen die, uit oogpunt van risico’s voor het functioneren van die ecosystemen, maatschappelijk aanvaardbaar wordt geacht. Al in het eerste milieubeleidsprogramma (NMP1), eind jaren tachtig, werd geconstateerd dat de Nederlandse landbouw met de door haar veroorzaakte milieubelasting, de grenzen van haar milieugebruiksruimte overschrijdt. Sinds die tijd zijn we met het aanscherpen van tussentijdse milieunormen op weg om dit te saneren. Zoals uit de Milieubalans 2009 blijkt, zijn we er nog niet. Nog steeds komen er teveel mineralen en bestrijdingsmiddelen in het grond- en oppervlaktewater, vindt er accumulatie in de bodem (en daardoor uitspoeling naar het water) van fosfaat en zware metalen plaats [REDACTED]

In feite wordt de landbouw voorlopig een grotere milieugebruiksruimte toegemeten, dan die uiteindelijk vanuit het belang van goed functionerende ecosystemen, beschikbaar is. Deze milieugebruiksruimte wordt in 2015 en daarna bepaald door de milieudoelen die dan gelden. Ook de veehouderij, als onderdeel van de landbouwsector, zal binnen deze milieugebruiksruimte moeten functioneren.

Voor deze analyse kijken we naar de milieugebruiksruimte die bepaald wordt door milieudoelen voor:

- de mineralenbelasting door bemesting met dierlijke mest (stikstof en fosfaat);

- [REDACTED]

- [REDACTED]

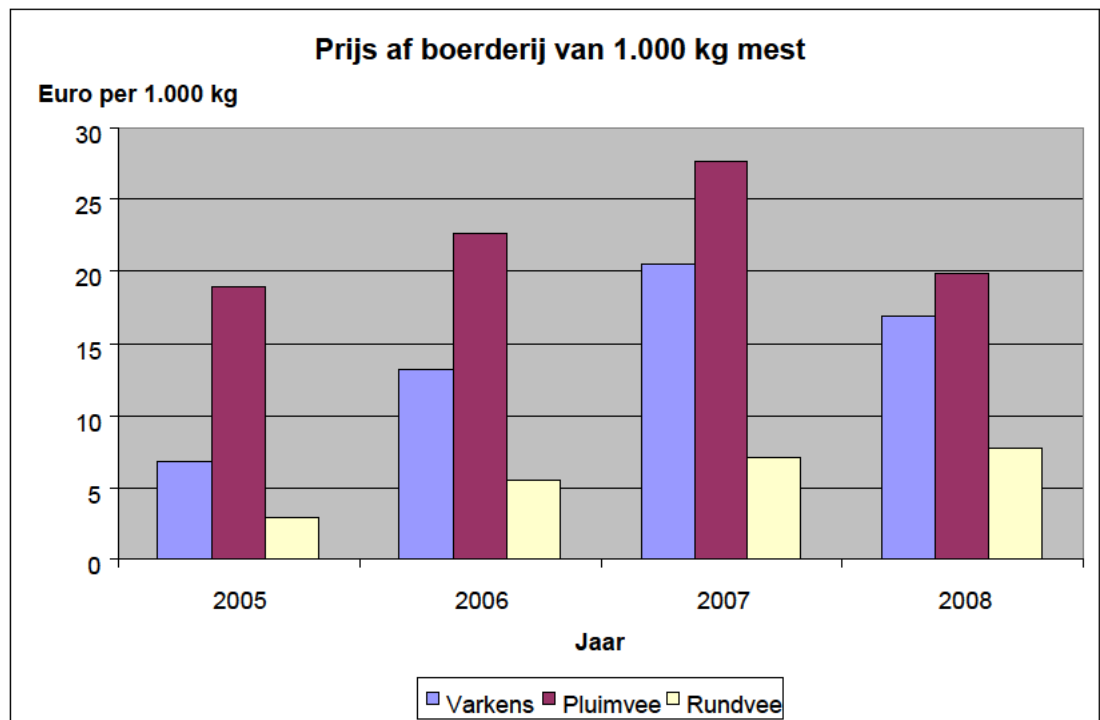
Mineralen: Richting 2015 loopt het deel van de dierlijke mest dat ter beperking van de mineralenbelasting buiten de landbouw moet worden afgezet op van circa 23% naar circa 34 tot 37% (uitgedrukt in fosfaat). Dit zal met steeds hogere mestafzetkosten gepaard gaan indien er niet op tijd economisch haalbare nieuwe afzetmogelijkheden worden gerealiseerd. Dit zet de handhaving van het stelsel van gebruiksnormen en de uitvoering van de Europese Nitraatrichtlijn verder onder druk. Zie verder paragraaf 2.2.

[REDACTED]

[REDACTED]

3.2 Mineralen

Sinds de invoering van varkensrechten (1997) en pluimveerechten (1998) is de mineralenproductie fors gedaald (stikstof -20%; fosfaat -11%). In die periode is de milieugebruiksruimte (nationale plaatsingsruimte) echter nog veel sterker gedaald (stikstof -57%; fosfaat -22%). Gevolg is een overschot aan mineralen op de Nederlandse markt en een toenemende druk op het mineralenbeleid. Ter realisatie van doelen uit de Nitraatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water zal de bemesting in de komende 5 tot 10 jaar verder teruggebracht dienen te worden. De milieugebruiksruimte wordt hiermee kleiner. Dit heeft gevolgen voor de plaatsingsruimte voor dierlijke mest. Als gevolg van met name de aanscherping van de fosfaatgebruiksnormen in de komende 5 tot 10 jaar zal de druk op het mineralenbeleid verder toenemen als er geen economisch haalbare (nieuwe) afzetkanalen worden gerealiseerd door het bedrijfsleven waarbij extra en substantiële hoeveelheden mineralen worden afgezet buiten de Nederlandse landbouw of naar de

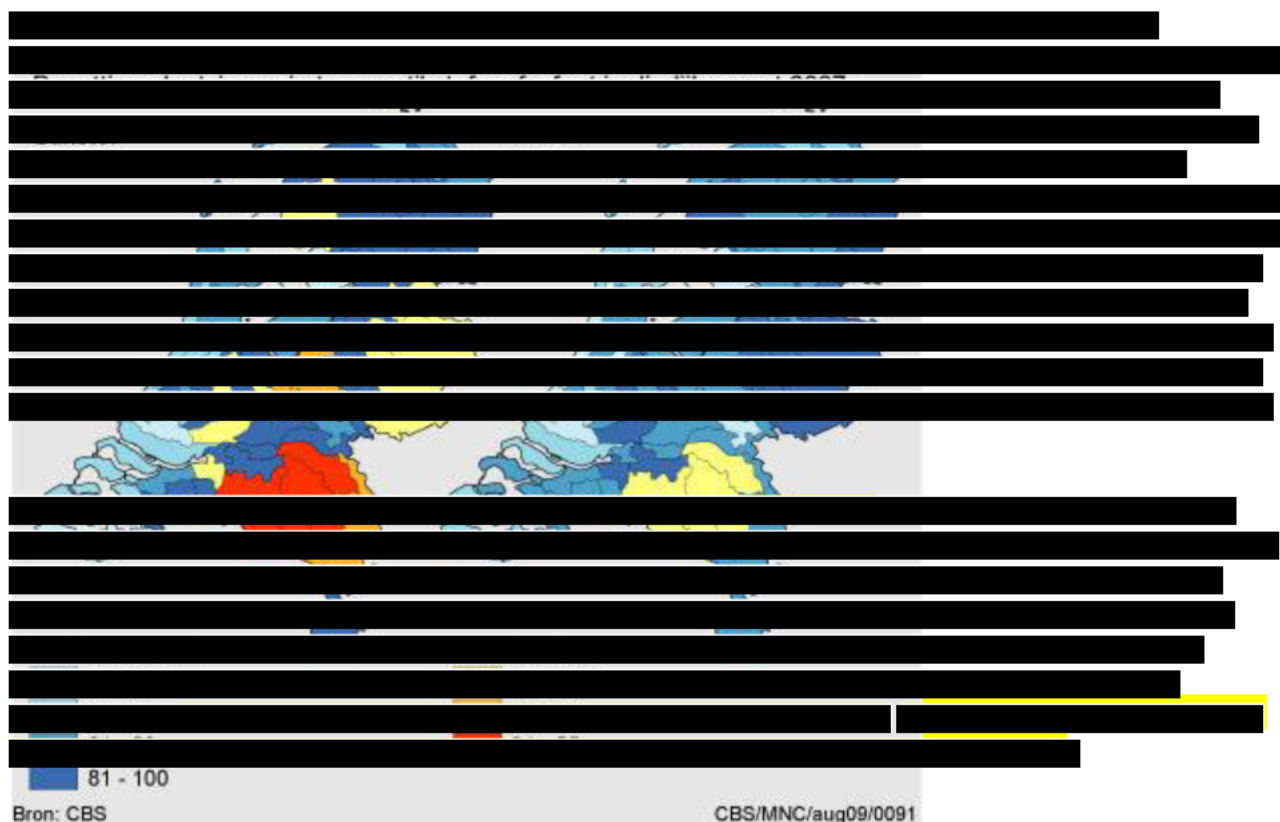

een overschot
 ratie: de totale
 t voor 34 tot
 t te worden.
 9 28 miljoen kg
 joen kg P₂O₅).
 en. Er is echter

cken zwaar op
 notsmarkt dan
 etprijzen

an

Figuur 1: Prijs afzet dierlijke mest voor de jaren 2005 t/m 2008 (bron: LEI-BIN) [nog aanvullen met 2009]

Figuur 2: Benutting van plaatsingsruimte voor stikstof en fosfaat in dierlijke mest in 2007 (bron: CBS)

Samenvattend:

- Bij gelijkblijvend mestproductie en dalende milieugebruiksruimte (strengere bemestingsnormen) groeit het overschot op de Nederlandse markt van 40 miljoen kilogram in 2009 (23% van de huidige nationale

fosfaatproductie in de veehouderij) naar 60 tot 65 miljoen kilogram fosfaat in 2020 (34 tot 37% van de huidige nationale fosfaatproductie in de veehouderij);

- De afzet buiten de Nederlandse landbouw bedroeg in 2009 circa 40 miljoen kilogram fosfaat;
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]

3.3 Ammoniak

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]									

[redacted]

[REDACTED]

■ Concludes

4. Dierenwelzijn en omvang veehouderij

[Redacted text block]

4.1 Ruimer leefoppervlak per dier

[Redacted text block]

- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

4.2 Gebruik van stro

[Redacted text block]

4.3 Buitenuitloop en weidegang

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]

[Redacted text block]

4.4 Conclusies:

- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]

[REDACTED]

5. Effecten van een krimp van de Nederlandse veestapel

5.1 Buitenlandse milieu- en ruimte-effecten

[Redacted text block]

[Redacted text block]

- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]

5.2 Economische effecten

In opdracht van het ministerie van VROM heeft het LEI een studie (quick scan) verricht naar de (sociaal)economische effecten van een krimp van de veehouderijsector⁹. De twee vragen die in deze studie aan de orde kwamen waren:

1. Welke productiebeperking moet gerealiseerd worden om tot een evenwicht op de mestmarkt te komen;
2. Welke stakeholders hebben economisch voordeel en welke hebben een economisch nadeel bij een krimp.

Onder evenwicht op de mestmarkt werd in deze studie verstaan een mestproductie waarbij alle rundvee- en alle varkensmest nationaal geplaatst kan worden. Voor pluimveemest zijn voldoende afzetkanalen beschikbaar (export, verbranding) zodat het voor deze sector niet noodzakelijk is om nationaal alle mest te kunnen plaatsen. Volgens LEI is er, op basis van de huidige inzichten, in de periode 2015-2020 geen afzetruimte voor 50 miljoen kilogram stikstof en 21 miljoen kilogram fosfaat uit rundvee- en varkensmest. LEI heeft twee scenario's onderzocht:

1. Krimpscenario A: Een proportionele krimp in verschillende diercategoriën waarbij de handel in fosfaatproductierechten tussen diercategoriën binnen een sector binnen dezelfde regio is toegestaan;
2. Krimpscenario B: Een productiebeperking door het instellen van een plafond voor de productie van N/P waarbij de handel in fosfaatproductierechten tussen diercategoriën binnen een sector binnen dezelfde regio is toegestaan.

In scenario A is een proportionele krimp van de veestapel van 19,5% noodzakelijk om evenwicht op de mestmarkt te krijgen. In scenario B gaat om een krimp van 12% in het aantal melk- en kalfkoeien, 30% in het aantal fokvarkens en 35% in het aantal vleesvarkens.

Het totale saldo uit de akkerbouw en veehouderij daalt in scenario A mogelijk met 15% ofwel € 725 miljoen en in scenario B mogelijk met 8% ofwel € 372 miljoen. De verschillen per sector zijn groot. Scenario A is vooral nadelig voor de melkveehouderij en de vleeskalverenhouderij omdat in dit scenario fosfaatquota niet verhandelbaar zijn tussen sectoren. Scenario B is vooral voor de vleesvarkenshouderij ongunstig gezien de relatief hoge prijs voor fosfaatquota. De akkerbouw loopt vooral inkomsten mis uit mestacceptatie waardoor het saldo in beide scenario met circa 4% ofwel € 60 miljoen daalt. In de studie is niet gekeken naar het effect van een krimp van de veestapel op mogelijke besparingen op milieu-investering op de thema's ammoniak, broeikasgassen en fijn stof.

In scenario A daalt het inkomen van een melkveebedrijf met gemiddeld € 12.800,- en in scenario B met € 5.300,-. In scenario A daalt het aantal arbeidsplaatsen in de keten en onder stakeholders met maximaal 39.000 (waarvan 7.000 in de primaire sector). De netto toegevoegde waarde daalt met maximaal € 2,3 miljard. In scenario B daalt het aantal arbeidsplaatsen met maximaal 32.000 (waarvan 5.000 in de primaire sector). De netto toegevoegde waarde daalt met maximaal € 1,9 miljard. In deze uitkomst is nog geen rekening gehouden met de inventiviteit van de toeleverende en verwerkende bedrijven, waar het gaat om het vinden van alternatieve activiteiten en grondstofleveranciers.

5.3 Conclusies

⁹ LEI, *Economische gevolgen van een krimp van de veestapel; Quick scan naar winnaars en verliezers*, LEI-rapport 2010-010, maart 2010.

6. Legitimering beperking omvang veehouderij

6.1 Historie dierrechtenstelsel

Het dierrechtenstelsel dat momenteel in de Meststoffenwet is opgenomen, is stapsgewijs geïntroduceerd.

De eerste stap bestond uit de Interimwet beperking varkens- en pluimveehouderijen van 1985. Met die wet werden voor het eerst beperkingen gesteld aan de productie van mest. In de memorie van toelichting¹⁰ werd de reden daarvoor aangegeven: *Indien niet tot de voorgestelde maatregelen wordt gekomen zal de omvang van de mestproblematiek, welke inmiddels reeds onaanvaardbare vormen heeft aangenomen, nog verder toenemen. Genoemd kunnen worden ophoging van mineralen en zware metalen in de bodem en verontreiniging van het grondwater (p.8).* Primair een mineralen- en zware metalenprobleem dus. Met de introductie van de nieuwe Meststoffenwet in 1987 werd de regeling van mestproductierechten, door middel van een (tweede) nota van wijziging¹¹, overgeheveld naar die wet.

¹⁰ Kamerstukken II 1984/85, 18 695, nr. 3.

¹¹ Kamerstukken II 1985/86, 18 271, nr. 11.

¹² Kamerstukken II 1996/97, 25 448, nr. 1.

¹³ Kamerstukken II 1997/98, 25 746, nr. 3.

¹⁴ Kamerstukken II 1998/99, 26 473, nr. 3.

¹⁵ Staatsblad 2005, nr. 480.

■ bijlage 1: Economisch belang veehouder

[REDACTED]
 [REDACTED]
 [REDACTED]

[REDACTED]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

- 1 [REDACTED]
2 [REDACTED]
3 [REDACTED]
4 [REDACTED]
5 [REDACTED]
6 [REDACTED]
7 [REDACTED]

██████████

-
Group	Strongly agree	Somewhat agree	Disagree/Strongly disagree
All respondents	82%	18%	0%
U.S.-born respondents	60%	20%	20%
Foreign-born respondents	85%	15%	0%
U.S.-born respondents who are U.S. citizens	80%	20%	0%

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Technisch Overleg Fosfaatrechten
Datum: vrijdag 8 maart 2019 11:53:10
Bijlagen: [Reactie EZ op vragen NMV.docx](#)
[conceptverslag overleg 7 september 2015.docx](#)
[Inbreng Netwerk GRONDig.docx](#)

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 11 september 2015 13:09

Aan: [REDACTED]
 [REDACTED]
 [REDACTED]
CC: [REDACTED]

Onderwerp: Technisch Overleg Fosfaatrechten

Dames, heren,

Op basis van ieders beschikbaarheid is er een voorkeur voor structureel overleg op de donderdag, startend op 24 september van 10:00 tot 12:30 uur. Ik hoop dat diegene die de donderdag niet als voorkeur hadden opgegeven hun agenda toch vrij kunnen maken. Voor het overleg van de 24^e wordt nog druk gezocht naar een zaal, waaronder in Utrecht. Ik verwacht hier begin volgende week uitsluitsel over te kunnen geven. Voor het daaropvolgende overleg van donderdag 8 oktober van 10:00 tot 12:30 uur is er al wel een zaal gereserveerd: zaal Biesbosch (vergaderzaal 16) bij het ministerie van EZ.

Het aparte overleg over de Kringloopwijzer zullen we helaas door moeten schuiven. Op alle drie de voorgestelde data kunnen te weinig mensen aanwezig zijn. Ik zal komende maandag opnieuw een datumbrief uit doen.

Bijgevoegd vindt u volgens afspraak nog de volgende stukken:

- Conceptverslag van het overleg van 7 september jl.
- Inbreng Netwerk Grondig (ter vergadering reeds uitgedeeld).
- Antwoorden op de vragen van de NMV.

Alvast een goed weekend gewenst.

Groet,

[REDACTED]
 senior beleidsmedewerker programma mest

 Ministerie van Economische Zaken
 Directoraat-Generaal Agro & Natuur
 Directie Plantaardige Agroketens en
 Voedselkwaliteit

[REDACTED] [@minez.nl](mailto:[REDACTED]@minez.nl)

[REDACTED]
 aanwezig: ma, di, do en vr

afwezig: wo

Technisch overleg fosfaatrechten melkveehouderij

Concept-verslag vergadering 7 september 2015

Aanwezigen: [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (LTO), [REDACTED]
[REDACTED] (NZO), [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

Namens EZ: [REDACTED] (vz), [REDACTED] (verslag)

Agenda

Opening

Voorzitter heet iedereen welkom. [REDACTED]

Vz. licht doel en werkwijze van dit overleg toe. Het is uitdrukkelijk een technisch overleg dat geacht wordt uitwerking te geven aan (opties voor invulling van) het stelsel van fosfaatrechten als aangekondigd in de brief van Staatssecretaris Dijksma aan de Tweede Kamer van 2 juli jl. Besluitvorming inclusief discussie over de kaders voor dit technisch overleg zal plaatsvinden in Bestuurlijk Overleg met de staatssecretaris van EZ (de Regiegroep).

1. Vaststellen agenda

Toevoegen:

- Spelregels overleg (onder mededelingen)
- Toevoegen punt overdracht/verhandelbaarheid fosfaatrechten (na punt 5d)

2. Mededelingen

- Data, precieze inhoud en stukken van het technisch overleg zijn vertrouwelijk om een open en vruchtbare discussie in het technisch overleg mogelijk te maken. Alle aanwezigen zijn het hier mee eens.

3. Kader stelsel van fosfaatrechten

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

4. Onderdelen stelsel

a. *Initiële verdeling fosfaatrechten*

De leden van het technische overleg hebben enkele vragen/ opmerkingen:

- o [REDACTED] I&R i.r.t. de datum van 2 juli. Er kan immers nog tot drie dagen later nog aangemeld worden. EZ zal bij RVO.nl checken of ongewone activiteit rond die periode zichtbaar is in het systeem. (**actie EZ**).
EZ zal ook nagaan of er gewerkt zou kunnen worden met een gemiddelde over een langere periode [REDACTED]. (**actie EZ**)
- [REDACTED] Voor het bepalen van melkproductieniveau wordt 2014 als leidraad genomen. De forfaitaire excretietabel is als bijlage opgenomen in de Uitvoeringsregeling meststoffenwet en wordt opgesteld op basis van advies door de Commissie Deskundigen Meststoffenwet en regelmatig geactualiseerd. De meest recente actualisatie dateert van 1 januari 2015.
- Bedrijven die gestopt zijn in referentiejaar 2014 of tussen referentiejaar en peildatum (2/7) zijn gestopt en dienen geen rechten te krijgen. De vz. geeft aan dat rechten zullen worden toegekend aan bedrijven met melkvee. Op het moment dat er geen sprake meer is van een bedrijf of als er geen melkvee werd gehouden, dan worden geen rechten toegekend.

b. Grondgebondenheid

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED] Zowel het toedelen, afkomen als verhandelen dient eerlijk/redelijk, billijk en juridisch verantwoord te gebeuren. Telkens met het beleidsdoel voor ogen houdende.

In deze context wordt er op gewezen dat er ook constructies zijn waarbij de melkveehouder een deel van zijn voer van naburige boeren betreft en dus bijdraagt aan regionale kringlopen, maar de grond niet in eigen gebruik heeft. Hoe ga je daar dan mee om?

EZ licht toe dat zeker bij de toedeling van fosfaatrechten, niet zomaar afgeweken kan worden van de lijn om bedrijven fosfaatrechten toe te kennen op basis van de feitelijke situatie op het bedrijf in het referentiejaar omdat dit anders tot juridische problemen leidt. [REDACTED]

[REDACTED] maar cruciaal hierbij is dat het juridisch handelen van de overheid duidelijk bijdraagt aan gestelde doelen; indien beleidsdoel enkel is om nitraatproblematiek in het algemeen en fosfaatproductie limiteren in het bijzonder na te streven, dan is dat relevant voor de juridische inrichting van het stelsel. [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] LTO

geeft aan dat uit een inventarisatie blijkt dat er nog voor circa 4 miljoen kilogram fosfaat aan 'latente' productieruimte zit bij bedrijven die meer dan grondgebonden zijn.

EZ zal de juridische consequenties van grondgebondenheid in relatie tot toedeling, verhandeling en afoming in beeld brengen. Sectorpartijen geven (on)mogelijkheden van stelsel aan incl nadere uitwerking vanuit hun perspectief (**actie EZ, allen**). Afsproken wordt ook dat twee sporen nader uitgewerkt worden: Spoor A conform de beleidsbrief van 2 juli jl. en spoor B grondgebonden rechten (gebaseerd op grond) en niet-grondgebonden rechten (gebaseerd op overschot). EZ zal voor de volgende keer een beschrijving opstellen. (**Actie EZ**)

Enkele organisaties merken op dat naarmate het fosfaatrechtenstelsel zaken regelt die ook geheel of gedeeltelijk grondgebondenheid betreffen de AMvB/Wet grondgebonden groei minder nodig is.

c. Knelgevallenregeling

De leden van het technische overleg hebben enkele vragen/ opmerkingen:

EZ geeft aan dat ook hier het kader van de brief leidend is: een knelgevallenregeling om ondernemers te compenseren die onevenredig benadeeld worden door de toepassing van het referentiejaar en de peildatum. [REDACTED]

[REDACTED] Uitgaande van grondslag van de wet - te weten toekenning van fosfaatrechten op basis van de forfaitaire fosfaatproductie - maakt dat beroepen op lege stallen of grond met plaatsingsruimte formeel geen grondslag zijn. Indien het risico op schade-afkoop groot is door deze houding zal het juridisch advies zijn om dat vooraf te regelen.

Iedereen is het er over eens dat overmacht een knelgeval is. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] Een individuele beoordeling lijkt op zijn plaats.

In de praktijk leven veel wensen tot knelgevallen. Het toekennen van fosfaatrechten van knelgevallen kan leiden tot hogere afomingspercentages. LTO geeft aan dat een voorzichtige schatting laat zien dat er nog zo'n 25% groei mogelijk zou zijn op basis van beschikbare stalruimte.

NZO geeft aan dat het wenselijk is de groeiers (die boven het gemiddelde 2014) meer te korten dan niet-groeiers.

LTO geeft aan dat zij nog met een inventarisatie komen (**actie LTO**). Het gaat met name om bedrijven die hebben geïnvesteerd in stallen en/of fosfaatplaatsingsruimte op grond hebben en door invoering van het fosfaatrechtenstelsel in financiële problemen komen.

[REDACTED]

[REDACTED]

Alle partijen worden verzocht ook op dit onderdeel een expliciete standpuntbepaling te beschrijven (**actie allen**).

d. Afoming

Bij alle partijen ontbreekt inzicht in impact van afomingsmodellen: groei van fosfaatproductie, groei fosfaatoverschot en generiek. Deze modellen worden uitgewerkt. <> EZ en sectorpartijen werken uit.

[REDACTED]

[REDACTED]

NZO meent dat het uitgangspunt moet zijn dat individuele bedrijven niet onder hun eigen fosfaatproductieniveau van 2014 mogen zakken.

LTO/[REDACTED] geven aan dat voorkeur is af te romen in de tijd zolang het totale fosfaatplafond niet

wordt overschreden.

EZ meldt dat dezelfde spelregels gelden als bij toekennen te weten: rechtsgelijkheid. Afroemen moet het beleidsdoel dienen. Maw indien je één groep meer afroemt dan andere dan moet dat bijdrage aan de realisatie van het beleidsdoel.

e. Verhandelbaarheid

Agendapunt ingebracht door NZO. NZO stelt voor om fosfaatrechten te laten verhandelen via beurssystematiek van Duitsland voor melkquota of ledenobligaties van Friesland Campina. Deze systematiek middelt de hoogste en laagste prijzen uit en voorkomt dat hoogste bieder alle rechten krijgt en het voorkomt speculatie. Geld voor fosfaatrechten zorgt voor geld uitstroom uit sector. Financiering is wel ingewikkeld als de prijs van te voren niet bekend is.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] LTC [REDACTED] menen

dat er ook rechten beschikbaar moeten komen om ontwikkeling mogelijk te maken. Zij denken dat dit bij een bank problemen zal opleveren; je zou op zijn minst iets moeten regelen voor de instroom van rechten, bijvoorbeeld door stoppers te dwingen hun rechten in te leveren.

Voorkomen moet worden dat niet-benutte rechten niet beschikbaar komen voor bedrijven die willen uitbreiden.

Verhandelbaarheid en toedeling bij overheid/ overheden neerleggen leidt al gauw tot 'willekeur'.

Deze rol bij onafhankelijk partij neerleggen is dan ook gewenster. Of EZ dit gewenst acht moet intern besproken worden. **(actie EZ)** [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] NZO vindt dit in principe wel een sympathiek idee, maar vraagt zich ook af hoe dit te zien in context van eerdere discussie over toevoegen van extra beleidsdoelen aan het fosfaatrechtensysteem.

Afgesproken wordt dat sectorpartijen elk eisen/voorwaarden formuleert aangaande de inrichting, en het beheer van een herverdelings-/verhandelingssystematiek. **(actie: allen)**

f. Concentratiegebieden

[REDACTED]

g. KringloopWijzer

[REDACTED]

6. Vervolgafspraken

- Tijdsplan wet is nog niet beklonken, maar haast is geboden aangezien er veel onzekerheid bestaat in de sector.
- EZ wordt gevraagd om inschatting van consequenties t.a.v. overschrijden van voorwaarden van Nitraatrichtlijn en derogatie. [REDACTED]
- [REDACTED]

7. Sluiting

Actiepunten

nr	Wat	wie	Uiterlijk klaar
1			
2			
5	bij RVO.nl checken of ongewone activiteit rond die periode zichtbaar is in het systeem.	EZ	Zsm
6	Nagaan of er gewerkt zou kunnen worden met een gemiddelde over een langere periode om al te grote creativiteit tegen te gaan.	EZ	Zsm
7	Beschrijven spoor A en spoor B	EZ	volgend overleg
8	EZ zal de juridische consequenties in beeld brengen van onderbrengen grondgebondenheid in stelsel (toedeling, herverdeling/verhandeling, afoming).	EZ,	Volgend overleg
9	Inventarisatie knelgevallen	LTO	zsm
10	Beschrijven standpuntbepaling knelgevallen	Allen	
11	Standpuntbepaling aangaande herverdelingssystematiek	EZ	Zsm
12	deelnemers geven nadere uitwerking vanuit hun perspectief aan (de verschillende onderdelen van) het stelsel	allen	Volgend overleg
13			
14	Plannen vergaderingen technisch overleg	EZ	zsm

1. [REDACTED]

2. [REDACTED]

3. [REDACTED]

4. [REDACTED]

5. [REDACTED]

6. [REDACTED]

7. [REDACTED]

8. [REDACTED]

9. [REDACTED]

10. [REDACTED]

11. [REDACTED]

12. [REDACTED]

13. [REDACTED]

14. [REDACTED]

15. [REDACTED]

16. [REDACTED]

17. [REDACTED]

18. [REDACTED]

19. [REDACTED]

20. [REDACTED]

21. [REDACTED]

22. [REDACTED]

23. [REDACTED]

24. [REDACTED]

25. [REDACTED]

26. [REDACTED]

27. [REDACTED]

28. [REDACTED]

29. [REDACTED]

30. [REDACTED]

31. [REDACTED]

32. [REDACTED]

33. [REDACTED]

34. [REDACTED]

35. [REDACTED]

36. [REDACTED]

37. [REDACTED]

38. [REDACTED]

39. [REDACTED]

40. [REDACTED]

41. [REDACTED]

42. [REDACTED]

43. [REDACTED]

44. [REDACTED]

45. [REDACTED]

46. [REDACTED]

47. [REDACTED]

48. [REDACTED]

49. [REDACTED]

50. [REDACTED]

51. [REDACTED]

52. [REDACTED]

53. [REDACTED]

54. [REDACTED]

55. [REDACTED]

56. [REDACTED]

57. [REDACTED]

58. [REDACTED]

59. [REDACTED]

60. [REDACTED]

61. [REDACTED]

62. [REDACTED]

63. [REDACTED]

64. [REDACTED]

65. [REDACTED]

66. [REDACTED]

67. [REDACTED]

68. [REDACTED]

69. [REDACTED]

70. [REDACTED]

71. [REDACTED]

72. [REDACTED]

73. [REDACTED]

74. [REDACTED]

75. [REDACTED]

76. [REDACTED]

77. [REDACTED]

78. [REDACTED]

79. [REDACTED]

80. [REDACTED]

81. [REDACTED]

82. [REDACTED]

83. [REDACTED]

84. [REDACTED]

85. [REDACTED]

86. [REDACTED]

87. [REDACTED]

88. [REDACTED]

89. [REDACTED]

90. [REDACTED]

91. [REDACTED]

92. [REDACTED]

93. [REDACTED]

94. [REDACTED]

95. [REDACTED]

96. [REDACTED]

97. [REDACTED]

98. [REDACTED]

99. [REDACTED]

100. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] [lto.nl](#)

LinkedIn in

Twitter [REDACTED]

Van: [REDACTED]

Verzonden: maandag 14 september 2015 18:48

Aan: [REDACTED]

Krijg een melding dat onderstaande mail niet bij jou is afgeleverd. Daarom een tweede poging.
Groet,
[REDACTED]

Van: [REDACTED]

Verzonden: maandag 14 september 2015 18:44

Aan: [REDACTED]

Onderwerp: Technisch Overleg Fosfaatrechten

Allen,
[REDACTED]

Ik wil iedereen verzoeken eventuele stukken uiterlijk maandag 21 september bij mij en [REDACTED] aan te leveren. Wij zullen uiterlijk dinsdag 22 september de agenda + bijbehorende vergaderstukken rondsturen.

Bijgevoegd vinden jullie de schriftelijke vragen die de Tweede Kamer vandaag aan de staatssecretaris van EZ heeft gesteld over het aangekondigde stelsel van fosfaatrechten. Gezien het zeer grote aantal vragen en de korte beantwoordingstermijn (interne beantwoording uiterlijk woensdag 23 september, beantwoording aan de Tweede Kamer uiterlijk 1 oktober 17:00 uur) moet ik een voorbehoud maken op de door EZ toegezegde bijdrage voor het aankomend overleg. Wij gaan onze uiterste best doen, maar u zult allen begrijpen dat beantwoording van vragen uit het Parlement op dit moment de hoogste prioriteit heeft.

Groet,
[REDACTED]

senior beleidsmedewerker programma mest

Ministerie van Economische Zaken
Directoraat-Generaal Agro & Natuur
Directie Plantaardige Agroketens en
Voedselkwaliteit

[REDACTED] [@minez.nl](mailto:[REDACTED]@minez.nl)

[REDACTED]
aanwezig: ma, di, do en vr

afwezig: wo

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Knelgevallen

Sinds de aankondiging van het stelsel van fosfaatrechten zijn er bij de informatiecentra van ■■■■, LTONoord en ZLTO veel mogelijke knelgevallen aangedragen door leden. Samen met ■■■■ wordt bekeken of er een meldpunt en evt. format voor vastlegging kan worden gerealiseerd. De volgende hoofdcategorieën halen we uit de inbreng van leden:

- Categorie 1: Bedrijven in een overmachtsituatie in referentiejaar en/of op peildatum wegens
 - o ziekte bij vee (IBR, BVD, Salmonella)
 - o persoonlijk leed (overlijden partner/kind, ziekte (Parkinson, hernia, anders)
 - o overheidsingrijpen (onteigening)
 - o calamiteiten (oa muizenschade, brand).
- Categorie 2: Bedrijven die net voor of na 1 april 2015 gestart zijn als melkveebedrijf
 - o Na lange aanloop begonnen met een paar koeien
 - o Van andere diercategorie overgestapt naar melkvee
 - o Teruggekomen uit buitenland
- Categorie 3: Bedrijven met onbenutte ruimte voor fosfaatproductie, onderscheiden in:
 - In reeds opgeleverde of ingebruikgenomen stal(len)
 - o Innovatieve stalsystemen of nageschakelde technieken
 - o Maatlat-stal
 - In stallen die zich in verschillende stadia van bouw bevinden
 - Plaatsingsruimte > Fosfaatproductie referentiejaar/peildatum
 - o Veel latente ruimte door aankoop grond
 - o Extensief en zonder derogatie
- Categorie 4: Bedrijven met aangegane verplichtingen/vegunningen:
 - In vergunde stal(len), incl. financiële verplichtingen (NB, Wabo, Omg.verg., melding)
 - In vergunde stal(len), nog geen financiële verplichtingen (lange procedures, oa beschermde dorpsgezicht, monumentaal pand)
 - Overeenkomst aangegaan met de aannemer
 - Ammoniakrechten gekocht vóór 1 juli
 - Problematische overname / problemen met jongveeopfokker
 - Bedrijfsverplaatsingen
 - Omschakeling naar biologisch
 - Bedrijf bijgekocht
 - o Alleen stal gekocht
 - o Stal en land gekocht
 - o Stal, land en geïnvesteerd in weidegang (huiskavel)
 - Financiering net rond
 - Geïnvesteerd in mestverwerking
 - Bezig met innovatieve bedrijfssystemen/technieken

Uitwerking per categorie incl. berekening omvang van benodigde fosfaatrechten vindt thans plaats.

Inschatting stalruimte/ gefinancierde ruimte wordt door Rabobank NL nader uitgewerkt.

Latente ruimte op grond: verhouding grond en fosfaatproductie:

	<= 90%			>90% t/m 100%			>100% t/m 110%		
	P2O5 overschot			P2O5 overschot			P2O5 overschot		
	kg P2O5	aantal bedrijven	%	kg P2O5	aantal bedr jven	%	kg P2O5	aantal bedrijven	%
Groningen	-361690	243	28,0%	-34722	142	16,4%	35628	131	15,1%
Friesland	-989595	792	30,3%	-139220	506	19,4%	136090	479	18,3%
Drenthe	-355068	259	26,1%	-35008	132	13,3%	44345	156	15,7%
Overijssel	-374997	417	14,5%	-57748	307	10,7%	73592	338	11,8%
Flevoland	-18191	13	6,3%	-2264	10	4,9%	2098	11	5,3%
Gelderland	-581077	509	20,0%	-45636	238	9,3%	66895	309	12,1%
Utrecht	-234157	255	24,7%	-23297	130	12,6%	28378	150	14,5%
N-Holland	-450087	351	38,1%	-35341	157	17,0%	32456	130	14,1%
Z-Holland	-311913	299	25,9%	-41752	211	18,3%	38456	190	16,4%
Zeeland	-34933	33	19,1%	-2142	10	5,8%	3034	16	9,2%
N-Brabant	-112662	120	5,7%	-12462	69	3,3%	19330	98	4,7%
Limburg	-77582	68	14,9%	-7036	34	7,5%	5441	27	5,9%
Totaal	-3901952	3359	21,1%	-436628	1946	12,2%	485745	2035	12,8%

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Projectgroep KMV vergadering 8 februari 2011
Datum: vrijdag 8 maart 2019 12:02:30
Bijlagen: [bijlage 3 Visie_2025 concept.docx](#)
[Bijlage 5 Kort verslag bespreking Vion definitief.doc](#)
Gevoeligheid: Vertrouwelijk

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 7 februari 2011 17:07
Aan: [REDACTED] @minez nl>; [REDACTED] @minez nl>; [REDACTED] @rvo nl>; [REDACTED] @minez.nl>; [REDACTED] @minvrom.nl>; [REDACTED] @minvrom.nl>; [REDACTED] @nvwa nl>; [REDACTED] @minez nl>; [REDACTED] @minez.nl>; [REDACTED] @minez.nl>
CC: [REDACTED] @nvwa nl>; [REDACTED] @minvenw nl' [REDACTED] @minvenw nl>

Onderwerp: RE: Projectgroep KMV vergadering 8 februari 2011

Gevoeligheid: Vertrouwelijk

Bij deze bijlage 3 en een niet aangekondigde bijlage, namelijk het verslag van het gesprek met [REDACTED]

Bijlage 3 bevat de opmerkingen van de Stuurgroep bij de visie. Tevens opmerkingen vanuit het cluster mest van AKV. [REDACTED] heeft tekstvoorstellen gedaan waarvan een deel is geaccepteerd, een deel verworpen en een deel nog in de tekst staan ten behoeve van de discussie morgen.

Groet,

[REDACTED]

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 4 februari 2011 17:16
Aan: [REDACTED] @minvrom nl'; [REDACTED] minvenw nl'

Onderwerp: RE: Projectgroep KMV vergadering 8 februari 2011

Urgentie: Hoog

Gevoeligheid: Vertrouwelijk

Collega's,

Hierbij agenda en stukken voor de vergadering van de projectgroep 'Kabinetvisie Mest- en Volumebeleid' (KMV) van dinsdag 8/2. Bijlage 3 volgt maandag, waarschijnlijk pas in tweede helft van de middag. Is laat, maar toch het dringende verzoek om die bijlage ook voor de vergadering te lezen, zodat opmerkingen en aanvullingen besproken kunnen worden in de vergadering.

Groet,

[REDACTED]

coördinator cluster Mest en Milieu,

Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Directie Agroketens en Visserij (AKV), Postbus

20401

2500 EK Den Haag

tel. 070- [REDACTED] / 06- [REDACTED] (mobiel) fax. 070-3 [REDACTED]

Email: [REDACTED] <[mailto:\[REDACTED\]@minlnv.nl](mailto:[REDACTED]@minlnv.nl)>

De informatie verzonden met dit e-mail bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Gebruik van deze informatie door anderen dan de geadresseerde is verboden. Openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden is niet toegestaan. Ondergetekende staat niet in voor de juiste en volledige overbrenging van de inhoud van een verzonden e-mail, noch voor tijdige ontvangst daarvan.

Visie integraal mestbeleid 2025 - concept

Commentaar stuurgroep

- a. *Opzet visie: stemt de stuurgroep in met deze opzet?*
- Ja, maar er moet uitdrukkelijk zichtbaar worden gemaakt wat de veronderstelde autonome ontwikkelingen zijn en wat het eigenlijke overheidsstreven.
- b. *Streefbeeld 2025: liggen de genoemde elementen voor de gewenste situatie voor 2025 voldoende in lijn van regeerakkoord/ uitspraken bewindslieden? Missen aandachtspunten voor 2025 waarover de visie uitspraken zou moeten doen? Welke?*
- Opmerkingen stuurgroep:

Opmerkingen stuurgroep:

- [REDACTED]
 - [REDACTED]
 - Is hier geredeneerd vanuit het streven naar een zo groot mogelijke veestapel? Wees helder over een eventueel plafond (aan aantallen dieren/emissies)
 - [REDACTED]
 - [REDACTED]
 - [REDACTED]
 - [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- Wat houdt systeemverantwoordelijkheid in? Geef daar invulling aan.

- c 2011 (p 3-4): Is de beschrijving van de situatie voor 2011 accuraat; worden alle relevante elementen benoemd en voldoende beschreven? Kunnen elementen weg?

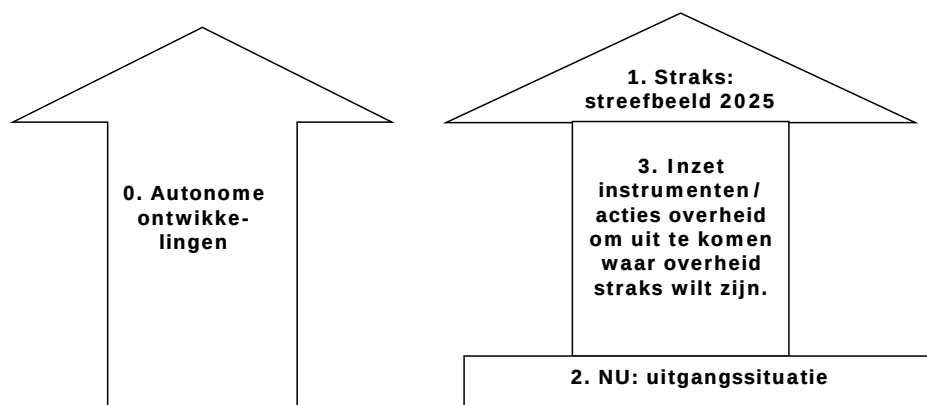
Kort nog gesproken over acties/maatregelen om streefbeeld 2025 te realiseren

- Denk na over wat je bij de sector kunt laten: ketenaanpak; ketenverantwoordelijkheid; ontwikkelingen in het private domein als het gaat om eisen aan (kwaliteit) producten; financiering Rabobank: wat betekent dat voor inzet overheid? / Maatschappelijk verantwoord ondernemen. / Analyse: wat gebeurt er (naar verwachting) van zelf; waarom, waarom niet?

Commentaar cluster mest AKV

- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- Beschrijf het ongenoegen dat leeft (maatschappij, sector, politiek). Dat vormt mede de aanleiding voor de vraag om een visie [REDACTED]
- Maak expliciet welke verdeling van verantwoordelijkheden dit Kabinet voor ogen heeft (bijvoorbeeld borging in de keten is verantwoordelijkheid sector; overheid produceert en vervoert geen mest).
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]

Opzet

[Redacted content]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

2) [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Bijlage 3 (08-02-2011)

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Bijlage 3 (08-02-2011)

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Bijlage 3 (08-02-2011)

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Met opmaak: Onderstrepen

Bijlage 3 (08-02-2011)

[REDACTED]

[REDACTED]

Met opmerkingen [j1]: Hier nog resultaten van notitie [REDACTED] verwerken

[REDACTED]

[REDACTED]

Met opmerkingen [j2]: [REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED]

Bijlage 3 (08-02-2011)

[REDACTED]

[REDACTED]

Bijlage 3 (08-02-2011)

Bijlage 1.

Uit: toekomstvisie duurzame veehouderij, Tweede Kamer, 2007–2008, 28 973, nr 18
Uitdagingen voor de veehouderij

Allereerst de internationalisering van de voedselketen en het wereldvoedselvraagstuk
De wereld verstedelijkt snel. Daardoor neemt zowel de fysieke als de psychologische afstand tussen voedselproductie en consumptie toe. Daarnaast leidt de mondiale bevolkingsgroei en de toenemende welvaart in landen als China en India tot een grotere vraag naar vlees en zuivelproducten. De druk op het mondiale ecosysteem neemt daarmee toe. Bovendien neemt de vraag naar energiegewassen toe.

Zelfvoorziening

per land is hierbij geen oplossing. Dat is niet de manier waarop je de groeiende urbane bevolking van een verantwoord en gezond voedselpakket voorziet. Ook ontnemen je boeren uit ontwikkelingslanden daarmee de mogelijkheid hun inkomen te verbeteren door te exporteren. De ontwikkeling gaat dan ook terecht een andere kant op: vrije wereldmarkt en afbouw van Europese bescherming. De Nederlandse veehouderij ontkomt, kortom, niet aan internationale concurrentie, evenmin aan de noodzaak van duurzaam produceren.

Daarmee samen hangen de mondiale uitdagingen van energie en klimaat. De veehouderij zal toe moeten naar klimaat-energie-neutrale ketens. De emissie van CO₂, methaan, lachgas en andere broeikasgassen moet worden beperkt. Ook kan de veehouderij een bijdrage leveren aan de productie van duurzame energie. Die uitdagingen gelden niet alleen vanuit milieuopectiek, maar ook vanuit de wetenschap dat de schaarse aan fossiele brandstoffen tot grote politieke onrust in de wereld kan leiden.

Een derde uitdaging is de trend van kwantiteit naar kwaliteit. In onze Noordwest-Europese samenleving zijn mensen steeds meer op zoek naar kwaliteit van leven. Niet alleen neemt daarmee de vraag naar gezond en gemakkelijk voedsel van hoge kwaliteit toe, maar ook de behoefte aan beleving van natuur en recreatie. Bovendien verandert de maatschappelijke opvatting over de vraag hoe dieren gehouden zouden moeten worden. De aandacht voor dierenwelzijn is dan ook geen hype, maar onderdeel van een bredere ontwikkeling in de maatschappij, en een nieuwe kijk op duurzaamheid. De veehouderij zal moeten voldoen aan de groeiende vraag naar kwaliteit en beleving van voedsel en voedselproductie. Tegelijkertijd zal de consument zijn verantwoordelijkheid moeten nemen en moeten beseffen dat kwaliteit een prijs heeft. Zichtbaarheid, transparantie en verbinding zijn hierbij de kernwoorden.

Tenslotte zijn er in Europa demografische ontwikkelingen, zoals vergrijzing, bevolkingsafname, multiculturalisering en verstedelijking van het platteland die nieuwe eisen zullen stellen aan producten en de wijze van productie door de veehouderij. Bovendien zal het marktperspectief van de veehouderij veranderen. Innovatie, diversiteit en kwaliteit zijn daarbij kernwoorden.

Deze nieuwe uitdagingen maken, enerzijds, dat de veehouderij van de 21^e eeuw, net als iedere andere gezonde economische sector, niet kan ontkomen aan de dynamiek van de vrije markt. Anderzijds zal verduurzaming in de veehouderij in goede samenwerking tussen sector, samenleving en overheid moeten plaatsvinden, ook op internationaal niveau. We staan daarbij voor enkele belangrijke vraagstukken. Een hoog niveau van dierenwelzijn is bijvoorbeeld een maatschappelijke waarde met eigen principes, maar die waarde kan botsen met andere belangrijke waarden, zoals goede arbeidsomstandigheden en bescherming van het milieu. Ook kan de Nederlandse veehouderij zich uit de markt prijzen. Hoe promoten we dan het dierenwelzijn, en voor welke dieren zetten we ons in, ook de buitenlandse? Schaalvergroting is een andere uitdaging: het is onvermijdelijk vanwege internationale concurrentie, het maakt investeren in milieu en dierenwelzijn gemakkelijker. Tegelijkertijd zijn de landschappelijke inpassing en de aandacht voor het individuele dier belangrijke elementen. Wat is mijn antwoord op deze uitdagingen?

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Reactie conceptrapport
Datum: vrijdag 8 maart 2019 12:05:13
Bijlagen: [2010-03-03 Concept Eindrapport Veehouderij Milieugebruiksruimte_Wordversie \[REDACTED\].doc](#)
Prioriteit: Hoog

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 10 maart 2010 14:16
Aan: [REDACTED] l@capgemini.com' <[REDACTED]@capgemini.com>
CC: [REDACTED] @minez.nl>; [REDACTED] @minez nl>; [REDACTED] @minvrom nl>

Onderwerp: Reactie conceptrapport
Urgentie: Hoog

[REDACTED]

Hierbij, in navolging op eerdere reactie per mail van 3 maart 2010, uitvoerige reactie van [REDACTED] en mijzelf.

Je zal zien dat [REDACTED] en ik veel vragen, opmerkingen en verzoeken tot verheldering hebben. Laat me a.u.b. zo speedig mogelijk weten of het aanpassen van het rapport op basis van de reacties tot vertragingen gaat leiden.

Succes en groet,

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW:
Datum: vrijdag 8 maart 2019 12:04:10
Bijlagen: [LEI_2006_Europees zuivelbeleid.pdf](#)

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 16 juni 2010 08:36
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: RE:
 Komt uit bijgevoegd LEI-rapport.
 Groet,
 [REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: dinsdag 15 juni 2010 18:02
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: RE:

[REDACTED]
 - melkvee: in interne nota's heb ik getal van 20% meer melkvee gezien. [REDACTED], zie jouw notities; weet jij meer?
 - [REDACTED]

Van: [REDACTED] [@wur.nl](#)
Verzonden: di 15-6-2010 13:34
Aan: [REDACTED]
Onderwerp:

Hoi [REDACTED]
 Ik ben het commentaar aan het verwerken, onder ander van jou. Een opmerking kan ik niet plaatsen. Jij hebt studies gezien waarin de melkveestapel wel met 20% stijgt! Ik ken deze studie niet. Effect van derogatie zal ik meenemen: minder melkvee én minder varkens.

[REDACTED]

Gaarne een reactie zodat ik het kan afronden.
 groet,
 [REDACTED]

Head of section Chain Performance
 LEI part of Wageningen UR
 P.O. Box 29703 NL-2502 LS The Hague The Netherlands
 Alexanderveld 5, NL-2585 DB The Hague, The Netherlands
 Phone: +31 [REDACTED]
 E-mail: [REDACTED] [@wur.nl](#)
www.lei.wur.nl

LEI is registered with the Netherlands Chamber of Commerce (KvK) under number 09098104.
 The content of all e-mails of Wageningen UR (including any attachments) is confidential and may be legally privileged. Unauthorised use, dissemination or publishing (in whole or in part) of it by third parties is strictly prohibited. If you received the message by mistake, please notify the sender immediately and then delete it (including any attachments) from your system.
 The e-mail message does not create any contractual obligations. Solely authorised officers shall operate as contracting agents.

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: 2 Notities over stelsel van fosfaatrechten
Datum: vrijdag 8 maart 2019 11:54:41
Bijlagen: [Doelmatigheid van stapeling van productiebeperkende maatregelen in de melkveehouderij.docx](#)
[Beslispunten uitwerking stelsel fosfaatrechten.docx](#)
[Brief 2 juli 2015 \(Kamerstuk-33979-98\).pdf](#)

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 2 september 2015 14:41
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: FW: 2 Notities over stelsel van fosfaatrechten

Deze notities worden morgen bij de stas besproken.
[REDACTED] kent ze.

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 28 augustus 2015 13:53
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: 2 Notities over stelsel van fosfaatrechten

Hierbij zoals vanochtend besproken de twee aangepaste notities voor de staatssecretaris. Deze versies zijn gezien door [REDACTED]. Tevens bijgevoegd de Kamerbrief van 2 juli.
 Eén vraag nog. Voor het overleg met de staatssecretaris op 3 september (16:30 – 17:30) is WJZ niet uitgenodigd. Zou het niet verstandig zijn [REDACTED] ook uit te nodigen [REDACTED] is tot 7 september met vakantie)? Zo ja, dan geef ik dat door aan [REDACTED]

Groet,

[REDACTED]
senior beleidsmedewerker programma mest

Ministerie van Economische Zaken
 Directoraat-Generaal Agro & Natuur
 Directie Plantaardige Agroketens en
 Voedselkwaliteit

[REDACTED]@minez.nl

aanwezig: ma, di, do en vr
 afwezig: wo

Aan: de Staatssecretaris
 Van: programma mest
 Auteur: [REDACTED]
 Datum: 28 augustus 2015

Betreft: Doelmatigheid van stapeling van productiebeperkende maatregelen in de melkveehouderij

Aanleiding

Per brief van 2 juli jongstleden (Kamerstuk 33 979, nr. 98) heeft u de Tweede Kamer geïnformeerd over de introductie van een stelsel van fosfaatrechten voor melkvee. Naast de uitwerking van dit nieuwe stelsel wordt ook nog gewerkt aan de implementatie van de Wet verantwoorde groei melkveehouderij en aan de nadere uitwerking van het wetsvoorstel grondgebonden groei melkveehouderij. De Raad van State heeft over dit wetsvoorstel recent advies uitgebracht. Het wetsvoorstel kan op korte termijn aan de Tweede Kamer aangeboden worden. U heeft toegezegd zich in te zullen spannen dit vóór 1 september te doen.

U heeft sinds uw aantreden steeds duidelijk gemaakt geen voorstander te zijn van enige vorm van productierechten in de melkveehouderij. De Wet verantwoorde groei melkveehouderij had daarom – naast het mogelijk maken van groei binnen milieurandvoorwaarden - mede tot doel de introductie van een stelsel van productierechten in de melkveehouderij te voorkomen. Door de snelle groei van de fosfaatproductie in de melkveehouderij en het uitblijven van effectieve private maatregelen vanuit de zuivelketen is het sectorplafond - één van de milieurandvoorwaarden - nog vóór de inwerkingtreding van de Wet verantwoorde groei melkveehouderij al overschreden. De aankondiging van fosfaatrechten is daarmee onvermijdelijk gebleken en geeft aanleiding om het complex van regelgeving dat ziet op het beteugelen van de fosfaatproductie in de melkveehouderij tegen het licht te houden.

Advies

[REDACTED]

I [REDACTED]

I [REDACTED]

[REDACTED]

I [REDACTED]

[REDACTED]

I [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Kernpunten

- De Wet verantwoorde groei melkveehouderij moest groei van de sector mogelijk maken, binnen de milieurandvoorwaarden van de Nitraatrichtlijn;
- De Wet moest tevens voorkomen dat enige vorm van productierechten noodzakelijk was om te sturen op de fosfaatproductie in de melkveehouderij;
- Door de onverwacht snelle groei van de melkveehouderij zijn aanvullende productiebegrenzende maatregelen echter onvermijdelijk gebleken;
- Met de aankondiging van fosfaatrechten op 2 juli is de ratio voor de Wet verantwoorde groei melkveehouderij (en daarmee ook voor het wetsvoorstel grondgebonden groei melkveehouderij) komen te vervallen;
- Immers, de Wet verantwoorde groei melkveehouderij moest ruimte bieden voor groei. Het aangekondigde stelsel van fosfaatrechten bevriest deze ruimte juist en moet mogelijk zelfs zorgen voor krimp (afoming);
- De productie en afzet van fosfaat wordt in de varkens- en pluimveehouder gereguleerd middels twee stelsels, in de melkveehouderij worden dit er vier:
 1. Verplichte mestverwerking (per 1-1-2014);
 2. Verantwoorde groei melkveehouderij (per 1-1-2015);
 3. Fosfaatrechten (t.z.t. effectief per 2-7-2015);
 4. Grondgebonden groei melkveehouderij (voorzien per 1-1-2016).
- Er is sprake van stapeling van regelgeving en van regeldruk. Dit terwijl de melkveehouderij het milieutechnisch goed doet, getuige ook de resultaten uit de recent door u aan de Tweede Kamer aangeboden negende derogatierapportage;

- [Redacted text block]
- [Redacted text block]
- [Redacted text block]

Toelichting

[REDACTED]

[REDACTED]

Doel van verschillende wettelijke stelsels

Per brief van 12 december 2013 (Kamerstuk 33 037, nr. 80) heeft u het mestbeleid voor de periode vanaf 2015 uiteengezet: groei van de melkveehouderij is mogelijk, mits binnen de milieurandvoorwaarden van de Nitraatrichtlijn. U heeft steeds duidelijk gemaakt geen voorstander te zijn van productierechten in de melkveehouderij. Om groei mogelijk te maken binnen milieurandvoorwaarden en om weg te blijven van een stelsel van productierechten voor de melkveehouderij is per 1 januari van dit jaar daartoe de *Wet verantwoorde groei melkveehouderij* van kracht geworden en zal, op aandringen van beide Kamers, naar verwachting per 1 januari 2016 de *Wet grondgebonden groei melkveehouderij* in werking treden.

Sturing op de afzet van het fosfaatoverschot op alle veehouderijbedrijven valt sinds 1 januari 2014 al onder de werking van het stelsel van verplichte mestverwerking. Doel van deze wet is het voorkomen van druk op de mestmarkt door (op termijn) ondernemers collectief verantwoordelijk te maken voor het laten verwerken van het nationale mestoverschot. De mestverwerkingspercentages zijn gedifferentieerd naar regio en worden in de komende jaren zodanig aangescherpt dat het nationale mestoverschot niet langer drukt op de Nederlandse mestmarkt. Sturing op de afzet van fosfaat bij groei van het fosfaatoverschot op bedrijven met melkvee (het zogenaamde melkveefosfaatoverschot) valt sinds 1 januari 2015 onder de werking van de Wet verantwoorde groei melkveehouderij. Daarmee is geborgd dat de toename van de fosfaatproductie in de melkveehouderij niet drukt op de Nederlandse mestmarkt.

In genoemde brief van 12 december 2013 heeft u al een winstwaarschuwing afgegeven: bij overschrijding van het fosfaatproductieplafond zijn aanvullende productiebegrenzende maatregelen aan de orde. Eerder dit jaar is gebleken dat het sectorplafond voor de melkveehouderij in 2014 is overschreden. De zuivelsector heeft voornemens om de fosfaatproductie via private maatregelen te beteugelen niet waar kunnen maken. De individuele drang tot groei is sterker gebleken dan het collectieve belang van het handhaven van het sectorplafond en het veiligstellen van de derogatie.

Met de aankondiging van het stelsel van fosfaatrechten is de beleidsmatige ratio voor de Wet verantwoorde groei melkveehouderij (en daarmee ook van het in procedure zijnde Wetsvoorstel grondgebonden groei melkveehouderij) dun geworden. Doel van die wet is immers groei van de fosfaatproductie in de melkveehouderij (en daarmee groei van de melkproductie) mogelijk te maken, mits de afzet van de extra mest maar goed geregeld is door de veehouder. Doel van het stelsel van fosfaatrechten is juist het voorkomen van groei van de fosfaatproductie in de melkveehouderij en zelfs - indien noodzakelijk – het realiseren van een krimp. [REDACTED]

[REDACTED]

Stapeling van (complexe) regelgeving

Uit oogpunt van administratieve lasten en het voorkomen van stapeling van (complexe) regelgeving is er ook aanleiding om de sturing op de productie in de melkveehouderij kritisch te beschouwen. Met de aankondiging van het stelsel van fosfaatrechten valt de productie in de melkveehouderij onder de werking van vier wettelijke stelsels:

1. Verplichte mestverwerking (per 1-1-2014): Bedrijven moeten een percentage van het fosfaatoverschot op hun bedrijf (waarbij de fosfaatproductie van andere diercategorieën dan melkvee ook meetelt) laten verwerken. Het percentage is regiospecifiek;
2. Verantwoorde groei (per 1-1-2015): Bedrijven met melkvee moeten de toename van de fosfaatproductie ten opzichte van 2013 verantwoorden met 100% mestverwerking, grond of een combinatie van beide;
3. Grondgebonden groei (streven is 1-1-2016): Bedrijven met melkvee mogen slechts een percentage van de toename van de fosfaatproductie ten opzichte van 2014 verantwoorden met 100% mestverwerking. Het percentage is afhankelijk van het fosfaatoverschot per hectare;
4. Fosfaatrechten (datum inwerkingtreding nog onbekend, maar met voorzien effect per 2 juli 2015): Bedrijven met melkvee krijgen fosfaatrechten toegekend op basis van het gemiddelde aantal stuks melkvee in 2014 (eventueel gecorrigeerd voor wijziging tot 2 juli 2015). Individuele bedrijven kunnen uitsluitend groeien door het verwerven van extra fosfaatrechten. De sector als geheel kan niet verder groeien en moet mogelijk zelfs (door afroming) krimpen.

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Conclusie

[Redacted text block 1]

[Redacted text block 2]

[Redacted text block 3]

Aan: de Staatssecretaris
Van: programma mest
Auteur: [REDACTED]
Datum: 28 augustus 2015

Betreft: Beslispunten uitwerking stelsel van fosfaatrechten

Aanleiding

Op 2 juli jongstleden heeft u per brief aan de Tweede Kamer een stelsel van fosfaatrechten voor melkvee aangekondigd (33 979, nr. 98). In die brief heeft u op hoofdlijnen het kader van een dergelijk stelsel geschetst, nader uit te werken in overleg met betrokken partijen (LTO, NZO, [REDACTED], [REDACTED]). Het eerste technische overleg hierover vindt plaats op maandag 7 september. Op maandag 24 augustus heeft op ambtelijk niveau een eerste verkenning plaatsgevonden met LTO en NZO. [REDACTED]
[REDACTED]

Advies

[REDACTED]
[REDACTED]

Beslispunten

Het kader van het stelsel van fosfaatrechten is geschetst in genoemde brief van 2 juli jongstleden:

- Rechten worden toegekend aan alle bedrijven die in het kalenderjaar 2014 melkvee (melk- en kalfkoeien en jongvee) hielden;
- Toekenning vindt plaats op basis van het gemiddeld aantal gehouden stuks melkvee in het jaar 2014 en de op de gemiddelde melkproductie per koe gebaseerde forfaitaire fosfaatexcretie;
- Wijzigingen tussen 2014 en 2 juli 2015 die van invloed zijn op het aantal toe te kennen fosfaatrechten kunnen meegenomen worden;
- Controle en handhaving vindt plaats op basis van forfaits. Bedrijven kunnen gebruik maken van de KringloopWijzer, mits deze wetenschappelijk is onderbouwd en privaat wordt geborgd;
- Fosfaatrechten geven uitsluitend het recht om melkvee te houden en zijn verhandelbaar. Aan de verhandelbaarheid kunnen voorwaarden verbonden worden, bijvoorbeeld ter versterking van de mate van grondgebondenheid melkveehouderijbedrijven die een uitbreiding van hun bedrijf willen realiseren.

Dit kader vormt de basis voor de juridische uitwerking in het voorstel tot wijziging van de Meststoffenwet en voor de gesprekken met betrokken partijen. De brief van 2 juli geeft op een aantal onderdelen echter al aan dat nadere uitwerking nog dient plaats te vinden. [REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED] In het navolgende komen een aantal van deze onderdelen aan bod. Het betreft hier geen uitputtende lijst van beslispunten, maar beslispunten die voor nu van belang zijn als kader voor het wetstraject en de gesprekken met de sector.

1. Knelgevallenregeling

In de brief van 2 juli staat dat de knelgevallenregeling bedoeld is om ondernemers “te compenseren die onevenredig benadeeld worden door de toepassing van het referentiejaar en de peildatum”. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Het stelsel van fosfaatrechten wordt gebaseerd op daadwerkelijk gehouden stuks melkvee (GDI, I&R), de gemiddelde melkproductie per koe (bekend bij RVO) en de daaraan gekoppelde forfaitaire fosfaatexcreties (uitvoeringsregeling Meststoffenwet). Dit zijn dezelfde gegevens als gebruikt bij de melkveefosfaatreferentie (maar dan over 2014 i.p.v. 2013). De uiteindelijke beschikking van de melkveefosfaatreferentie heeft slechts tot een zeer beperkt aantal bezwaar- en beroepsprocedures geleid.

De Beschikking Superheffing kende een viertal categorieën van knelgevallen. De twee belangrijkste waren:

- Investeringsverplichtingen (artikel 11): Bedrijven die investering hadden gepleegd in vervanging dan wel nieuwbouw van dierplaatsen en bedrijven die in een bepaalde periode investeringen hadden gepleegd voor de aanschaf van jongvee dan wel melkkoeien;
- Bijzondere omstandigheden (artikel 12): Bedrijven waar in het referentiejaar de melkproductie door bijzondere omstandigheden (dierziekte, natuurramp, vernieling) minder dan 90% bedroeg dan in de twee voorgaande kalenderjaren;

[REDACTED]

2. Reserveren fosfaatrechten voor grondgebonden melkveehouders

De Wet verantwoorde groei (van kracht sinds 1-1-2015) biedt ruimte voor groei, mits deze groei deels wordt verantwoord met grond (AMvB/wetsvoorstel grondgebonden groei melkveehouderij) en voor het overige met mestverwerking. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

3. Afroting

In de brief staat: “De wet zal instrumenten bevatten die het mogelijk maken fosfaatrechten af te romen ter borging van het sectorplafond [...] Ik onderzoek de mogelijkheden om bij afroting zodanig te differentiëren dat bedrijven naar rato van hun bijdrage aan overschrijding van het plafond bijdragen aan de afroting. De voorwaarden waaronder afroting kan worden toegepast behoeven nog nadere uitwerking”.

¹ LTO heeft CBS gevraagd dit te berekenen. Volgens CBS zit er bij bedrijven die nog plaatsingsruimte voor fosfaat over hebben circa 4 miljoen kilogram ruimte.

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

4. Concentratiegebieden

[Redacted text block]

De vraag is of ook in het kader van het stelsel van fosfaatrechten voor melkvee er ook ruimtelijke beperkingen opgelegd dienen te worden bij overdracht.

In 2010 zijn de concentratiegebieden, naar aanleiding van een motie van het toenmalig lid Koopmans (CDA), tijdelijk opgeheven. Binnen afzienbare tijd nam het aantal varkens in het concentratiegebied Zuid met 6% toe. Op verzoek van de Tweede Kamer zijn de concentratiegebieden vervolgens per 2012 weer ingevoerd.

De situatie in de varkens- en pluimveehouderij is anders dan die in de melkveehouderij. In de varkens- en pluimveehouderij zijn bedrijven meer geconcentreerd vanwege schaalvoordelen binnen de keten. Aanleverende (voer) en afnemende (slachterijen) zijn geconcentreerd in bepaalde gebieden. In de melkveehouderij is hiervan veel minder/geen sprake.

Onder de melkquotering gold er geen ruimtelijke beperking bij de overdracht van melkquota. Toch heeft er geen grote verschuiving plaatsgevonden in de verdeling van melkvee over Nederland. Dit heeft met name te maken met de verbinding met grond. Die zorgt in de melkveehouderij voor een ruimtelijke verdeling van melkvee.

[Redacted text block]

5. KringloopWijzer

De KringloopWijzer kan bedrijven met melkvee de ruimte bieden om aan te tonen dat de werkelijke fosfaatexcretie op hun bedrijf lager is dan het wettelijk forfait en dat er daarmee ruimte is om meer koeien te houden binnen de aan het bedrijf toegekende fosfaatrechten. Voorwaarde is dat de KringloopWijzer privaats wordt geborgd. Ambtelijk is met LTO en NZO besproken dat de KringloopWijzer aan in ieder geval de volgende drie voorwaarden moet voldoen willen ondernemers er gebruik van kunnen maken:

a. [REDACTED]

[illegible]

[REDACTED]
 [REDACTED]
 [REDACTED]

_____.

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: 2e Overleg projectgroep wetsvoorstel verantwoorde groei melkveehouderij
Datum: vrijdag 8 maart 2019 11:59:56
Bijlagen: [Verslag 29-01-2014.doc](#)
[Agenda 05-02-2014.doc](#)
[Forfaitair stelsel.doc](#)
[Melkveebedrijven met neventakken.xls](#)
[Status referentie.doc](#)

Van: [REDACTED]
Verzonden: dinsdag 4 februari 2014 15:25

Aan: [REDACTED]
[REDACTED]

CC: [REDACTED]

Onderwerp: 2e Overleg projectgroep wetsvoorstel verantwoorde groei melkveehouderij

Allen,

Hierbij agenda + stukken voor morgen.

Groet,

[REDACTED]

[REDACTED]
senior beleidsmedewerker programma mest
Directie Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit
Ministerie van Economische Zaken
Bezoekadres: Bezuidenhoutseweg 73, Den Haag
Postadres: Postbus 20401, 2500 EK, Den Haag

Telefoon: [REDACTED]

Mobiel: 06 [REDACTED]